Dziś dodatek ilustrowany Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 179

Poznań, wtorek dnia 19 kwietnia 1932

Rok XXVII

Od mów do rozmów

Konferencja rozbrojeniowa w Genewie wznowiła przed tygodniem swe prace, przerwane świętami wielkanocnemi. Przewodniczący konferencji, p. Henderson, wzywał w marcu wszystkie delegacje, by wyzyskały wakacje dla opracowania konkretnych projektów rozbrojeniowych celem przejścia po kilkutygodniowej dyskusji do pracy rzeczywistej.

Na apel ten odpowiedziały Stany Zjednoczone. Delegat ich w Genewie, p. Gibson, wystąpił z projektem zniesienia ofensywnych rodzajów broni na lądzie, jak ciężka artylerja, czołgi i broń chemiczna. P. Gibson, b. poseł amerykański w Warszawie, uzasadniał swój wniosek tem, że gdy odbierze się państwom broń ofensywną, żaden kraj nie będzie mógł ruszyć do ataku, że zatem w ten sposób najlepiej zapewni się bezpieczeństwo, zwłaszcza państwom, które, jak Francja, mają ufortyfikowaną granicę. Delegat amerykański wystąpił natomiast przeciwko francuskiej tezie o bezpieczeństwie i przeciwko projektowi oddania ofensywnych rodzajów broni Lidze Narodów, pod pozorem, że Stany Zjednoczone do niej nie należą.

Projekt amerykański doznał natychmiastowego poparcia ze strony Anglji, Włoch — które, coraz bardziej radykalizując swoją politykę zagraniczną, rozszerzyły jeszcze wnioski p. Gibsona — Szwajcarji, przemawiającej w imieniu państw neutralnych, oraz oczywiście Niemiec. Propozycja Stanów Zjednoczonych miała niewątpliwie na celu zaszachowanie Francji i wyprowadzenie konferencji rozbrojeniowej z pod sugestji głośnych wniosków p. Tardieu.

To też p. Tardieu bardzo energicznie wystąpił przeciw tezom p. Gibsona, wysuwając w dwóch swoich przemówieniach następującą argumentację: 1) trudno ściśle odróżnić broń ofensywną od defensywnej; 2) państwa, które ulegną atakowi i znajdą się w defensywie, będą chciały jednak przejść do ofensywy i wyprzeć wroga ze swego terytorjum, a do tego potrzebna im będzie broń ofensywna, inaczej napastnik byłby uprzywilejowany; 3) nie można ograniczyć się do znoszenia broni ofensywnej na lądzie, pozostawiając w spokoju broń ofensywną na morzu (Ameryka zdobywa dziś najpoważniejszą flotę morską); między różnemi rodzajami broni istnieje współzależność; 4) kto zapewni kontrolę, że istotnie zniesienie broni ofensywnej nastąpiło? 5) doświadczenie wykazuje, że zobowiązania, dotyczące rozbrojenia jakościowego tracą na wartości z chwilą wybuchu wojny; 6) projekt amerykański nie rozwiązuje sprawy bezpieczeństwa. Delegacja francuska obstaje dlatego przy swoich wnioskach.

Propozycje amerykańskie wywołały we Francji silne niezadowolenie. Stosunki francusko - amerykańskie, nienajserdeczniejsze już z powodu sprawy długów, doznały dalszego oziębienia. W każdym razie konferencja rozbrojeniowa, przystąpiwszy do konkretnej pracy, podzieliła się na dwa bloki. Na czele jednego stanęła Francja, drugiego — Stany Zjednoczone. Fakt ten bardzo jasno charakteryzuje sytuację.

Czy zdoła ją naprawić przyjazd do Genewy p. Stimsona, amerykańskiego sekretarza stanu (ministra spraw zagr.)? P. Stimson odbył w Paryżu konferencję z p. Tardieu, a obecnie starać się będzie o uzyskanie pozornego choćby sukcesu w Genewie celem ratowania pozycji p. Hoovera w przededniu wyborów prezydenta Stanów. A p. Stimson ma duże atuty i duże możności prowadzenia gry, wystarczy wskazać na sprawę długów i odszkodowań, której załatwienie w znaczn. stopniu zależy od amerykańskiego stanowiska. Czy dla uzyskania sukcesu rozbrojeniowego, któryby oddziałał na wyborcę amerykańskiego, skłonny będzie p. Stimson na pewne ustępstwa w dziedzinie bezpieczeństwa, to znaczy na zobowiązanie się, że Stany nigdy nie poprą napastnika, jak spodziewa się „Journal de Genève"?

Trudno to przesądzać. Zależy to bardzo wiele od wewnętrznego położenia w Ameryce, od rozmiarów istniejącego tam kryzysu oraz deficytu budżetowego, wynoszącego obecnie 2 miljardy dolarów. W każdym razie odnosi się wrażenie, że w Genewie przechodzi się od systemu mów do systemu rozmów, stokroć ważniejszych.

Wskazuje na to również obecność nad Lemanem kanclerza Brüninga, który tym razem nie ma zamiaru przemawiać, a tylko rozmawiać. Działalność tę rozpoczął śmiałą demonstracją, mianowicie śniadaniem z p. Litwinowem dla uczczenia 10-lecia traktatu w Rapallo. Widać z tego, że rząd Rzeszy zamierza szantażować Europę nietylko Hitlerem, ale i swemi stosunkami ze Stalinem. Manewry te prowadzone są w chwili, gdy p. Tardieu, zajęty kampanją wyborczą, nie może być w Genewie, a Francja znajduje się w sytuacji wyczekującej, gdyż nikt nie wie, kto będzie nią rządził za miesiąc.

Sama konferencja rozbrojeniowa również uznała, że należy skończyć z mowami i przystąpić do przegłosowywania pewnych tez. Narazie przegłosowano tezę o rozbrojeniu stopniowem, a nie natychmiastowem.

Strajk rolny nie powiódł się

Warszawa, 19. 4. (Tel. wł.) Zapowiedziany na poniedziałek jednodniowy strajk w rolnictwie skończył się właściwie niepowodzeniem. Organizowały go związki socjalistyczne, N. P. R. i Ch. D.

Objął on 627 folwarków i 25 tysięcy strajkujących i ogarnął głównie Wielkopolskę oraz Pomorze, gdzie strajkowało 22 120 robotników na 563 folwarkach.

W województwie poznańskiem strajkowało 17 120 robotników (15 procent zatrudnionych) na 443 folwarkach (20 proc. majątków), na Pomorzu 5 tys. robotników na 120 folwarkach (przeszło 10 proc.)

W grupie województw centralnych strajkowało ogółem 1500 robotników w 64 folwarkach, w tem w województwie warszawskiem 1200 robotników w 50 folwarkach, w lubelskiem 190 robotników w 10 folwarkach, w łódzkiem 100 robotników w 3 folwarkach, a w kieleckiem 25 robotników w 1 folwarku. W pozostałych województwach praca odbywała się normalnie, przyczem w województwach wschodnich nie było żadnej akcji przygotowawczej do strajku. —

* * *

Przebieg wczorajszego protestacyjnego strajku rolnego był spokojny na całym terenie Wielkopolski. Nigdzie nie doszło do wykroczeń. Jedynie w dwóch wypadkach doszło do t. zw. czarnego strajku, a mianowicie w Jarożynie w pow. szubińskim i Będzitowie w pow. inowrocławskim. (k)

Budowa wielkiej magistrali węglowej

Otrzymanie drugiej transzy pożyczki w wysokości 200 milj. franków umożliwi przyśpieszenie robót

Warszawa, 19. 4. (Tel. wł.) z Paryża nadeszły wiadomości, że w wyniku rokowań Tow. Francusko - Polskie uzyskało ostatecznie zaliczkę 200 milj. franków na poczet drugiej transzy swoich obligacyj.

Do Warszawy powrócił dyrektor towarzystwa Peycher, który potwierdził fakt uzyskania pożyczki. Chodzi tylko o techniczne przeprowadzenie spłaty.

Następstwem tej tranzakcji będzie przyspieszenie pracy i prowadzenie jej przez 8 tys. robotników. W ciągu 1932 r. ma być wykończony jeden tor kolejowy w całej zamierzonej długości.

Ponadto przewidziane jest zbalastowanie toru w południowej części trasy, budowa dwóch parowozowni w Kapuściskach Małych oraz Karsznicy, budowa pomocniczego depot w Tarnowskich Górach, ukończenie głównych dworców w Karsznicy, Kapuściskach i Maksymiljanowie, instalacja wodociągów i t. d.

Huty śląskie mają otrzymać zamówienie na 20 tys. tonn szyn. (w)

Nowa fala „Drang nach Osten"

Antypolski, demonstracyjny zjazd nad naszą granicą w połowie maja — Manifestacyjny pochód z Elbląga do Gdańska

Królewiec, 19. 4. (PAT). Ogłoszony został program zjazdu związku dla popierania niemczyzny zagranicą, który się odbędzie w połowie maja w Elblągu. Zjazd ten jest organizowany przez władze niemieckie. Powszechnie znany jest list w tej sprawie landrata elbląskiego, skierowany do starosty w Tarnowskich Górach.

Zjazd zostanie uroczyście otwarty przez nadprezydenta prowincji wschodniopruskiej dr. Siehra. Wezmą udział wybitne osobistości, jak b. min. Reichswehry Gessler, szereg posłów do Reichstagu i t. d.

Ze zgłoszonych referatów wynika, że zjazd będzie miał charakter wybitnej demonstracji przeciwko Polsce i obecnym granicom. Członkowie udadzą się następnie do Malborka, Królewca i Gdańska. Specjalnie uformowany pochód ruszy z Elbląga do Gdańska, gdzie prezydent Ziehm wygłosić ma przemówienie do przybyłych.

Podburzające przemówienie w Essen b. min. Gesslera

Essen, 19. 4. (PAT). Odbyło się tu propagandowe zebranie z inicjatywy Niemieckiego Związku zagranicą, na którem przemawiał prezes Związku, b. min. Gessler. Mówca nawoływał do ekspansji terytorjalnej za pośrednictwem mniejszości niem. w Polsce i Czechach. Gessler silnie podkreślał obecny nie może utrzymać się długo i że obowiązkiem całego narodu jest dążenie do zmiany tego stanu. Cały naród musi pomagać Niemcom, znajdującym się na obczyźnie, do zwycięstwa.

Omawiając położenie Niemc. w Polsce, Gessler polecił zebranym antypolską książkę Oertzena „Das ist Polen", która — jego zdaniem — wiernie przedstawia stosunki w Polsce.

Gołosłowne zaprzeczenia niemieckie

Rewelacje prasy polskiej i francuskiej o akcji hitlerowców w Gdańsku i o zamiarze przeniesienia tam sztabu S. A. i S. S., zaniepokoiły bardzo niemiecką prasę gdańską. Jak na komendę posypały się zaprzeczenia i „sprostowania".

Liberalne „Danziger Neuste Nachrichten" twierdzą, że wiadomość o przeniesieniu głównej kwatery Hitlera do Gdańska jest bluffem, puszczonym w świat przez „Gazetę Gdańską" i podchwyconym następnie przez dzienniki polskie i francuskie. Hotele gdańskie — oświadczają „D. N. N." — są puste, jak zwykle, gdyż nietylko, wbrew szerzonym pogłoskom, nie przybyli do Gdańska żadni przywódcy narodowo-socjalistyczni, ale nawet odwrotnie, przywódcy hitlerowców gdańskich udali się w podróż agitacyjną przedwyborczą do Prus.

Równocześnie główny organ hitlerowców, „Völkischer Beobachter" ogłasza oświadczenie gdańskiego oddziału (oficjalna nazwa brzmi „sztandar" — „Standarte") S. A. Czytamy tam, że „sztandar gdański" S. A. jest w tej chwili jedynym z oddziałów tej organizacji, który nie uległ rozwiązaniu. Zdaje on sobie sprawę z wagi, jaką działalność jego posiada dla utrzymania niemieckości Gdańska i dlatego kierownictwo oddziału wzywa członków do unikania „jakichkolwiek zajść", któreby mogły być wyzyskane przez „wrogów niemieckiego Gdańska".

Z powyższych głosów widać wyraźnie, że rewelacje na temat kreciej roboty hitlerowców w Gdańsku i głosy prasy polskiej oraz francuskiej, domagające się rozwiązania tamtejszych niemieckich formacyj bojowych i powiększenia uprawnień Polski w wolnem mieście — poszły Niemcom bardzo nie na rękę. Stąd te gwałtowne wypierania się i zaprzeczenia, które jednak nie mogą obalić faktów.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że Gdańsk stał się terenem przeciwpolskiej akcji bojowej, zakrojonej na bardzo szeroką skalę. Wystarczy przeczytać sprawozdania tegoż samego „Völkischer Beobachter" o rozwoju Partji Narodowo - Socjalistycznej, oraz jej oddziałów szturmowych w Gdańsku by nabrać pojęcia o rozmiarach tej akcji.

Wrażenia z procesu o zabójstwo śp. Wacławskiego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego".)

Wilno, 17 kwietnia.

Wczoraj w wileńskim sądzie okręgowym zakończyło się słuchanie sensacyjnego procesu o zabójstwo, dokonane na osobie studenta uniwersytetu wileńskiego, ś. p. Stanisława Wacławskiego. Powiedziałem sensacyjnego, bo rzeczywiście proces ten obfitował w szereg niebylejakich sensacyj.

Rozpoczęło się od zrzeczenia się przez prokuratora oskarżenia w stosunku do Załkinda i Oguza, przyczem, jak wiadomo, Załkind oskarżony był właśnie o rzucenie owego fatalnego kamienia, który ugodził w głowę ś. p. Wacławskiego powodując jego zgon, a dalej jedna sensacja następowała po drugiej:

Niebywałe fantazje świadka komisarza Wasilewskiego o prądach, nurtujących w Stronnictwie Narodowem; o 4 emisarjuszach Młodzieży Wszechpolskiej, których nikt nie widział, a którzy mieli „kontaktować się" z wileńskimi Wszechpolakami w celu wzniecenia akcji antyżydowskiej na terenie uniwersytetu Stefana Batorego. Dalej znowuż niesłychane, ziejące nienawiścią wynurzenia prezesa gminy żydowskiej w Wilnie, dr. Wygodzkiego, o rzekomo powtarzających się z roku na rok „sezonowych pogromach" żydowskich, których miał on być świadkiem już od 50 lat.

Następnego dnia dowiadujemy się o aresztowaniu świadka Łebkowskiej, a w godzinę potem podczas swej mowy oskarżycielskiej, mdleje podprokurator Janowicz, którego niemal wynoszą z sali.

Każdy przyzna, że jak na jeden proces sensacyj aż nazbyt wiele, by wywołać niebywałe poruszenie na mieście. Ale przejdźmy do przewodu sądowego. Gdy piszę te słowa, wyroku jeszcze niema. Zostanie on ogłoszony w poniedziałek rano, (podaliśmy treść jego we wczorajszem wydaniu wieczornem — Red.) ale bez względu na to, czy Wulfin będzie skazany, czy też nie, przewód sądowy dał nam bogaty materjał nad którym warto się zastanowić.

Przedewszystkiem sprawa Załkinda i Oguza. Jest ona poglądową lekcją tego, jak nie należy prowadzić śledztwa. Odrzucamy a priori możliwość słuszności pogłosek o przekupstwie, jakie kursowały w Wilnie. Każdy, kto był na sali, zdawał sobie doskonale sprawę z tego, iż zaszła tragiczna pomyłka, spowodowana tem, że władze śledcze potraktowały poważnie zeznania psychicznie chorej kobiety.

Ale jak można było oprzeć na tego rodzaju dowodach, gdzie wyłuskanie ze sprawy zeznań jednego świadka (z pośród 20 blisko świadków oskarżenia) obala za jednym zamachem cały misterny gmach oskarżenia?

Odpowiedź może być tylko jedna. Chodziło o jak najszybsze uspokojenie umysłów. Opinja społeczna domagała się słusznie ujęcia i ukarania sprawców ohydnego mordu na osobie ś. p. Stanisława Wacławskiego. Więc, byleby zaspokoić to słuszne żądanie, ujęto pierwszych lepszych osobników, na których wskazała zhisteryzowana kobieta i bez należytego sprawdzenia słuszności i prawdziwości jej zeznań, posadzono na ławie oskarżonych dwóch żydziaków, których wina, w danym wypadku, nie została niczem udowodniona.

Pan prokurator Janowicz, zrzekając się oskarżenia, nietylko szedł za głosem sumienia, lecz występował naprawdę w obronie powagi sądownictwa polskiego, a w szczególności urzędu prokuratorskiego, który nie może preparować aktów oskarżenia przeciwko każdemu, kto z winą, czy bez winy pod ostrze pióra prokuratorskiego trafi.

Nasze władze policyjno-śledcze, wysanowane po maju przez pułk. Maleszewskiego, muszą ulec wreszcie prawdziwej sanacji, by potrafiły nietylko dzielnie tropić urojonych emisarjuszy Młodzieży Wszechpolskiej, ale naprawdę wytropić i oddać władzom sądowym nieurojonych morderców ś. p. Wacławskiego. Jest to pierwsza nauka, jaką należy wyciągnąć z przebiegu procesu wileńskiego, ale nie jest ona ostatnią.

Obrona oskarżonego Wulfina w osobach 4 adwokatów: dwóch Żydów (Margolis i Czernichow) i dwóch nieżydów (Smiarowski i Petrusewicz) — starała się za wszelką cenę udowodnić, że jeżeli może być mowa o nienawiści plemiennej, to jedynie ze strony młodzieży polskiej, ale w żadnym wypadku nie należy obarczać tym zarzutem młodzieży żydowskiej, która broniła swych słusznych praw i broniła się przeciwko gwałtom ze strony akademików - Polaków.

Czy jednakże przewód sądowy potwierdził to twierdzenie? Stanowczo nie. Wprawdzie świadkowie twierdzili, że z okien zakładu fizyki „wylatywali" studenci (a ponoć i studentki) żydowscy, ale równie dobrze mogli oni sami wyskakiwać, bo działo się to na parterze.

Byli poranieni Żydzi, ale wyłącznie w starciach ulicznych, gdzie się ścierały ze sobą liczniejsze grupy, natomiast nigdzie, ale to absolutnie nigdzie, nie stwierdzono wypadku, by jakieś bojówki studentów - chrześcijan biły lub znęcały się nad pojedyńczymi akademikami-Żydami.

Zresztą wogóle żadnych bojówek polskich nie widziano i istnienia ich nie stwierdzono.

Całkiem odwrotnie przedstwia się sprawa po stronie żydowskiej. Tu istniały zorganizowane bojówki, które dokonywały napadów na pojedyńczych studentów-Polaków.

Bito głównie korporantów. Dziwnem zrządzeniem losu pierwsi padli ofiarą studenci Houwalt, Słoński i Kowalewicz, członkowie „sanacyjnej" „Myśli Mocarstwowej", bo mieli na głowie „dekle".

Zresztą najmocniej określił tę „obronę" żydowską w swej replice podprokurator Janowicz, gdy rzucił w stronę ławy obrończej: „Więc pędzenie rozbestwionego tłumu za wiozącą konającego już Wacławskiego dorożką i strzelanie z rewolwerów i obrzucanie rannego kamieniami ma być obroną?" Albo obroną miało być zasadzanie się i napadanie z zasadzki, jak to miało miejsce na rogu ul. Szeptyckiego?

O nastrojach, panujących wśród Żydów wileńskich, bodaj najjaskrawiej mówi zeznanie organizatora tej „samoobrony" dr. Wygodzkiego, który w zaślepieniu nienawiścią widzi w Wilnie od lat 50 coroczne „sezonowe" pogromy Żydów i mówi o „czarnej ręce", która się zjawia na początku każdego rok uakademickiego (czy też od 50 lat? — przyp. zecera), by pchać młodzież polską do gwałtów przeciwko Żydom.

Istotnie proces wileński obnażył nam z niebywałą wyrazistością duszę żydostwa, a Żydów wileńskich w szczególności. Jak wychowują młode żydowskie pokolenie tacy panowie jak dr. Wygodzki, lub radny Spiro, łatwo sobie wyobrazić, słuchając zarówno ich zeznań, jak też i zeznań ich pupilów.

Tak, proces o zabójstwo ś. p. Stanisława Wacławskiego, musi się stać dla społeczeństwa polskiego przestrogą i nauką, która oby nie poszła na marne.

PIOTR KOWNACKI.

Podziękowanie Ojca św. dla ks. Kardynała-Prymasa

(KAP.) Sekretarz Stanu Jego Świątobliwości wystosował w imieniu Ojca św. do J. Em. ks. Kardynała-Prymasa Augusta Hlonda pismo z podziękowaniem za życzenia przesłane Ojcu św. z okazji 10-lecia Pontyfikatu tej treści:

„Eminencjo!

Otrzymałem od Ojca św. zaszczytne polecenie, które niniejszem z wielką radością spełniam, oznajmienia Waszej Eminencji, że Jego Świątobliwości szczególnie miłe i drogie były życzenia, które w wyrazach tchnących taką czcią i tak głębokiem oddaniem Eminencja przesłał Ojcu św. w imieniu swojem i ich Ekscelencyj Księży Biskupów Sufraganów.

Korzystając z tej sposobności, Ojciec św. wyraża ponownie Waszej Eminencji swe głębokie zadowolenie z tego powodu, że wskazania Stolicy świętej bywają w Archidiecezjach Waszej Eminencji tak chętnie przyjmowane i wykonywane. Życzy Jego Świątobliwość, by wskutek tego trafnego zrozumienia zamierzeń i zarządzeń papieskich coraz silniej wzmagało się przy pomocy Bożej życie religijne.

W dowód osobliwej łaskawości swojej dla Waszej Eminencji, dla Ich Ekscelencji Księży Biskupów Sufraganów, dla duchowieństwa i wiernych Archidiecezyj Gnieźnieńskiej i Poznańskiej, Jego Świątobliwość udziela wszystkim Błogosławieństwa Apostolskiego, spraszając na nich obfite światła i łaski Boże.

Ja zaś korzystam bardzo chętnie z tej sposobności, by przesłać Waszej Eminencji wyrazy najgłębszej czci, z którą uniżenie całuję Jego ręce, pozostając Waszej Eminencji najniższy i oddany sługa.

(—) Eugenjusz Kard. Pacelli."

Porozumienie czy odprężenie

Sprawozdawca polityczny „Contemporary Review", George Glasgow, odpowiada w ostatnim numerze tego pisma na głosy francuskie o poprawie stosunków francusko-angielskich, o wzmocnieniu węzłów przyjaźni, łączącej oba narody podczas wojny, a zamąconej późniejszemi wypadkami.

P. Glasgow ma na myśli przemówienie premjera Tardieu w dn. 23 lutego b. r. oraz artykuł p. Jacques Bardoux w „Temps" z dn. 6 marca br.:

„Cała Francja, mówił Tardieu, cieszyła się z powodu porozumienia świeżo zawartego z rządem brytyjskim, a dotyczącego konferencji w Lausanne. Francja dąży do ogólnego porozumienia z tym szlachetnym krajem".

Publicysta „Tempsa" nawiązał swój artykuł do uroczystego przemówienia ambasadora brytyjskiego w Paryżu:

„Wkrótce po smutnej pamięci wypadkach wrześniowych roku ubiegłego, wypadkach, które naród angielski zaczął naprawiać i będzie naprawiać w dalszym ciągu, zabrał głos lord Tyrrell, ażeby wyrazić wdzięczność Anglików do Francji, która pozostała wierna sobie, swoim nawyknieniom do serdecznych stosunków i tradycjom szczerości".

P. Glasgow przypomina, że jeszcze przed „smutnej pamięci głosami wrześniowemi" w Anglji nie brak było poważnych głosów, krytykujących paryskich polityków, dyplomatów i finansistów:

„Były to czasy, kiedy wszyscy znaleźliśmy się, pisze p. G., w gęstym lesie, z którego nikt nie widział wyjścia. Widziała je jedna tylko Francja, lecz nie chciała nas wyprowadzić.

„Po tych dniach nastąpiły zmiany doniosłe. „Entente cordiale", stara pretensjonalna złośnica, została zmuszona zejść ze sceny i Wielka Brytanja zaczęła działać w imię zdrowych zasad, dążyć do służenia interesom Francji, jak i Brytanji. Opinja angielska w ciągu ostatnich pięciu miesięcy nie miała czasu ani sposobności na rozgoryczenie w stosunku do polityki francuskiej. Była ona całkowicie pochłonięta nowo odkrytą zdolnością swoją do samodzielnego szukania własnego zbawienia. Nieodurzona żadnemi gusłami dyplomatycznemi, skazującemi ją na służenie głupim fetyszom, Anglja nie żywi żadnych uczuć wrogich do Francji. W obecnej sytuacji jest to równie niemożliwe, jak np. wrogie uczucie do Fenicji.

„Z chwilą, gdy porozumienie Francji zostało wreszcie przekazane do lamusa przeszłości, — do upiornej przeszłości, — niema już więcej powodów do łamania sobie głowy nad skutkami tego porozumienia.

„Ogólne porozumienie", o którem mówi p. Tardieu, jest bardzo szczęśliwym zwrotem, ponieważ całkowicie odpowiada intencjom obecnego rządu angielskiego. Pragnie on pogrzebać przeszłość i pracować dla międzynarodowej harmonji w najszerszym zakresie. W ten sposób Niemcy, Francja i Brytanja są na stopie równości, o ile chodzi o przyjaźń. O ile chodzi o rząd brytyjski, zasada takiej akcji dyplomatycznej już jest stosowana. Jeżeli Francja lojalnie i szczerze przyjmuje tę zasadę, to uczucia przyjacielskie narodu angielskiego odpowiedzą zapewne życzeniom p. Tardieu".

Widzimy tu więc dwa odmienne ujęcia, zarówno wzajemnych stosunków jak i stosunku do państw innych. Ze strony angielskiej jest to już nie entente, lecz raczej, jak to określił Garvin, w ostatnim „Observerre", „detente cordiale". Może to być odprężenie lecz niema w tem po stronie angielskiej żadnych oznak dawnego „serdecznego porozumienia".

2 x

dziennie zęby myte pastą

HEZADONT

pozostaną białe i zdrowe. Hezadont jest znakomitym środkiem desinfekcyjnym, chroni przed zaziębieniem gardła i ztąd powstających chorób.

Oryginalne tylko z firmą

Henryk Żak-Poznań

Wzory na życzenie.

Pw 12 024-14.126

„Pojękiwania" kół gospodarczych

Odpowiadając na głosy, które odezwały się po rozporządzeniu węglowem Prez. Rzplitej, główne pismo obozu rządzącego „Gazeta Polska" wśród polemiki z obozem narodowym dodaje:

„Z jednej tsrony narzekania i pojękiwania t. zw. sfer gospodarczych".

Oto wszystko. Krótka pogardliwa wzmianka. Ani słowa więcej. Ciężki jest los pp. Radziwiłła, Hołyńskiego, Minkowskiego i t. d.

Antypaństwowa działalność wolnomyślicieli

(KAP.) Jak u nas w Polsce działalność antyreligijna różnych grup wolnomyślicielskich związana jest ściśle z akcją antypaństwową, nowym dowodem tego są ostatnio aresztowania członków t. zw. klubów wolnomyślicielskich.

U jednego z aresztowanych dr Orynga (Żyda), szwagra znanego komisarza sowieckiego Unszlichta, znaleziono oprócz kompromitujących dokumentów również mały arsenał broni oraz znaczniejszy zapas amunicji. Dr. Oryng jest nauczycielem, należy do bezwyznaniowej grupy t. zw. „sposowczyków", działał wśród nauczycielstwa radykalnego.

Jest rzeczą godną uwagi, że akcja antyreligijna ostrzem swem głównie zwrócona przeciwko Kościołowi katolickiemu jest kierowana przez Żydów. Organy prasowe wolnomyślicielskie wydawane są również przez żydowskich wydawców, jak np. „Wolnomyśliciel" — red. nacz. Dawid Jabłoński, „Racjonalista" — red. nacz. J. Landau, „Wiadomości Literackie" — wydawcy Grydzewski i Borman i t. d.

Masonerja w Hiszpanji

(KAP). Z Madrytu donoszą, że przybył tam mr. Levy, przewodniczący loży masońskiej w Nowym Jorku. Mr. Levy odbył w Madrycie konferencję z ministrem oświaty Ferran de los Rios, a w Barcelonie z burmistrzem St. Aiguadez.

Jak twierdzą powszechnie, mr. Levy przywiózł dla masonerji hiszpańskiej pewne zlecenia od wielkiego mistrza wolnomularstwa francuskiego. O treści zleceń narazie nic bliższego nie wiadomo.

Encyklika o małżeństwie dla nowożeńców

(KAP.) Z polecenia J. Em. ks. kardynała Prymasa Hlonda, Naczelny Instytut Akcji Katolickiej wydał Encyklikę o małżeństwie chrześcijańskiem „Casti connubii". Na mocy rozporządzenia Jego Eminencji księża proboszczowie powinni z okazji ślubów wręczać nowożeńcom wspomnianą Encyklikę, aby mieli w niej kodeks swego pożycia małżeńskiego. Zarządzenie powyższe ma i tę dobrą stronę, że otwiera oczy społeczeństwa na niebezpieczeństwo zamachu na małżeństwo i rodzinę, grożące ze strony projektu Komisji Kodyfikacyjnej i akcji różnych grup wolnomyślicieli.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.

Hitlerowcy panoszą się bezkarnie w Gdańsku

Oddziały szturmowe w pełnem umundurowaniu krążą po mieście i prowokują ludność — Senat gdański nie reaguje zupełnie

Gdańsk, 19. 4. (PAT). Senat gdański, po wydaniu zakazu odbywania zebrań i pochodów pod gołem niebem, najwidoczniej nie zamierza obecnie przedsięwziąć żadnych kroków, celem likwidacji hitlerowskich oddziałów szturmowych.

Tymczasem umundurowani hitlerowcy zachowują się prowokacyjnie. Ostatnio np. około południa, gdy ze wszystkich kościołów wychodziła publiczność po nabożeństwie, ulicami miasta krążył hitlerowski oddział motocyklowy w składzie ponad 20 maszyn. Obsada była umundurowana, a prowadzący maszyny mieli hełmy na głowach.

W tym samym dniu hitlerowcy zdążali na swe zebranie w hali sportowej grupami w szeregach. Wczoraj znowu oddział ich, złożony z kilkunastu osób, maszerował jezdnią wielkiej alei, prowadzącej z Gdańska do Wrzeszcza. Oddział niósł dwa transparenty z hasłami agitacyjnemi.

W żadnym z wymienionych wypadków policja nie wystąpiła, by skłonić hitlerowców do zastosowania się do dekretu senatu.

Zagadkowy i starannie ukrywany przyjazd ks. Augusta-Wilhelma

Gdańsk, 19. 4. (PAT). „Gazeta Gdańska" przyniosła wiadomość o przybyciu tu ks. Augusta-Wilhelma Hohenzollerna, nazywanego Auwi. Pobyt jego, według informacyj pisma, ma być trzymany w tajemnicy.

Pisma niemieckie, które dotychczas starały się dementować wszelkie niepokojące wiadomości o ruchu hitlerowskim, przemilczały fakt, przytoczony przez „Gazetę Gdańską". Można z tego wnioskować, że ks. August-Wilhelm istotnie znajduje się w Gdańsku. Jest on, jak wiadomo, gorącym zwolennikiem Hitlera i czynnym członkiem partji narodowo-socjalistycznej.

Kampanja przedwyborcza w Niemczech

Ożywiona agitacja wszystkich stronnictw — Wędrówki z wiecu na wiec przywódców

Berlin, 19. 4. (PAT.) Zbliżający się termin wyborów do sejmu pruskiego i sejmów poszczególnych krajów związkowych wpłynął na ożywienie się akcji wyborczej.

Szczególnie intensywną propagandę wyborczą prowadzą przywódcy głównych stronnictw niemieckich, a mianowicie: socjal-demokraci, niemiecko-narodowi, centrum, hitlerowcy i komuniści.

Hugenberg przemawiać będzie codziennie w różnych miejscowościach. M. in. w przeddzień wyborów Hugenberg wystąpi wspólnie z przywódcą Stahlhelmu Seldtem na zgromadzeniu niemiecko-narodowych w berlińskim Pałac uSportowym.

Hitler rozpoczął swą kampanję przedwyborczą w Bawarji i obecnie odbywa nową podróż samolotem po różnych miejscowościach Prus.

Niemal wszyscy socjal-demokratyczni członkowie gabinetu pruskiego odbywają podróże propagandowe po Prusiech Wschodnich i Zachodnich. — Premjer Braun przemawia przeciętnie dwa razy dziennie. Dużą ruchliwość wykazują poza tem minister spraw wewnętrznych Severing i minister kultury Grimme.

Plebiscyt za rozwiązaniem sejmu w Saksonji dał wynik negatywny, natomiast w Oldenburgji wybory odbędą się 29-go maja

Berlin, 19. 4. (PAT.) Zarządzony plebiscyt w Saksonji w sprawie rozwiązania sejmu krajowego dał wynik negatywny. Za rozwiązaniem obecnego sejmu wypowiedziało się tylko 1 392 254 osób na 3 664 047 uprawnionych do głosowania. W plebiscycie wzięli udział narodowi socjaliści, niemiecko-narodowi, i komuniści.

Przeprowadzony w tym samym dniu plebiscyt w Oldenburgji za rozwiązaniem sejmu krajowego dał wynik pozytywny. Sejm zostanie rozwiązany, a nowe wybory będą rozpisane na dzień 29 maja rb.

„Komitet dziewiętnastu"

Genewa, 19. 4. (PAT.) „Komitet dziewiętnastu" dla sprawy zatargu japońsko-chińskiego odbył długie poufne posiedzenie bez udziału stron. Przewodniczący Hymans zreferował wyniki swoich rozmów z przedstawicielami Japonji oraz Chin i zaproponował tekst rezolucji, który miał aprobatę wielkich mocarstw, przewidując ewakuację w możliwie najszybszym czasie ale bez żadnej określonej daty. Delegaci kilku mniejszych państw w szczególności Hiszpanji, Norwegji, Szwecji i Czechosłowacji zaproponowali natomiast, by komisja mieszana, w skład której mają wejść przedstawiciele W. Brytanji, Francji, St. Zjedn., Włoch, Japonji i Chin, ustaliła datę ewakuacji bądź większością, bądź też jednomyślnie, ale bez udziału stron w głosowaniu.

Po długiej dyskusji zarysował się projekt kompromisowy przewidujący, że komisja mieszana bez udziału stron stwierdzi powrót do stosunków normalnych w Szanghaju i zakomunikuje o tem „komitetowi dziewiętnastu" który dopiero poweźmie decyzję. Opracowanie odpowiedniego tekstu powierzono komitetowi redakcyjnemu.

Remont „Cieszyna"

Gdynia, 19. 4. (Tel. wł.) „Cieszyn" naprawiony będzie całkowicie w stoczni w Aabo. Remont ma być ukończony do połowy przyszłego miesiąca. Jak słychać kap. Kniaziew nie będzie już dowódcą statku.

W miejsce „Cieszyna" wypływa w tych dniach do Tallina i Helsinek statek „Chorzów", który obecnie znajduje się w doku stoczni gdańskiej. S. B.

Japonja i Sowiety

Tokio, 19. 4. (PAT.) Mimo niepokojących pogłosek o naprężeniu stosunków sowiecko-japońskich, rząd japoński ocenia sytuację spokojnie i nie przewiduje w najbliższej przyszłości żadnego zbrojnego wystąpienia.

Fakt, że druga dywizja gen. Tamona opuszcza jutro Charbin, aby powrócić do Laoyang wskazuje na to, że japońskie władze wojskowe nie oczekują zbrojnego zatargu z Sowjetami.

Osterwa dyrektorem teatru

Kraków, 19. 4. (Tel. wł.) Wczoraj przybył tu Juljusz Osterwa wraz z delegatami ZASP'u, którzy przeprowadzili ostateczną konferencję z prezydjum m. Krakowa i w jej wyniku prezydent miasta Belina-Prażmowski powierzył dyrekcję teatru Osterwie a kierownictwo administracyjne Bujańskiemu. (w)

Groźny wybuch

Tokio, 19. 4. (PAT.) Wskutek eksplozji wyleciał dziś nad ranem w powietrze skład materjałów wojennych na przedmieściu Tokio. 50 domów okolicznych uległo zniszczeniu. Wiele osób jest rannych.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 4 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127,1 f w h.; 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f. w. b.); 5) jęczmienia pozn. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg; 6) owsa pozn. i pom. 42,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne.

Żyto 45 tonn par. Poznań	27,25
Pszenica 75 tonn par. Poznań	28,00

Ceny orjentacyjne

Żyto	27,00— 27,25
Usposobienie stałe.	
Pszenica	27,75— 28,00
Usposobienie stałe.	
Jęczmień 64—66 kg.	21,75— 22,75
Jęczmień 68 kg.	22,75— 23,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24,50— 25,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	21,50— 22,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	40,50— 41,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	41,75— 43,75
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	17,25— 17,50
Otręby pszenne	15,50— 16,50
Otręby pszenne (grube)	16,50— 17,50
Rzepak	32,00— 33,00
Gorczyca	30,00— 35,00
Wyka latowa	21,50— 23,50
Peluszka	25,00— 27,00
Groch Victoria	23,00— 26,00
Groch Folgera	32,00— 36,00
Łubin niebieski	11,00— 12,00
Łubin żółty	15,00— 16,00
Seradela	28,00— 30,00
Koniczyna czerwona	160,00—210,00
Koniczyna biała	320,00—460,00
Koniczyna szwedzka	130,00—150,00
Koniczyna żółta odłuszczona	150,00—170,00
Przelot	260,00—300,00
Tymoteusz	40,00— 55,00
Rajgras angielski	45,00— 50,00
Ziemniaki jadalne	3,50— 4,00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00— 0,18
Makuch lniany 36—38%	26,00— 28,00
Makuch rzepakowy 36—38%	18,00— 19,00
Makuch słonecznik 46—48%	19,50— 20,50

Ogólne usposobienie stałe.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 235 tonn, pszenicy 435 tonn, owsa 30 tonn. mąki żytniej 122,7 tonn, mąki pszennej 181,7 tonn, otrąb żytnich 34.750 kg., otrąb pszennych 11.750 kg., otrąb owsianych 5000 kg, kaszki owsianej 8650 kg., kaszki jęczmiennej 500 kg, grysiku pszennego 1500 kg., ziemniaków 60 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89¼ zł.; w Gdńasku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem w dewizach – zł gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 174.46 do 174.72 zł., gotówką 174.12 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 19. 4 1932 r.

Spędzono: wołów 95, buhajów 278, krów 435, świń 1880, cieląt 720, owiec 160, razem 3569 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi)

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	70— 76
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	62— 68
Mięsiste tuczone starsze	52— 56
Miernie odżywione	36— 44
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięciste	64— 68
Tuczone mięsiste	56— 60
Nietuczone dobrze odżywione starsze	44— 52
Miernie odżywione	36— 44
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	68— 74
Tuczone mięsiste	60— 66
Nietuczone dobrze odżywione	36— 46
Miernie odżywione	28— 34
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	68— 74
Tuczone mięsiste	60— 66
Nietuczone dobrze odżywione	54— 58
Miernie odżywione	36— 44
Młodzież:	
Dobrze odżywione	36— 44
Miernie odżywione	30— 34
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	54— 60
Tuczone cielęta	46— 52
Dobrze odżywione	36— 44
Miernie odżywione	26— 34
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	52— 62
Tuczone starsze skopy i maciórki	00— 44
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	98—102
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	94— 96
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	86— 92
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	80— 84
Maciory i późne katastry	80— 90
Świnie bekonowe	78— 84

Świnie bekonowe loco stacja załadowania I kl. 72—76, II kl. 70—72.

Przebieg targu spokojny.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań. 19. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana; kursy lekko zwyżkowały przyczem zauważono nawet pewien brak materjału Z pożyczek państwowych zwyżkowała 5 proc. poz konwers. z 38 na 38¾ w płaceniu oraz 4 proc. poż. inwest. z 82 na 88 proc w płaceniu Z papierów lokacyjnych P. Z. K. wykazały również małą zwyżkę 8 proc listy dol stare, notując 66 proc w tranzakcjach, zaś 6% listy żytnie utrzymały się w kursie, notując 13¼ w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych zwyżkował Bank Polski z 78 na 80, a po zamknięciu giełdy płacono nieco wyższy kurs. W obrotach nieoficjalnych ofiarowano 4 proc. Premjówki dol po 50. natomiast poszukiwano 3 proc. poż. budowlaną po 37. W dziale papierów procentowych handlowano mniejsze ilości 8 proc. obl. m. Poznania z roku 1926 po 92 proc.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 38¾% P

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 66% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn Ziem. Kredytowego 13 25 +

4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 88.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em 80.— P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 4 1932 r.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjedn.:	tr. 8.88¾,	sp. 8.90¾,	kup. 8.86¾.

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Holandja	361.10	362,00	360,20
Londyn	33,83	33,99	33,65
Nowy Jork czeki	8,901	8,921	8,881
Nowy Jork kabel	8,906	8,926	8,886
Paryż	35,13	35,22	35,04
Praga	26,37	26,43	26,31
Szwajcarja	173.25	173,68	172,82
Włochy	45,85	46,08	45,62
Berlin	211,70		

Tendencja przeważnie utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	92,00	91,75
4% poż inw szt. ser.	125,25	100,50
5% poż konw.		38,75
5% poż kolejowa	32,50	32,25
4% poż. dolarowa	49,50	49,25
7% poż stabil.	61,00	53,75
10% poż kolejowa		100,75

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	79,50—	79,75
Lilpop	0,00—	14.50
Starachowice	0,00—	6,00

Tendencja nieco słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 19. 4. 1932 r.

Pszenica march.	262,00—264,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march.	198,00—200,00
Tendencja spokojna.	
Żyto rosyjskie cif Berlin tr. i sp	195,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień brow	190,00—195,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	180,00—190,00
Tendencja spokojna.	
Owies march	162,00—167,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	31,75—35,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	25,25—27,75
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	11,60—11,85
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	10,40—10,70
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	18,00—24,00
Groch drobny jadalny	21,00—24,00
Groch pastewny	15,00—17.00
Peluszka	16,50—18,50
Bób	15,00—17,00
Wyka	16,00—18,50
Łubin niebieski	10,00—11,75
Łubin żółty	14,00—15,50
Seradela nowa	30,00—36,00
Kuchy lniane	11,00
Kuchy z orzecha ziemnego	12,40—
Kuchy mielone (mączka)	12,20 - 12,40
Wytłoki suche paryt Berlin	9,60
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	12,30
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	12,70
Słoma żytnia pras drut.	1,40— 1,65
Słoma pszenna pras drut.	1,15— 1,35
Słoma owsiana pras drut.	1,10— 1,25
Słoma jęczm pras drut	1,10— 1,20
Słoma żytnia długa wiązana	1,35— 1,65
Słoma żytnia pras. sznur.	1,15— 1,30
Sieczka	1,90— 2,10
Siano handlowe suche	1,45— 1,65
Siano dobre I pokosu	2,15— 2,55
Lucerna luzem	2,40— 2,70
Tymotka luzem	2,50— 2,80
Siano koniczynowe luzem	2,30— 2,60

Tendencja mocna

Ogólna tendencja słabsza.

Ciężka dola Polaków we Francji

na tle rosnącego bezrobocia

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

I.

Lille, w kwietniu.

Polski Instytut Gospodarstwa Społecznego ogłosił konkurs na ‚pamiętnik bezrobotnego" celem zebrania materjału psychologicznego, uwag, przeżyć, skomplikowanych sytuacyj, które wymykają się z pod świadomości społeczeństwa, zainteresowanego problemem bezrobocia. Założenie to jest słuszne, gdyż każdy zdaje sobie doskonale sprawę, że żadne statystyki ani oficjalne oświadczenia nie wnikają w głąb psychiki bezrobotnego. Pamiętnik taki niewątpliwie rzuci ciekawe światło na subjektywne przeżycia ludzi, których obecny kryzys dotknął bezpośrednio, wydzierając im z ręki pracę i zarobek i skazując ich na pomoc władz, albo litość społeczeństwa.

Wiele cennych uwag podał w „Kurjerze Warszawskim" p. Z. Z. o wychodźtwie we Francji, które w tej chwili klęskę bezrobocia odczuwa bardzo silnie. Nawiązując do uwag przezeń poczynionych, pragniemy tutaj scharakteryzować ogólne tło, na którem w szeregu ostatnich miesięcy rozgrywa się proces subjektywnych wrażeń bezrobotnego wychodźcy we Francji.

Ogólną liczbę bezrobotnych na całym świecie podaje dyrektor Biura Międzynarodowego Pracy, p. Albert Thomas („Le problème du chomage") na 20 miljonów, według obliczeń z poprzedniej zimy. Nie ulega wątpliwości, że od tego czasu sytuacja ogólno-światowa się znacznie pogorszyła, w niektórych krajach w wprost zastraszającej mierze. Do tych należy także Francja. Wzrost bezrobocia postępuje tutaj z katastrofalną szybkością. Jeszcze nigdy statystyki francuskie nie notowały takiego szalonego wzrostu liczby bezrobotnych jak w ostatnich czasach. Niedawno w ciągu tygodnia ilość bezrobtnych wzrosła o 24.861 osób. Już w pierwszych dniach stycznia r. b. pobierało zasiłki 186.634 bezrobotnych (w czem 149.966 mężczyzn i 36.688 kobiet), podczas gdy jeszcze tydzień przedtem notowano tylko 161.773 osoby. Jeżeli zważymy, że w roku ubiegłym pobierało zasiłki w tym samym okresie 17.499 osób, dochodzimy do wniosku, iż w ciągu roku przybyło 169.135 bezrobotnych. Daje to równocześnie obraz ogromnego wzrostu bezrobocia, jaki nastąpił we Francji w ostatnim czasie. Zresztą statystyki te obejmują tylko liczby osób zarejestrowanych i pobierających zasiłki. Tymczasem nie wolno zapominać, że system „świętówek" jest bardzo rozpowszechniony. We fabrykach i kopalniach „świętuje" się jeden, dwa, tu i ówdzie nawet trzy dni w tygodniu. Obliczenia tych częściowo bezrobotnych są tak nierówne, że trudno zdobyć sobie dokładniejszy obraz. Niektórzy obliczają ogólną ilość osób, dotkniętych w ten sposób klęską bezrobocia, na zgóry dwa miljony osób, wydaje się jednak, że jest w obliczeniu tem wiele przesady.

Najgorzej przedstawia się bezrobocie w przemyśle budowlanym i metalurgicznym, częściowo są nim dotknięte kopalnie węgla i rudy, mniej soli potasowej, natomiast w rolnictwie bezrobocie poza sporadycznemi wypadkami nie istnieje. Wydawałoby się zatem najnaturalniejszem w świecie, aby bezrobotnych w przemyśle, czy górnictwie skierować na rolę, gdzie daje się nawet odczuwać brak rąk do pracy. Stoją temu na przeszkodzie najrozmaitsze przyczyny. Jeżeli chodzi o robotników, to prawieby rzec można, iż posiadają oni poprostu wstręt do pracy na roli i mimo zaleceń rządu i społeczeństwa, oraz różnych ułatwień, jakich doznają (np. wolna podróż na miejsce pracy), zdaje się, że żadna siła nie wywrze takiego przymusu, aby większe masy powróciły do znienawidzonych prac rolnych.

Zatrudnieniu zaś robotników obcokrajowców na roli stają na przeszkodzie przyczyny innego rodzaju. Farmerzy francuscy sami niechętnie przyjmują robotników przemysłowych do pracy. Istnieją zresztą przepisy, zakazujące zmiany kategorji pracy, a dotąd ich nie usunięto. Sporadycznie dzieje się tak, iż robotnik przemysłowy poszukuje i znajduje pracę na roli, ale wyżej wymienione przeszkody nie pozwoliły dotąd na to, by skierować większą ilość bezrobotnych do pracy rolnej. Dlatego też informacje, jakiemi się dzielił niedawno p. wiceminister Beck w komisji budżetowej, jakoby zagraniczne placówki państwowe podjęły z powodzeniem akcję w tym kierunku, spotkały się z żywem zaprzeczeniem prasy emigracyjnej. Być może, że istnieją takie zamierzenia, ale niemniej jest faktem, iż dotąd ich nie zrealizowano.

Lokalnie kwestja bezrobocia przedstawia się najdodatniej w departamencie Pas-de-Calais. Według wywiadu, udzielonego przedstawicielom prasy przez prefekta departamentu, p. Peytral, departament ten posiada największą ilość ludności robotniczej (również polskiej), lecz mimo to jest najmniej dotknięty bezrobociem. Stan ten przypisuje prefekt faktowi, że między pracodawcami, a robotnikami panuje wzajemne zrozumienie, oraz uchwalonym przez radę departamentalną kredytom na fundusz bezrobocia, wreszcie stworzeniu nowych warsztatów pracy o charakterze użyteczności publicznej.

Najgorzej zaś przedstawia się bezrobocie we Francji wschodniej, może głównie dlatego, iż tam właśnie koncentruje się cały przemysł metalurgiczny, najwięcej dotknięty kryzysem. Redukcje obejmują tu już tysiące, reszta cierpi wskutek bezustannych, a licznych „świętówek". Kopalnie rudy żelaznej i cały przemysł hutniczy leżą odłogiem.

Ogromne bezrobocie panuje również w przemyśle tkackim, skoncentrowanym na północy, głównie w Roubaix. Także departament Sekwany jest objęty klęską bezrobocia, procentowo nawet w największej mierze. Na południu 70 proc. warsztatów tkackich pod Lyonem — według sprawozdania p. Morela w socjalistycznym „Le Peuple" — stoi nieczynnych. Korzystniej przedstawia się sytuacja w kopalniach węgla, gdzie przeważnie kończy się na „świętówkach".

Ogólnie położenie jest aż nazbyt poważne. Niedawno doszło na północy do poważnych manifestacyj bezrobotnych zorganizowanych przez komunistyczną C. G. T. U. (Conféderation Générale des Travailleurs Unitaires). W Lille doszło do zajść pożałowania godnych, do starć między bezrobotnymi a policją. Podobnie odbyły się manifestacje w Tourcoing, Halluin, Dunkierce, Denain, Calais. W Paryżu z pośród manifestujących przed izbą deputowanych aresztowano trzy tysiące osób. Cudzoziemcom grozi wydalenie z kraju.

Położenie obcokrajowców, a więc także Polaków, którzy są bez pracy i zasiłków, jest pożałowania godne. Bez zasiłków — oddajmy bowiem sprawiedliwość władzom i przyznajmy, że szczerze zajęły się bezrobotnymi, nawet obcokrajowcami. Przynajmniej, jeżeli chodzi o Polaków, to w myśl konwencji polsko-francuskiej, przyznającej naszym wychodźcom równe prawa z robotnikiem francuskim, pobierają oni zasiłki, przewidziane ustawodawstwem francuskiem, o ile dopełnią warunków, wymaganych przez ustawę.

Niestety, jakże wielką jest liczba tych, którzy warunków nie dopełniają! I ich właśnie położenie jest nieraz doprawdy straszne. Wychodzący w Metzu „Le Republicain Lorrain" kreśli o tem następujące uwagi:

„Znaczny procent ludzi powrócił już do swych krajów. Byli to ludzie, którzy zaoszczędzili sobie wystarczającą ilość pieniędzy, by móc opłacić ciężkie koszta podróży. Inni jednak pozostają, bo nie mają pieniędzy, aby np. pojechać do Polski, albo też coś we własnym kraju zawinili i obawiają się tam wrócić. Włóczą się więc po drogach, żebrząc o kawałek chleba i pracę, której nigdy nie otrzymają. Jeżeli ci ludzie, doprowadzeni do ostateczności i wskutek nędzy, popełniają uczynki, którychby się w zwykłych warunkach wstydzili ‚nie należy się im zbytnio dziwić. Przez miasteczka i wsi, szczególnie te, które leżą w pobliżu prac fortyfikacyjnych, przeciągają codzien nie tłumy bezrobotnych obcych narodowości, całkiem zrozpaczonych. Mieszkańcy tych miejscowości odnoszą się nieufnie do wędrowców i zamykają przed nimi drzwi".

Tw 901

Urzędnicy samorządowi na drodze do usamodzielnienia się

Walny zjazd delegatów — Pp. Dominik i Dratwa (posłowie z B. B.) nie przyjechali — Dlaczego?

W sali sejmiku Starostwa Krajowego w Poznaniu toczyły się w niedzielę, dnia 17 bm., obrady walnego zjazdu delegatów stowarzyszenia urzędników samorządu powiatowego na województwo poznańskie. Obrady zagaił prezes Stowarzyszenia p. Edmund Mocek ze Środy, podkreślając zasadnicze znaczenie zjazdu ze względu na konieczność całkowitej reorganizacji i przystąpienia do centrali urzędników samorządowych w Warszawie.

Na przewodniczącego zebrania powołano p. Marchwickiego, na sekretarza p. Kasprzaka, na ławników pp.: Drewsa i Millera. Imieniem zarządu przedłożył sprawozdanie z rocznych czynności sekretarz stowarzyszenia p. W. Kaczmarek ze Środy. Stan kasy referował skarbnik p. Szulczewski, a w imieniu komisji rewizyjnej przemawiał p. Łojek.

Życzenia pomyślnych obrad składali zjazdowi p. Bederski, jako prezes związku organizacyj pracownik samorządu wojewódzkiego na Poznańskie i Pomorskie. W imieniu stowarzyszenia urzędników państwowych, samorządowych i komunalnych przemawiał p. prezes Leszczyński, imieniem stowarzyszenia urzędników samorządu wojewódzkiego w Poznaniu wiceprezes p. Antoni Małecki, w imieniu stowarzyszenia drogomistrzów na województwo poznańskie p. Karczyński ze Stęszewa.

Ze sprawozdań okazało się, że stowarzyszenie liczy 240 członków. W wykonaniu uchwały walnego zebrania z 17 maja ub. r. w ciągu roku sprawozdawczego zarząd stowarzyszenia czynił przygotowania w celu wystąpienia ze stowarzyszenia urzędników państwowych, samorządowych i komunalnych i przystąpienia do związku pracowników samorządu powiatowego w Warszawie. W imieniu tegoż związku przemawiał p. Chmielewski z Warszawy.

Decyzję przystąpienia do centrali stowarzyszeń pracowników samorządu powiatowego w Warszawie poprzedziły bardzo długie debaty. Ostatecznie bez sprzeciwu zapadła uchwała, w myśl której stowarzyszenie urzędników i funkcjonarjuszy samorządu powiatowego przekształciło się na Koło Wojewódzkie Związku Pracowników Samorządu Powiatowego R. P. w Warszawie. Ponadto przyjęto regulamin koła.

Należy zaznaczyć, że jest to już trzecie stowarzyszenie pracowników samorządowych, które wystąpiło z okręgowego związku pracowników państwowych, samorządowych i komunalnych. Urzędnicy samorządowi są przekonani, że ich interesów bronić może lepiej stowarzyszenie urzędników samorządowych, jakkolwiek podkreślano chęć dalszej współpracy.

W wyborach zarząd ukonstytuował się jak następuje: prezesem został p. Edmund Mocek ze Środy, zastępcą prezesa p. Kawa z Poznania sekretarzem p. W. Kaczmarek ze Środy, zastępcą p. Kasprzak, skarbnikiem p. Łęg. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Szulczewski i Nowak z Poznania oraz p. Śliwiński z Inowrocławia, a do komisji rozjemczej pp. Drews i Arend z Międzychodu.

Walne zebranie przyjęło dalej uchwałę, zwracającą się do miarodajnych czynników, aby nie stosowały przepisów o odebraniu 15-procentowego dodatku samorządowego urzędnikom samorządowym. Walne zebranie stwierdza, że odebranie tego dodatku jest sprzeczne z istniejącemi przepisami, rozporządzeniami i gospodarczo nieuzasadnione. Wkońcu rezolucja apeluje do samorządów, aby uczyniły wszystko, co jest w ich siłach, by nie pogarszać uposażenia urzędników samorządowych.

Na zjazd zapowiedziało się aż dwóch posłów z B. B., a mianowicie poseł Dominik i Dratwa. Ostatecznie skończyło się na obiecankach, bo żaden z panów posłów nie przyjechał. Poseł Dratwa, który jest członkiem zarządu Stowarzyszenia Związku Pracowników Samorządu Powiatowego R. P. w Warszawie jest inicjatorem obniżenia poborów i dodatków reprezentacyjnych dla burmistrzów. Być może, że był to jeden z poważnych powodów absencji pana posła z B. B. (k)

Zjazd „sanatorów" z „Młodej Polski"

Grupka „sanatorów" z tzw. Zjednoczenia Pracy Miast i Wsi (dawna „Młoda Polska") urządziła w niedzielę 10 bm. — jak się dowiadujemy z „Rekordu Polskiego" — swój „zjazd wojewódzki", który obradował w sali „Boulevardu". Otwarcia zjazdu dokonał prezes zarządu wojewódzkiego dr. Roman Konkiewicz, przewodniczył dr. Kruszka z Obornik. Referaty wygłosili poseł dr. Surzyński i dr. W. Machowski. Nastąpiły sprawozdania członków zarządu za czas od ostatniego zjazdu, który odbył się dwa lata temu.

Treści przemówień, ani rezolucyj „Rekord Polski" nie podaje.

Wybrano nowe władze wojewódzkie Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast, przyczem prezydjum pozostało w dawnym składzie: prezes — dr. Roman Konkiewicz, I. wiceprezes — dr. Walenty Machowski, II. wiceprezes — adw. dr. Witold Jeszke, sekretarz — Włodzimierz Tucholski, skarbnik — Zdzisław Marchwicki. Dalej w skład zarządu wojewódzkiego weszli: poseł dr. Leon Surzyński, Jan Błaszczyk, Piotr Borowiec, inż. Lisiecki adw. Müler - Czernek, dr. Likowski, prof. Jakubowski, insp. Cięciała, dr. Jachowski, dr. Kruszka, Marcin Wróblewski, Adam Roszak, J. Nowakowski, Ignacy Machelski, Ignacy Krawczyk, adw. Stachowiak, aptekarz Klera, Bogd. Bederski, prof. Wierzbanowski. Do sądu organizacyjnego wybrani zostali: adw. Mieczysław Chmielewski, radny Piszczoła Fr. i Bolesław Rubaszewski. Do komisji rewizyjnej: Marjan Zawidzki, Ignacy Stawicki i dr. Antoni Wierusz.

Podjęcie na nowo uśpionej przez dłuższy czas działalności organizacyjnej Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast jest niewątpliwie wyrazem silnych tarć, jakie panuje w poznańskiej „sanacji", a których wyrazem był m. in. niedawny proces Jeszke contra Sonnewend. W chwili obecnej każda z grupek, wchodzących w skład B. B. na terenie Wielkopolski, od konserwatywnych „mocarstwowców" począwszy, a na socjalistach z pod znaku Ciszaka kończąc, organizuje się na własną rękę. Te reorganizacje niewiele zresztą pomagają, gdyż wpływy zarówno poszczególnych grup „sanacyjnych", jak i całego B. B. na ziemiach zachodnich kurczą się coraz bardziej z dnia na dzień.

Stronnictwo Narodowe

Koło Wilda

Zebranie plenarne odbędzie się dziś we wtorek o godzinie 20,30 w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad m. i. referat p. inż. Feliksa Godlewskiego n. t.: „Polska a obecny kryzys".

Koło Łazarz

Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 20 b. m. o godz. 20-tej w sali p. Przybylskiego przy Rynku Łazarskim 18.

Na porządku obrad pomiędzy innemi referat p. red Bohdana Jarochowskiego na temat „Bezrobocie w Polsce". O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Zagadnienie obrony morskiej

Niedawno przybyła do Gdyni trzecia łódź podwodna naszej floty... Prasa przyjęła ten fakt ze zrozumiałem zadowoleniem, ale jednocześnie domagała się całkowitego wykonania programu morskiego uchwalonego w 1924 r. Jeden z publicystów posunął się nawet do wypowiedzenia aforyzmu, że „przyszłość Polski jest na morzu". Znamy to hasło — głosiły je Niemcy przedwojenne, dążąc do zabezpieczenia przy pomocy silnej floty wojennej ekspansji niemieckiego handlu i przemysłu wśród dalekich mórz, gdzie posiadały liczne i bogate kolonje.

Nie ulega wątpliwości, że sprawy morskie posiadają dla Polski znaczenie doniosłe, ale byłoby ryzykownem przyjąć bez zastrzeżeń hasło niemieckie. Znajdujemy się pod względem geograficznym w warunkach odmiennych. Znaczna część Niemiec przylega do otwartego morza Północnego i posiada szereg portów niezamarzających o nieskrępowanem połączeniu z oceanami.

Polska posiada tylko skrawek wybrzeża na morzu Bałtyckiem a na niem jeden port — Gdynię. Jasnem jest, że wyjścia z Bałtyku będą dla nas w razie wojny ściśle zamknięte — uczynią to Niemcy jeszcze lepiej, niż w 1914 r. Działania zatem polskiej floty wojennej będą ograniczone tylko do rejonu zamkniętego morza bez jakiegokolwiek współudziału floty francuskiej.

Musimy więc liczyć wyłącznie na własne siły i liczyć je ściśle w zależności od zadań naszych na Bałtyku z oparciem o Gdynię. Program 1924 r. przewiduje budowę trzech krążowników... W porównaniu z istniejącą w danej chwili flotą niemiecką jest to siła znikoma. Niemcy posiadają obecnie poza szeregiem starych, ale starannie zmodernizowanych statków bojowych, zaopatrzonych w potężną artylerję, wykończony już po wojnie, pancernik „Deutschland" i cztery krążowniki, będące ostatnim wyrazem techniki zaczepnej. Zaczęły również budować drugi krążownik... W konsekwencji nie mogłaby eskadra polskich krążowników próbować walki na morzu otwartem z linjową flotą przeciwnika, lub blokować jego portów. Potężna niemiecka artylerja morska zatopiłaby w krótkim czasie słabą eskadrę. Jej działalność pomocnicza — paraliżowanie ruchu komunikacyjnego na Bałtyku byłaby również niezmiernie utrudniona. Obszar tego morza jest ciasny, każdy okręt zatem może być przy pomocy awjacji łatwo wyśledzony, ścigany i zmuszony do walki nierównej w morzu otwartem, lub przed wejściem do Gdyni, gdzie nań poczekają potężne baterje starych pancerników niemieckich.

A zatem przy danym stosunku sił na Bałtyku korzyści posiadania eskadry krążowników są nader problematyczne, a możliwości jej zniszczenia duże. Nasuwa się więc wniosek, że nasz program morski 1924 r. nie odpowiada warunkom strategicznym na tem morzu, i że musi zatem ulec poprawkom stosownie do stawianych flocie zadań. Mają one zakres ograniczony — muszą paraliżować ruch transportów wojennych na drodze Szczecin—Królewiec, utrudniać nieprzyjacielowi ruch handlowy na Bałtyku, niszczyć pojedyńcze statki wojenne przeciwnika, współdziałać wreszcie przy obronie Gdyni od strony morza.

Wszystkie te zadania mogą być dokonane siłami mniejszych statków — kontrtorpedowców i łodzi podwodnych, szczególniej tych ostatnich. Są one mało uchwytne i groźne nawet dla największych olbrzymów morskich, niepokoją nawet tam, gdzie ich niema, wystarcza świadomość ich istnienia. Posiadają pozatem nader cenną zaletę — są względnie tanie: Jeden nurkowiec kosztuje 10 milj. złotych, a krążownik 100 milj. złotych a więc niezależnie od sytuacji strategicznej nie możemy obciążać budżetu państwa na lata najbliższe kwotą 300 milj. złotych na flotę bojową. Musimy zadawalniać się bronią mniej kosztowną, a wystarczającą.

Uchwalony na 1932 r. budżet nasz nie przewiduje poza dokończeniem drugiego kontrtorpedowca, dalszego wykonywania programu, nawet w granicach najskromniejszych. Zapowiada się więc dłuższa przerwa, niepomyślna dla obrony naszych rubieży zachodnich. Wpłynie ona nader ujemnie na sprawność bojową polskiej floty. Podstawowym warunkiem pomyślnego jej działania jest jednostajność uzbrojenia, szybkości i opalania, a to można osiągnąć tylko przy ciągłem, programowem uzupełnianiu jednostek bojowych. Zaimprowizować floty wojennej nie można. Budowa jej wymaga produkcji seryjnej, tańszej nawet i dającej możność szybkiej zamiany części uszkodzonych. Pamiętać wreszcie należy, że nie posiadamy w Polsce arsenałów.

Istniejący już na Bałtyku dywizjon morski jest w stosunku do zadań obrony naszych wybrzeży zbyt słaby, musimy więc dążyć po wyeliminowaniu z programu kosztownych, a zbędnych krążowników, do dalszego wzmocnienia naszej floty bojowej, której minimalną liczebność w zależności od zadań określają fachowcy na 4 kontrtorpedowce i 12 łodzi podwodnych.

Z powyższego rozumowania nie wynika jednak bynajmniej, by sprawy morskie Polski ograniczały się tylko do ciasnego okręgu Bałtyku. Przeciwnie — odkąd państwo nasze przestało być zaściankiem państw zaborczych — znaczenie dostępu wolnego Polski do morza nabrało olbrzymiego znaczenia i słusznym będzie aforyzm, że pokojowa przyszłość naszego państwa jest na morzu.

Świadczą o tem z niesłychaną wymową cyfry — w 1931 r. Obrót handlowy Gdyni i Gdańska stanowi 60 proc. ogólnego obrotu z zagranicą pomimo, że najbardziej wartościowe ładunki zwane „drobnicą" (cukier, jaja, masło, towary kolonjalne, nawozy sztuczne, meble, samochody itd.) wciąż jeszcze kierują się w 80 proc. przez Hamburg, Bremę, Szczecin, Królewiec, dając Niemcom za pośrednictwo 120 miljonów zysku.

Na tak niepożądany objaw składa się przedewszystkiem zakorzeniona w sferach kupiectwa, a grająca ważną rolę, tradycja i przyzwyczajenie do korzystania z dobrze zorganizowanego, chociaż kosztownego pośrednictwa Niemców, jak również czynione przez nich ułatwienia kredytowe, żeglugowe i techniczne. W tym kierunku zatem winien dążyć nasz wysiłek — musimy uniezależnić się możliwie od obcych pośredników, a szczególnie od tych, którzy przekuwają zgarnięte od Polski zyski na oręż przeciwko naszym granicom.

Prorocze wskazania w dziedzinie walki z kryzysem gospodarczym, głoszone przez Romana Dmowskiego, winny znaleźć oddźwięk w jasnej, zdecydowanej polityce gospodarczej całego organizmu państwowego również na morzu, poczynając od pomocy kredytowej i taryf kolejowych poprzez system celny, organizację przeładunku, sprawność przedsiębiorstwa maklerskiego i manipulacyj portowych, aż do stworzenia silnej floty handlowej. Taka polityka wymaga dużych ofiar, długiej, a żmudnej pracy. W dziedzinie morskiej sporo zostało dokonane, ale do końca jeszcze nie blisko. Zagadnienie skutecznej obrony morskiej jest ściśle związane z umiejętną organizacją naszego wylotu na morzu.

E. de HENNING-MICHAELIS,
generał.

Ciekawa rozprawa polityczna w Gnieźnie

Red. Cieślak uwolniony od winy i kary

Donoszą z Gniezna:

Sąd grodzki w Gnieźnie rozpatrywał sprawę karną przeciwko redaktorowi „Lecha", p. Stanisławowi Cieślakowi, oskarżonemu z powodu treści artykułu w nr. 239 „Lecha" z dnia 15 października 1931 r., dotyczącego zebrania Stronnictwa Narodowego w Strzelnie, na którem przemawiał poseł Petrycki. Chodziło o zdanie następujące:

„Pytacie się, kiedy upadnie „sanacja"? Na to odpowiedzieć wam mogę, iż to zależy od was, od całego społeczeństwa. Kiedy przestaniecie się bać, kiedy zerwiecie z tchórzostwem, kiedy wyprostujecie grzbiety, kiedy zaczniecie odważnie bronić swych praw i godności, wtedy upadnie „sanacja".

Z powodu tego ustępu starosta grodzki w Gnieźnie skonfiskował odnośny numer „Lecha", zaś prokurator wytoczył red. Stanisławowi Cieślakowi sprawę karną z artykułu 130 k. k. Oskarżyciel publiczny oskarżenie motywował w ten sposób, iż oskarżony w sposób, zagrażający spokojowi publicznemu, publicznie poduszczał różne grupy ludności o odrębnej ideologji politycznej i o różnych poglądach, celach i interesach, do gwałtów przeciw sobie.

Oskarżony na rozprawie bronił się sam, twierdząc, że poseł Petrycki jako przedstawiciel Stronnictwa Narodowego, broniącego prawa i praworządności w państwie, wygłaszając inkryminowane zdanie nie mógł mieć na celu podburzania jednej partji do gwałtów przeciwko drugiej, gdyż byłoby to sprzeczne z taktyką polityczną Stronnictwa Narodowego. Wynika to też zupełnie wyraźnie z budowy stylistycznej inkryminowanego zdania. — Jest tam nawoływanie do obrony godności obywatelskiej, co się przecież prawu nie sprzeciwia. Jest apel o zerwanie ze służalstwem względem działaczy „sanacyjnych", co również karygodne nie jest. Niema zaś żadnego poduszczania do gwałtów. Nigdzie też cenzura nie dopatrzyła się w tem zdaniu cechów przestępstwa z par. 130 k. k. za wyjątkiem cenzury w Gnieźnie, chociaż zdanie to, jako trafne, obiegło całą niemal niezależną prasę polską. Bowiem według orzeczenia Sądu Najwyższego „sanacja" jest grupą polityczną, a nie klasą społeczną, a poduszczanie grup politycznych do walki nie podpada pod par. 130 k. k.

Sąd po krótkiej naradzie uwolnił redaktora Cieślaka od winy i kary, znosząc zarazem konfiskatę nr. 239 „Lecha". Epilogiem rozprawy będzie jeszcze rozprawa cywilna z tytułu straty za skonfiskowany numer, jaką poniósł „Lech". (br.)

Epilog zajść listopadowych w Warszawie

W listopadzie z. r. po zabójstwie w Wilnie studenta ś. p. Wacławskiego, studenci w Warszawie urządzili nabożeństwa żałobne. Jedno z nabożeństw odbyło się w d. 14 listopada w kościele Bernardynów w Warszawie. Po nabożeństwie studenci i studentki udali się do domu akademickiego przy ul. Grójeckiej na wiec. Po wiecu grupy akademików poczęły wychodzić z gmachu. Policja pod komendą komisarza Andruchowicza zaczęła nawoływać do rozejścia się. — Gdy studenci nie usłuchali, przystąpiono do rozproszenia gromadek. — Zatrzymano i odstawiono do komisarjatu kilka osób. Byli to: Halina Boretti, Jerzy Wesołowski, Zbigniew Foltański, Juljusz Olszakiewicz, Proch, Byczkowski, Grajnert, Koszla. Wytoczono im sprawę o niesłuchanie zarządzeń policji.

Rozprawa odbyła się wczoraj w sądzie grodzkim XI oddziału.

Obronę oskarżonych prowadzili: adw. Jerzy Czarkowski, adw. Wacław Szyszkowski i apl. adw. Gorecki.

Oskarżeni do winy się nie przyznali, tłumacząc się, że policja zachowywała się brutalnie.

Byli badani świadkowie. Między innymi komisarz Andruchowicz wyjaśniał, iż studenci zachowywali się prowokująco. Sypano żartami, jeden ze studentów fotografował grupki posterunkowych. Aparat ten zabrano.

Wesołość zapanowała w sali sądowej podczas zeznań posterunkowego. Zapytany przez obronę, czy policja biła — świadek odpowiedział kategorycznie, że nie.

— No, a pałki były w robocie? — brzmiało dalej pytanie.

— Pałkami to płazowano, ale po plecach — padła odpowiedź.

Sędzia Kierpsz uznał winę oskarżonych studentów, ale, biorąc pod uwagę okoliczności łagodzące — skazał p. Halinę Boretti na 20 zł grzywny, pozostałych podsądnych po 10 zł grzywny.

Bo tło ciemne, ponure...

Na „Uroczystości Papieskiej", odbytej 14 lutego rb. w Poznaniu, J. Em. ks. kardynał-Prymas Hlond nazwał obecną erę panowania Papieża-Jubilata Piusa XI okresem stanowiącym niejako międzyakt, w którym następuje, jak na scenie, nagła zmiana dekoracyj, stosunków. Pod młotem rewolucji i wojny zburzone ustroje ustąpiły nowym, nieułożonym jeszcze. Zapanował więc chwilowy nastrój pełen naprężenia i niecierpliwego oczekiwania II aktu. Na tle ciemnem i ponurem, jakie obecnie powstało, odbuduje się świat zależnie od wyniku toczącej się zaciętej walki ducha chrześcijańskiego z duchem przewrotnego bolszewizmu.

Polska odrodzona, w swej olbrzymiej większości wierna Chrystusowi i Jego Kościołowi dokumentuje zaraz swe stanowisko wierzące, potępiając programy Marksa i Lenina. W Poznaniu wniesiono pomnik Wdzięczności za odrodzenie ojczyzny, poświęcony Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Pomnik ten, to wspaniały widomy znak woli społeczeństwa polskiego, aby rozbudować ojczyznę w duchu Kościoła dla Jego Głowy. Bo w obecności Piusa XI naonczas nuncjusza apostolskiego w Polsce, I Zjazd Katolicki w Poznaniu uchwalił jego budowę, to też na froncie południowym łuku pomnikowego pomieszczono medaljon, przedstawiający obecnego Papieża.

Tło obecnego okresu jest ciemne i ponure, powiedział ks. kardynał Prymas, więc tembardziej należy spieszyć z ukończeniem poznańskiego pomnika, by stan jego obecny — bez potężnej postaci Chrystusa ze złoconego bronzu — nie mógł być tłumaczony jako... brak woli ukończenia dzieła.

Składajcie więc ofiary na ukończenie pomnika. Datki przyjmują administracja wszystkich pism polskich oraz przesyłać je można za blankietem P. K. O. na konto nr. 207 470 do Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu, ul. św. Marcina 69.

Ze Stronnictwa Narodowego

Wielkie zabranie łącznie z członkami O. W. P.

Tarnowo Podgórne. W wypełnionej sali Czerwonego Krzyża zagaił zebranie prezes miejscowego koła p. Pulwicki i poprosił p. posła Witkowskiego o wygłoszenie sprawozdania.

W treściwym i rzeczowym referacie mówił p. pos. Witkowski o obecnie panujących stosunkach w polityce gospodarczej i administracyjnej kraju. Referatu wysłuchano z wielkiem zainteresowaniem, a dowód uznania wyrażono rzęsistemi oklaskami. Zkolei zabrał głos referent Obozu Wielkiej Polski, p. Feliks Holasz, który omówił genezę ruchu narodowego oraz aktywność w życiu politycznem młodego pokolenia.

W dyskusji zabrał głos „włościański leader sanacyjny", b. poseł ludowy p. Ant. Piotrowski i w mętnych wywodach próbował zbijać tezy, wypowiedziane w obu referatach, lecz że prawdy dziś i na wsi nie można uchować, nikt zatem nie dawał wiary wywodom niefortunnego mówcy. Jego demagogiczne popisy przygwoździli pp. pos. Witkowski i Feliks Holasz, co zebrani przyjęli niemilknącemi oklaskami.

Horoskop dla Polski

„Myśl Narodowa" w nr. 18 z dnia 17 kwietnia zamieściła wstępny artykuł senatora S. Kozickiego kończący się takim horoskopem: „Zdawałoby się, że obok tych dwóch systemów politycznych — niemieckiego i genewsko-lokarneńskiego, które w gruncie rzeczy zmierzają do jednego i tego samego celu: zniweczenia zwycięstwa z roku 1918 i przywrócenia stanu przedwojennego w Europie, powinien istnieć system trzeci — zdecydowanej, integralnej obrony interesów tych państw, których istnienie zależy od utrzymania powojennego układu terytorjalnego w Europie. W systemie tym miejsce centralne zajmować powinna Polska, jako filar podtrzymujący sklepienie nowej Europy. Otóż wypada stwierdzić, że system taki nie istnieje.

Najbliższe miesiące przyniosą wydarzenia wielkiej doniosłości. Wybory do sejmu pruskiego (24 kwietnia) zmienią układ sił politycznych w Niemczech, wybory we Francji (8 maja) wzmocnią zapewne wpływy lewicy na politykę francuską; rozpoczęła się konferencja rozbrojeniowa, brzemienna wielkiemi niebezpieczeństwami; są zapowiadane katastrofy gospodarcze w Europie wschodniej; z obawą wszyscy patrzą na to, co przyniosą na jesieni wieści z Ameryki Północnej...

„Polska ma wszystkie objektywne dane, by się ostać w chaosie wydarzeń, lecz warunkiem wyzyskania sprzyjających okoliczności jest posiadanie własnej, świadomej i niezależnej polityki i konsolidacji wewnętrznej. Myśl polityczna polska musi wykazać inicjatywę twórczą, Polska powinna się stać ośrodkiem krystalizacyjnym sił, które się przeciwstawią zarówno polityce niemieckiej, jak polityce pozapaństwowych (masonerji) czynników, które idą po jednej linji politycznej z Niemcami".

Całość tego zeszytu „Myśli Narodowej" jest bardzo urozmaicona i wartościowa. O kryzysie rolnym pisze J. Prus. O Goethem, jako mistrzu życia senator W. Jabłonowski. O dwu Judaszach (Rostworowskiego i Tetmajera) doskonały artykuł K. L. Koniński. Dwa świetne felietony red. Z. Wasilewskiego i A. Nowaczyńskiego (oprócz „Głosów") wiersz A. Słonczyńskiej. Wiele sprawozdań literackich i z dziedziny plastyki. Recenzje W. Podoskiego z wystaw są w prasie polskiej teraz najlepsze.

Cena zeszytu 80 gr. Prenumerata kwartalnie zł 9.—. Adres Administracji Al. Jerozolimska 17 m. 5.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Fabryka i „fabrykanci" 100 złotówek w rękach policji

Sprawność policji uchroniła nas od olbrzymiego zalewu fałszywych banknotów

W sprawie ujawnionego podczas rewizyj domowych w Poznaniu fałszerstwa banknotów 100-złotowych władze przeprowadziły już wyczerpujące śledztwo. Głównym inicjatorem fałszowania pieniędzy był znany recydywista i fałszerz dokumentów 38-letni Józef Żurek z zawodu krawiec, urodzony w Gończy. Był on już w swoim czasie karany za usiłowane fałszerstwo banknotów 500-złotowych. Głównym organizatorem technicznym warsztatu fałszerskiego był 23-letni drukarz Wincenty Fiedler (ul. Południowa 18). Ponadto współdziałał w fałszerstwie 31-letni piekarz Zygmunt Antczak (ul. Mostowa 15) rodem z Jarząbkowa w pow. gnieźnieńskim. 40-letni Leon Adamski, z zawodu handlarz, rodem ze Strykowa w pow. poznańskim i jego żona Anna rodem z Sodingen w Niemczech, zajęci byli rozpowszechnianiem pieniędzy w Kaliszu. W trzy dni po próbach puszczania w obieg falsyfikatów ujęto Adamskich. Adamska zwróciła na siebie uwagę w Kaliszu dokąd wyjechała by „upchnąć" fałszowane pieniądze.

Stamtąd nici prowadziły do Poznania do Żurka i jego przyjaciół. Mozolne rewizje, przeprowadzone kilkakrotnie we wszystkich skrytkach mieszkań ujawniły nietylko liczne falsyfikaty, ale również doskonale urządzony warsztat drukarski. Pod naporem dowodów wszyscy fałszerze przyznali się do winy.

Należy podkreślić, że falsyfikaty podrobione były udatnie, a jedynie niektóre sztuki miały bledszy druk i jaśniejszy wygląd. W najbliższym już czasie ukaże się opis falsyfikatów, które przedłożono do szczegółowego zbadania. Na szczęście fałszerze nie zdołali jeszczewypuścić w obieg dużego zapasu fałszywych pieniędzy, przygotowanych do rozpowszechnienia w dalszych okolicach.

Zlikwidowanie w czas szajki fałszerzy jest jednym z największych sukcesów policji poznańskiej. (k)

W walce z żebractwem

Z inicjatywy wydziału opieki społecznej m. Poznania odbyła się dzisiaj konferencja w sprawie zwalczania żebractwa. Na konferencji tej zwrócono uwagę na utworzony przy magistracie stoł. m. Poznania miejski komitet do walki z żebractwem. Komitet ten zwraca się do obywatelstwta, a przedewszystkiem kupców, przemysłowców i osób, prowadzących większe biura lub też praktykę wolnego zawodu, aby w dalszym ciągu deklarowano dobrowolne składki na walkę z żebractwem. Deklarujący dowolną sumę otrzymują tabliczkę z napisem „Żebrzącym wstęp wzbroniony", która ułatwi racjonalną walkę z żebraniem. Komitet uprasza, by żebrzącym wydawać bony bezpłatne. W ten sposób umożliwi się racjonalną kontrolę i wykluczy zawodowe żebractwo.

Głównym celem walki z żebractwem jest ochronienie ofiarności publicznej przed nadużyciami i wyzyskiem. Należy podkreślić, że dla ubogich zebrano już poważne sumy, za które wybudowano osobny przytułek na Grobli 26. Umieszczono tam 150 starców, a w najbliższym czasie miasto przystąpi do rozbudowania budynków na 250 osób. W ten sposób ubodzy znajdują schronienie i wyżywienie a żebractwo na ulicach miasta, czy też po domach nie jest koniecznością. Należy zauważyć, że największa część żebrzących to żebracy zawodowi. Bezrobotni do żebractwa rzadko się uciekają, chwytają się natomiast środków doraźnego zarobkowania, jak np. handlu domokrążnego, organizują nawet orkiestry, grając na podwórzach i t. p. (k)

Wystawa „Sokolic"

Wystawa robót ręcznych urządzona przez Sokolice w salonach Philipsa w pasażu „Apollo", cieszy się tak wielkiem powodzeniem, że organizatorki zmuszone były przedłużyć termin otwarcia do czwartku. Wystawa otwarta jest codziennie od godz. 11 do 20.

KALENDARZYK

Wtorek, 19 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 4,47; — zachód 18,57; — długość dnia 14 godz. 10 min

Księżyc: wschód 17,17; — zachód 4,04; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 4 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 10 st. C., najniższa + 4 st. C.

Przepowiednia pogody na środę: W dalszym ciągu pochmurno, nieznaczne ocieplenie.

Kal. rzk.: Tymon M.; jutro Krzysztow.

Kal. słow.: Wladimir; jutro Czesław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka im K Marcinkowskiego w „Bazarze" przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Pod Koroną", Górna Wilda nr 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą", ul. Kraszewskiego 12

Łazarz: Apteka Łazarska, ul Małeckiego, nar. ul Strusia.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Wiadomości urzędowe kościelne.** Archidiecezja Gnieźnieńska. W zarząd otrzymał ks. prof. Tadeusz Zieliński z Bydgoszczy parafję w Lubowie w dekanacie pobiedziskim.

Archidiecezja Poznańska. Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Gustaw Bombicki dotychczasowy proboszcz w Goleiewku na benefizjum Wolsztyn w dekanacie zbąszyńskim. W zarząd otrzymał: ks. Wincenty Kowalski dotychczasowy administrator w Potarzycy parafję Kwilcz w dekanacie wronieckim. Ks. Franciszek Grzesiek proboszcz w Noskowie, parafję Potarzyca w dekanacie boreckim. Ks. Brunon Trośka dotychczasowy proboszcz w Błociszewie, parafję Golejewko w dekanacie jutrosińskim.

Zmiany w szkolnictwie. Ks. Stanisław Szymański, dotychczasowy nauczyciel religji w miejskiem gimnazjum w Gostyniu przechodzi do państwowego gimnazjum żeńskiego im. Gen. Zamojskiej w Poznaniu

Wakują beneficja Śnieciska, Potarzyce, Błociszewo, Olszowa, Bonikowo, Lewków.

— * **Wizytacja pasterska w Archidiecezji Poznańskiej.** Ks. biskup sufragan Dymek wizytować będzie parafję dekanatu gostyńskiego w następującym porządku: 2 do 4 maja w Gostyniu; od 4 do 6 maja w Domachowie; od 6 do 8 maja Wielkie Strzelce; 8 i 9 maja Kunowo; 9 i 10 maja Stary Gostyń; 10 i 11 maja Siemowo; 11 i 12 maja Czerwonawieś; 12 i 13 maja Krzywiń; 13 i 14 maja Lubiń. (rf)

OSOBISTE

— * **Egzamin ogrodniczy.** W poniedziałek odbył się w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej, pod przewodnictwem p. dyr. Kosmali, egzamin dla czeladników ogrodniczych. Do egzaminu stanęło 68 kandydatów z Wielkopolski i Pomorza, zdając egzamin w 4 grupach. Egzamin, który trwał z półgodzinną przerwą aż do godz. 6 wieczorem, zdało 30 kandydatów. Na zakończenie przemówili do nich pp. dyr. Kosmala i prezes Związku Ogrodników, Natzel. (we.)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zjazd Właścicieli Domów.** — W czwartek, dnia 5 bm. o godz 11 odbędzie się w Poznaniu na salce Korporacji Budowniczych przy ul. Sew. Mielżyńskiego nr 23 walny zjazd delegatów Okręgowego Związku Towarzystw Właścicieli Domów i Nieruchomości na wojew poznańskie.

— * **Korporacja Kupców Chrześcijańskich** urządza w piątek, 22 bm o godz 20 w lokalu Domu Kupiectwa Polskiego, ul. Zwierzyniecka 12, zebranie, na którem referat na temat „Jak składać zeznania do podatku dochodowego?" wygłosi p. Wojciechowski Koreferentem będzie p Urbański, ref. podatkowy Izby przemysłowo-handlowej. Ze względu na aktualny temat (termin składania zeznań upływa z dniem 1 maja) uprasza zarząd o liczny udział.

— * **Sodalicja Marjańska Panien Urzędniczek.** Zebranie sekcji apologetycznej odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 19,30 w Marianum.

— * **Tow. Miłośników Grafiki.** W czwartek, 21 bm o godz. 18.30 odbędzie się w sali Tow Przyjaciół Nauk przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 pierwsze miesięczne zebranie członków T. M G Na zebraniu nastąpi rozdanie członkom premji za rok 1931 w postaci wielobarwnej litografji prof. Wład. Roguskiego p. t. „Madonna". W drugiej części zebrania wygłosi p dr A. Brosig referat o miedziorytnictwie poznańskiem 17-go wieku.

— * **Z Koła Senjorów w Poznaniu.** — Zwyczajne zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 20 bm., o godz. 20 w lokalu klubowym przy Al Marcinkowskiego 20 drugie podwórze, II piętro Na porządku obrad m. in. wykład p. redaktora Kraszewskiego.

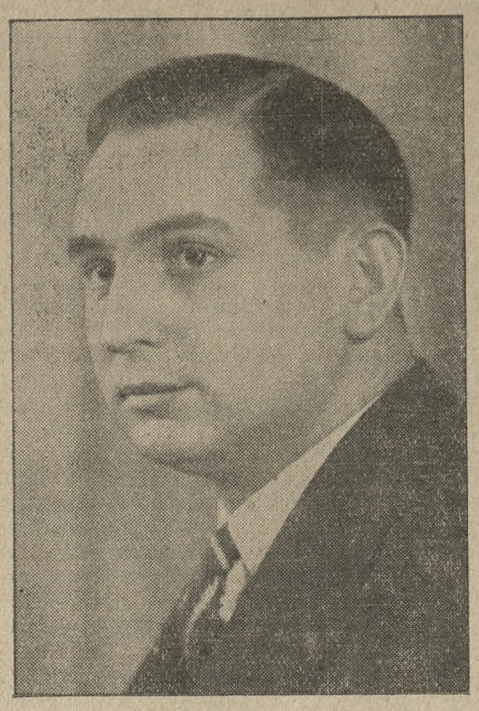

P. Włodzimierz Dorożała, prezes Związku Pracowników Adwokackich i Notarjalnych na Ziemie Zachodnie Rzplitej, oddział poznański, wybrany został ponownie.

WYKŁADY

— * **Koło Polonistów U. P. Poznań-Zamek.** W sobotę, 23 bm w sali 18 Coll. Minus odbędzie się staraniem Koła Polonistów U. P. odczyt znanego historyka literatury p. prof. U. J St. Pigonia p t. „Wieszczby polityczne Mickiewicza". Początek o godz. 20.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" żeński gniazdo Łazarz.** — Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 20 bm. o godz 20 w lokalu drch. Smoczykowej, ul. M. Focha 70.

— * **„Sokół" (Jeżyce).** Uprasza się wszystkich członków bez względu na wiek o zapisanie się do Okręgowej Kasy Zapomogowej Zgłoszenia przyjmuje i informacyj udziela prezes drh. Bartkowiak i skarbnik drh. Gronowski.

WYSTAWY

— * **Wystawa przeciwalkoholowa** otwarta będzie w dniach 3 do 8 maja w sali Domu Katolickiego na Śródce, później zaś na Jeżycach i w Śródmieściu. — Już dziś zwracamy uwagę wychowawców oraz młodzieży na tę pouczającą imprezę. Wstępne wynosi dla dorosłych tylko 20 gr. dla młodzieży 10 gr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy (obrotowy)** za rok 1931 od przedsiębiorstw nieobowiązanych do składania sprawozdań publicznych, zajęć przemysłowych i samodzielnych zajęć zawodowych, rozesłano 15 bm Równocześnie zostały wyłożone do wglądu w Urzędzie Skarbowym ul Gołębia 1. oraz w Magistracie, ul. Sieroca, listy imienne płatników, z oznaczeniem kwot ustalonego obrotu i przypadającego podatku.

— * **Podwieczorek wiosenny** sekcji misyjnej Sodalicji Pań Miejskich pod wezw Niepokal. Pocz. N. M P. udał się wyśmienicie. Produkcje artystyczne, przyjmowane owacyjnie przez licznie zebranych gości, wytwarzały atmosferę miłą i serdeczną. Zarząd składa serdeczne podziękowanie wszystkim wykonawcom programu artystycznego oraz łaskawym ofiarodawcom, jak wszystkim którzy w jakiejkolwiek mierze przyczynili się do uświetnienia podwieczorku.

— * **Biuro kwaterunkowe dla Targów Poznańskich.** Z powodu zbliżających się Targów Poznańskich uruchomione zostało Biuro Kwaterunkowe przy Urzędzie Targów. Ceny za pokoje na jedną dobę zostały ustalone następująco: I kl. — 1 łóżko 6 zł, 2 łóżka 8 zł; II kl. — 1 łóżko 4 zł, 2 łóżka 6 zł; III kl. — 1 łóżko 3 zł, 2 łóżka 4,50 zł. — Zgłoszenia przyjmuje Miejski Urząd Targów Poznańskich ul. Marsz. Focha 18 do dnia 25 kwietnia 1932 r. codziennie w godz. od 9 do 14, telefon 62-06 i 69-91.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka Józefa".** nw 9961

— * **Magistrat zawiadamia płatników ryczałtowego podatku od obrotu,** że stosownie do art. 80 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15. 7 1925 wyłożono imienne listy płatników z ryczałtowanego podatku przemysłowego za rok 1932-33 do publicznego wglądu. Listy te przejrzeć można od 12 bm. do 12 maja w gmachu Biura Podatkowego, ul. Nowa 10. pokój 10 II ptr.

— * **Zarząd Tow. Miłośników Fotografji w Poznaniu, ul. Libelta 14** podaje do wiadomości, że wystawa zespołu artystów-amatorów z Jarosławia, zawierająca szereg ciekawych studjów portretowych potrwa jeszcze kilka dni. W najbliższym czasie otwarta będzie nowa wystawa indywidualna prof. St. Sheybal'a z Krzemieńca, którego prace pełne cech charakterystycznych przedstawiają czar krajobrazów kresowych. W czwartek, 21 bm. o godz. 19 w czasie zebrania członków wygłosi p. Tadeusz Majchrzak odczyt na aktualny temat p. t. „Praca małą kamerą".

— * **Wycieczka na kresy wschodnie.** — Z inicjatywy i pod protektoratem p prof. P. Vogla urządza gimn. im. św Marji Magdaleny w Poznaniu w dniach od 11 do 22 maja br. wycieczkę uczniów na kresy wschodnie. Program obejmuje m. in. najciekawsze i najpiękniejsze części ziemi wileńskiej, jak Wilno, Troki, Nowogródek i Świteź, nadto Białowieżę, a w drodze powrotnej dwudniowy pobyt w stolicy. Ze względu na stosunkowo niską cenę wycieczki (około 120 zł), mimo obecnych ciężkich warunków finansowych, wielu uczniów zgłosiło już swój udział, tem bardziej, że wycieczki, organizowane przez p prof. Vogla cieszą się już doskonałą opinją, tak dla swej wzorowej organizacji, jak i dla celowości programów.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Zamknięcie drogi Ostrów-Poznań w odcinku Żegrze-Franowo.** Powiatowy Zarząd Drogowy w Poznaniu przystępuje do uruchomienia robót około odnowienia powłoki tłuczniowej na drodze państwowej Ostrów-Poznań w odcinku Żegrze-Franowo. Wykonywanie prac przypuszczalnie trwać będzie od 20 bm. do 11 maja. Podając powyższe do publicznej wiadomości, nadmienia się, że w związku z tem zamknięto dla komunikacji kołowej wzmiankowany wyżej odcinek na okres wykonywania odnośnych robót Drogę objazdową wyznacza się przez Żegrze-Pokrzywno-Krzesiny do Krzesinek.

— * **„Nocleg w Apeninach".** Znane ze swej inicjatywy i wydatnej pracy oświatowej koło śpiewackie im B Dembińskiego w Poznaniu wystąpiło w niedzielę w sali Domu Królowej Jadwigi z własnym koncertem i przedstawieniem amatorskiem. Na koncert, który odbył się w wypełnionej sali, złożyły się występy orkiestry, chóru mieszanego, chóru żeńskiego z towarzyszeniem orkiestry i chóru mieszanego z orkiestrą. Wykonano kompozycje St Wiechowicza, M. Świerzyńskiego, Kazury, Z. Noskowskiego, St. Kwaśnika i O. M Zukowskiego. Solistą wieczoru była p. Kazimiera Rzemyszkiewiczówna, która zebrała rzęsisty aplauz publiczności. Również wielkiem uznaniem darzono dyrygenta p. M. Barwickiego. Bisowano udatny balet i występ chóru żeńskiego „Pieśń o domu" Żukowskiego. — Miłem urozmaiceniem był występ amatorski „Nocleg w Apeninach", komedję Al. Fredry Amatorzy wywiązali się doskonale z zadania. Kompozycje p Michała Świerzyńskiego nagrodzono oklaskami i bukietem kwiatów. Udatny wieczór zakończyło odtańczenie krakowiaka. Licznie zgromadzona publiczność opuszczała salę z zadowoleniem i wdzięcznością dla inicjatorów tego nad wyraz miłego wieczoru. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Ciężki wypadek motocyklistów.** — Ciężkiemu wypadkowi motocyklowemu ulegli w Poznaniu motocykliści Michał Paczkiewicz (ul. Bystra 14) i p. Nowacki, pracownik firmy „Stomil" w Starołęce pod Poznaniem. Na moście św. Rocha nastąpił wypadek, podczas którego p. Paczkiewicz utracił przytomność. Ciężko poranionego przewieziono do szpitala miejskiego, zaś p. Nowackiego, który odniósł lżejsze pokaleczenia, przewieziono do domu. (k.)

— * **Zaczadzenie gazem świetlnym.** — Tragicznemu wypadkowi uległa żona właściciela składu spożywczego przy Rynku Łazarskim 4, śp. Wacława Renzowa. Wieczorem śp. Renzowa czuła się chora i przygotowywała na maszynce gazowej jakiś napój. Następnie udała się na spoczynek, przyczem nie zamknęła szczelnie kurków, ulegając ciężkiemu zaczadzeniu. Wszelkie zabiegi lekarskie były niestety już bezowocne. Tragicznie zmarła osie-

rociła męża i troje dzieci w wieku do 13 lat. Wstrząsający wypadek, któremu uległa śp. Renzowa wywołał głębokie współczucie w całej dzielnicy. (k.)

— * **Samobójstwo.** W Ziminie w pow. średzkim popełnił samobójstwo przez powieszenie się w stodole miejscowy rymarz Jan Derpiński. Powodem rozpaczliwego kroku był rozstrój nerwów. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Szajka fałszerzy 100 - złotowych banknotów przed sądem.** Na gruncie m. Grudziądza policja wykryła swego czasu niebezpieczną szajkę, która zajmowała się rozpowszechnianiem podrobionych 100 złotowych banknotów. Falsyfikaty pochodziły z Poznania z tajnej drukarni niejakiego Pierowskiego, który wraz ze swymi wspólnikami odsiaduje karę ciężkiego więzienia. Podrobione pieniądze wysyłano z Poznania do większych miast do osób zaufanych, które za każdy banknot płaciły dostawcom 70 zł. zatrzymując 30 zł jako zysk dla siebie. Do owej szajki należała Łucja Pierowska, żona P. z Poznania, Leokadja Bendykowa i Bernard Gwiazdowski z Tarpna pod Grudziądzem, Bronisław Mrozowicz i Władysława Ahlowa z Grudziądza oraz Anna Tarnowska z Ławicy pod Poznaniem, którzy odpowiadali za ten występek przed sądem okręgowym w Grudziądzu. Po przeprowadzeniu rozprawy sąd ogłosił wyrok, skazujący Gwiazdowskiego na 2 i pół roku ciężkiego więzienia, Pierowską na 2 lata, Bendykową na 1 i pół roku, a Mrozowicza i Ahlową na rok i trzy miesiące więzienia, uwalniając Tarnowską od winy i kary. (x.)

Ze Świecia

Zjazd Rady Okręgowej „Sokoła" okręgu XI — Ze Stowarzyszenia Urzędn. Budowy Domów — Dla kogo jest komenda przysposobienia wojskowego — Przeciwko „Tajnemu Detektywowi" — O prastarej farze świeckiej - Po wylewie Wisły

W niedzielę, 17 bm. odbył się zjazd Rady okręgowej „Sokoła" okręgu XI., który poprzedzony był lustracją okręgową, jaką z ramienia naczelnictwa dzielnicy pomorskiej przeprowadził p. Odya z Grudziądza. Zjazd rady zagaił prezes okręgu XI., p. Fr. Domachowski. Do prezydjum wybrano: p. Samolińskiego, prezesa dzielnicy pomorskiej jako przewodniczącego, p. Br. Stusińskiego na sekretarza, pp. Kleina i Stróżowskiego jako ławników. Członkowie zarządu zdawali wyczerpujące sprawozdania, poczem zostało udzielone absolutorjum. Uzupełniono zarząd okręgowy przez wybór w skład tegoż p. Franciszka Stusińskiego i p. Heleny Tobolskiej. W skład komisji rewizyjnej powołano: pp. B. Nelkego, Pikka i Kleina; do sądu honorowego: pp. Pawła Stusińskiego, Pikka, Stuckównę, Hofmana i Stróżewskiego. Jako delegaci do zarządu dzielnicowego zostali wybrani: pp. Fr. Domachowski i Fr. Stusiński; do rady związku p. Fr. Domachowskiego. Uchwalono budżet na rok 1932/33. Przyszły zjazd rady okręgowej odbędzie się w Warlubiu. Postanowiono w tym roku zlotu okręgowego nie odbyć, a w to miejsce urządzać wycieczki zbiorowe, połączone z ćwiczeniami zlotowemi.

* * *

Przed kilku dniami odbyło się walne zebranie Stow. Urzędników Budowy Domów w Świeciu, gdzie został przyjęty bilans za ubiegły rok. Ogólne obroty wynosiły 36.000 złotych, bilans zamknięto cyfrą: 97.723,62 zł. Na pomoc bezrobotnym wyasygnowano 200 zł. Stow. posiada 9 domów, w których zamieszkuje 52 lokatorów. Liczba członków wynosi 84. Po przeprowadzeniu wyborów uzupełniających do zarządu i rady nadzorczej przedstawia się zarząd następująco: pp. Bernard Pokorski — prezes, dyr. Donarski — zastępca, Szymański — sekretarz, Rydzkowski — skarbnik, Andrót — doradca techniczny, Zieliński i Herzke — ławnicy. Stow. posiada 4 morgi ziemi przy ul. Słowackiego, gdzie zamierza urządzić 40 ogródków działkowych. realizację tego projektu odłożono do następnego roku. Natomiast w tym roku zostanie urządzony plac zabaw dla dzieci.

* * *

W ub. piątek odbyło się posiedzenie komitetu powiatowego przysposobienia wojsk. i wych. fiz., gdzie zgromadzeni mieli możność dowiedzieć się ciekawych rzeczy. Na zapytanie jednego z obecnych, czy Stow. Młodzieży Polskiej — najliczniejsza organizacja w powiecie świeckim — znajduje poparcie z komendy pow. P. W. w dziedzinie przysp. wojskowego, na której brak Stow. w ostatnim czasie narzekają, odpowiedział p. kpt. Gustowski, iż ma zakaz, wobec czego na polu p. w. z S. M. P. pracować nie może. Zatem komenda P. W., na której egzystencję płaci całe społeczeństwo, istnieje tylko dla „Strzelca" i innych „sanacyjnych" związków, z pominięciem najpotężniejszych organizacyj jak S. M. P., Wojacy, „Sokół" itd.

* * *

Na ostatniem zebraniu Tow. Mężczyzn Katolików, odbytem w czwartek, 14 bm., wygłosił p. A. Br., Klein ciekawy wykład o napaściach masonerji. żydostwa i złej prasy na wiarę i Kościół katolicki. W toku ożywionej dyskusji poruszono wśród innych kwestję szkodliwego wpływu na młodzież pisma „Tajny Detektyw", który stał się przyczyną niejednego złego. Postanowiono podjąć jakiekolwiek kroki przeciwko temu pismu na tutejszym gruncie.

* * *

Prasta fara świecka, będąca cennym zabytkiem historycznym naszego grodu nadwiślańskiego, stała się ostatnio przedmiotem rozmów a nawet notatek w prasie. W pewnych pismach podał jakiś złośliwy czy źle poinformowany autor wieść jakoby farze groziło zawalenie, gdy w rzeczywistości o czemś podobnem nawet mowy być nie może. Otóż w jednej z bocznych nisz zarysowała się ściana, którą podparto. lecz ściana bocznej niszy, oddawna nie używanej nie stanowi najmniejszego niebezpieczeństwa dla naw głównych. Zarysowanie omawianej ściany powstało prawdopodobnie wskutek podkopów, jakie w r. 1910 zostały przez konserwatorów zabytków poczynione, celem zbadania trwałości fundamentów.

* * *

Ostatni wylew Wisły, jaki rozległe pola i łąki nizin świecko nowskich zamienił w jedno wielkie jezioro, minął na ogół szczęśliwie, gdyż nie wyrządził szkód w zabudowaniach. Znacznie ucierpiały pola ozimin, będących jeszcze w wielkiej części pod wodą. (tts.)

Nasi korespondenci donoszą

Z WIELKOPOLSKI

— * **Kruszwica.** (Z Kółka Rolniczego w Witowicach.) W ubiegłą niedzielę odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego na sali p. Leszczeńskiego w Witowicach. Zebranie zagaił prezes ks. Strehl z Ostrowa n. Gopłem. Sprawozdanie z zebrania plantatorów buraczanych wygłosił p. W. Hey z Karska. Bardzo treściwy referat o rachunkowości gospodarczej i mechanicznej uprawie roli wygłosił inż. Ciecholewski. (fn)

— * **Kępno.** (Z Tow. Właścicieli Domów.) Pod przewodnictwem p. Karolewskiego odbyło się walne zebranie Tow. Właścicieli Domów. Ze sprawozdań wynikało m. in., że Tow. liczy 109 członków, a zebrań odbyło się w roku ub. 12. Referat o ubezpieczeniu od ognia wygłosił p. insp. Czarnecki. Skład nowego zarządu jest następujący pp.: Franciszek Machiński — prezes, Franciszek Schlesinger — zast., Edmund Malak — sekretarz, Wiktor Zieliński — skarbnik. Komisję rewizyjną tworzą pp. Kwiatek, Trzeciak oraz Karolewski. W zebraniu uczestniczyło 72 członków. (ck.)

— * **Mogilno.** (Z Koła sportowego „Pogoń") Walne zebranie K. S. „Pogoń" odbędzie się dnie 22 bm. w Hotelu Monopol. Koło Sportowe „Pogoń" urządza w dniach od 1 do 8 maja rb. strzelanie z wiatrówek i broni małokalibrowej oraz popisy kręglarskie o cenne nagrody.

— (Obchód 3 Maja.) Miejski podkomitet T. C. L. przygotowuje program obchodu 3 Maja z następującym porządkiem: Dnia 3 maja o godz. 8,45 zbiórka wszystkich organizacyj i towarzystw na rynku, o godz. 9 wymarsz do kościoła pokłasztornego na mszę św., o godz. 10 powrót do „Domu Katolickiego", gdzie odbędzie się uroczysta akademja. (mm)

— * **Ostrów.** (Inwalidzi protestują.) W dniu 10 kwietnia br. odbyło się zebranie członków Powiat. Koła Związku Inwalidów Wojennych R. P., któremu przewodniczył p. Organiściak. Omawiano sprawę nowej ustawy inwalidzkiej, która przewiduje wypłatę zaopatrzenia podług 3 klas zamieszkania, mimo, że inwalidzi szli bronić granic państwa bez różnicy na miejsce zamieszkania. Ustawę tę nazwano „Ustawą wpływową", bowiem miasta wyżej 100 000 mieszkańców i jedno całe województwo nie dotknęła wogóle obniżka. Członkowie tłumaczą sobie to w ten sposób, że miasta te i województwo miały przy uchwalaniu ustawy swoich przedstawicieli w osobach pp. Karkoszki, Snopczyńskiego, Wagnera, Polakiewicza i tow., zaś posłowie tego samego klubu (BB. — red.) twierdzili w swoich okręgach, że obniżki na rentach inwalidzkich nie będzie. — Z tego powodu członkowie Związku Inwalidów Wojennych R. P. z ustawą z 17 marca 1932 r. pogodzić się nie mogą i praw swych dochodzić będą tem więcej, że losy obrony państwa związane są z losami inwalidów wojennych, wdów, sierót i pozostałych. Członkowie Koła stwierdzają, że zarząd główny w Warszawie nie stoi na straży obrony wszystkich członków bez względu na miejsce zamieszkania, lecz jednostek, bowiem mimo naiegań ogólnego zjazdu nie zwołał. W sprawach organizacyjnych podano do wiadomości, że w tygodniu propagandy wstąpiło do Koła 81 nowych członków, mimo, że 13 byłych członków Koła przeważnie z b armji niemieckiej z p. Ptaszkiem na czele utworzyło pod szumną nazwą „Legję Wojsk Polskich Kompanję Ostrów", bowiem Związek Inwalidów Wojennych R P za mało był „sanacyjnym". Dalej z organu „Inwalida" nr. 11—12 podano artykuł pod tytułem „Legja i Żydowski Związek Inwalidów Wojennych pod pręgierzem opinji inwalidzkiej", w którym faryzeusze zgodzili się na obniżkę rent inwalidom, wdowom, sierotom i pozostałym. Po omówieniu dalszych spraw organizacyjnych i rentowych przewodniczący zamknął zebranie hasłem „Cześć", wzywając wszystkich do wytrwałej pracy pod sztandarem związkowym. (Or.)

— * **Szamotuły.** (Kradzież) W Podrzewiu włamali się złodzieje do obejścia gospodarza p. Bronisława Schmidta i skradli tucznika wagi około 2 centnarów.

— (Z cechu kowalskiego.) Wolny cech kowalski uchwalił mianować członkiem honorowym długoletniego i gorliwego członka p. Michała Kuczyńskiego.

— (Kradzieże w konsumie.) Od pewnego czasu ginęły w firmie Konsum towary kolonjalne i wyroby wódczane. Kradzieży tych dokonywano przy pomocy podrobionego klucza. Policja aresztowała podejrzanego o kradzież woźnicę firmy, niejakiego Napierałę, który w śledztwie częściowo przyznał się do winy. — Wartość skradzionych towarów oblicza się na około 700 złotych.

— (Zjazd strażaków.) Walne zebranie Wielkopolskiego Związku Straży Pożarnych na pow Szamotuły zagaił zast. prezesa p. Przewoźny w obecności 29 delegatów i gości. Walnemu zebraniu przewodniczył p. burmistrz Bartkowski, sekretarzował p. Gończyński. Na ławników wybrano pp. burmistrzów Drahcima i Bielawskiego. Uchwalono zmianę statutu, pomnażając ilość członków zarządu z 7 na 13. Nowy zarząd tworzą pp.: prezes — starosta Karpiński, zast. — burmistrz Bartkowski, sekretarz — Gończyński, skarbnik — Nickling, naczelnik — Hubert, zast. — Tomaszewski, członkowie — Szczęsny, Kuźnierek, Błaszak, Chorwat, Przewoźny, Juraszek, Włoch, Gromski, burmistrzowie miast Obrzycka, Wronek, Pniew, Ostroroga. Uchwalono urządzić we Wronkach 4-go czerwca konkursowe ćwiczenia z pokazami gazowemi. Wroniecka straż obchodzi w dniu tym jako najstarsza w Wielkopolsce 75-lecie założenia, połączone z poświęceniem nowej strażnicy jak i nowego sztandaru.

— (3 Maj.) Komitet Zjednoczonych Towarzystw uchwalił program uroczystego obchodu 3 Maja. Po zebraniu otrzymali wszyscy prezesi towarzystw zaproszenie na starostwo. Po przedstawieniu p. starosty ważności dnia 3 Maja, prezes Zjedn. Towarzystw. ks. dziekan Kaźmierski wręczył p. staroście gotowy program, który przyjęto z małą poprawką, dotyczącą przemówienia. Uchwalono, że p. starosta przemówi na rynku, a referat wygłosi w myśl propozycji zjednoczonych towarzystw, p. Włodzimierz Głowacki. Program jest następujący: Wymarsz na nabożeństwo, kazanie, pochód na rynek. raport i przemówienia, defilada przed pomnikiem Powstańca. Popołudniu odbędzie się w ogrodzie Bractwa Kurkowego zabawa dla dzieci. Celem zebrania finansów na zakup nagród dla dzieci wybrano komisję z pp. ks. radcy Kaźmierskiego, dyr. Waligóry, dr. Krukowskiego, mec. Kierskiego i insp. Koniecznego. (sc.)

— * **Skalmierzyce Nowe.** (Amatorzy benzyny.) Przy tutejszej stacji benzynowej firmy „Standard-Nobel" zauważono od jakiegoś czasu większe braki benzyny. W ub. tygodniu zauważono przy stacji benzynowej brak jednej kłódki, natomiast druga była otwarta. Gdy zbadano pomiar benzyny, stwierdzono brak 200 litrów. — Musiała tu pracować jedna i ta sama szajka, która okradała systematycznie benzynę nocami podrobionemi kluczami. Ogółem stwierdzono brak 700 litrów benzyny wartości 564,98 zł. Straty te ponosi komisant p. St. Kryszkiewicz, właśc. tutejszej drogerji. Dochodzenia policyjne w toku. (Or.)

— * **Sulmierzyce.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej uchwalono budżet za rok 1932-33 i to administracyjny w wydatkach i dochodach 54 041,96 zł. lasy miejskie 55 459.98 zł. elektrownia miejska 13 734.13 zł. miejskie przytulisko dla starców 392 zł. Powyższy budżet, w stosunku do zeszłorocznego jest o 13 000 zł mniejszy. Pozatem uchwalono ponowny wniosek do urzędu wojewódzkiego o zniżenie kapitału zakładowego Komunalnej Kasy Oszczędności do wysokości 5 000 zł. Przyjęto do wiadomości wymiar podatku krajowego na rok 1932-33. Uwzględniono wniosek Heleny Marcinkowskiej o zniżenie ceny parceli budowlanej do wysokości 400 zł. za morgę na poprzednich warunkach. Wniosek Bolesława Zwierzyckiego o rozszerzenie drogi miejskiej na „ściegnach" za Błoniem odstąpiono Magistratowi do wykonania przy następnej dzierżawie pól. Wyrażono zgodę na wybór mistrza fryzjerskiego p. Ludwika Szczepaniaka, jako gminnego radcę sierót, oraz zaopinjowano uwzględnienie prolongaty długu hipotecznego p. Aleksandrowi Górskiemu do roku 1934. W końcu rozpatrzono nagły wniosek o pomoc doraźną tutejszych bezrobotnych i uchwalono zatrudnienie ich przy pracy w lesie miejskim, w miejsce dotychczas praktykowanego wylicytowania rudowania pieńków w wyrębie. (sr.)

Z POMORZA

— * **Gdynia.** (Nowy naczelnik.) Dotychczasowy naczelnik wydziału ogólnego w tutejszym komisarjacie rządu, p. Jan Owiński, obejmie stanowisko komisarycznego burmistrza miasta Wejherowa w najbliższym czasie. — Wbrew przypuszczeniom i wskazaniom oszczędnościowym, że stanowisko jego obejmie jeden z dotychczasowych urzędników komisarjatu, staje się wiadomem, że na stanowisko naczelnika wydziału ogólnego komisarz rządu p. Zabierzowski powoła nowego człowieka.

— (Cmentarzysko w Nowem Obłużu.) Groby skrzynkowe, odkryte w Nowem Obłużu, badane były w ubiegłym miesiącu przez komisję archeologiczną z Poznania. Uczeni zapowiedzieli powtórny przyjazd na wiosnę i do ich powrotu groby z urnami pozostawiono nienaruszone. Przypuszcza się że całe wzgórze, porosłe jałowcem, jest jednem wielkiem cmentarzyskiem. Wzgórze położone jest w pobliżu Gdyni, niedaleko Oksywia.

— (Wyjaśnienie firmy „Tri".) W związku z notatką o konieczności dogodnej komunikacji pomiędzy miastem i portem, firma „Tri", budująca wiadukt portowy, prosi nas o zaznaczenie, że łuk wiaduktu mierzyć będzie 60 metrów i, że prace przy budowie, mającej być ukończoną już w jesieni r. b., są kredytowane tylko częściowo. Kosztorys wiaduktu wynosi 600 000 zł. (S. B.)

Z Gdyni

Kolarski wyścig kolporterów gazet — Nowa placówka przemysłu włókienniczego

Przedstawiciele miejscowych i zamiejscowych wydawnictw gazetowych urządzają w najbliższą niedzielę, dnia 24 bm., pod kontrolą K. S. „Gdynia", wyścig kolarski kolporterów gazet.

Każdy z zawodników będzie obciążony paczką gazet wagi 10 kg, której nie wolno mu będzie przytwierdzać do roweru. Trasa prowadzić będzie ulicą Świętojańską, pod nowym wiaduktem, szosą Gdańską i ulicą 10 Lutego. Start i meta w pobliżu kina „Morskie Oko". Początek wyścigów punktualnie o godzinie 1 w południe. Wyznaczone są nagrody pieniężne i inne. Po zawodach wszyscy uczestnicy podejmowani będą herbatą w „Cristalu", wydaną przez właściciela lokalu p. Ratkowskiego i tam rozdane będą nagrody.

Zapisy uczestników, tylko zawodowych kolporterów gazet, przyjmują redakcje miejscowych dzienników. — Wpisowe 50 gr od osoby.

Nie ulega wątpliwości, że zapowiedziana impreza, której fachowe przeprowadzenie gwarantuje kontrola klubu sportowego „Gdynia", będzie dla mieszkańców naszego miasta wielką atrakcją. Wyścigi kolarskie kolporterów gazet odbywają się corocznie w Paryżu i cieszą się zawsze niesłabnącem zainteresowaniem.

* * *

W ubiegłą sobotę ks. proboszcz Turzyński poświęcił przy ulicy Starowiejskiej wielki sklep z wyrobami włókienniczemi, który otworzył tutaj p. Apolinary Schmalhofer z Warszawy.

P. Schmalhofer, członek Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie, nie poddał się nastrojom kryzysowym i przybył do Gdyni, nietylko żeby powiększyć tutaj liczbę polskich placówek handlowych, ale doświadczeniem swojem i stosunkami przyczynić się do rozwoju polskiego handlu zamorskiego.

Nowy sklep przy ul. Starowiejskiej jest bez kwestji ozdobą miasta. Wielka ilość towarów i wybór powstrzymają niewątpliwie niejednego od podróży do Gdańska i odwiedzania tamtejszych sklepów. S. B.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

ZNOWU UROSŁY ZBIORY KSIĄŻNICY UNIWERSYTECKIEJ

Dzięki ofiarności instytucyj i zakładów naukowych oraz osób prywatnych zbiory Bibljoteki Uniwersyteckiej w Poznaniu powiększyły się w pierwszym kwartale bieżącego roku o 579 dzieł, liczących 870 tomów. Pierwszy kwartał 1932 r. nie wypadł wprawdzie tak pomyślnie, jak czwarty kwartał 1931 roku, w którym zapisano na dobro Bibljoteki Uniwersyteckiej w Poznaniu 1 144 dzieł względnie 1 473 tomów, niemniej trwała pamięć kraju i zagranicy o Bibljotece U. P. zasługuje na wdzięczne podkreślenie.

Z instytucyj zagranicznych, które w ubiegłym kwartale zasiliły Bibljotekę swemi wydawnictwami, należy wymienić: Ministerstwo Szkolnictwa i Oświaty Narodowej oraz Akademję Umiejętności w Pradze, Bibljoteki Uniwersyteckie w Lund i Upsali, Institut d'Egypte w Kairze, Imperial Akademy w Tokio, i Rząd francuski (21).

Bibljoteka U. P. wcieliła do swych zbiorów za przyczynieniem się Kuratorjum O. S. Pozn. 53 tomów z bibljoteki państw. gimn. męskiego w Ostrowie. Są to dzieła o niepośledniem znaczeniu bibljograficznem i historycznem.

Z listy ofiarodawców prywatnych przytaczamy nazwiska osób, których dary obejmują 10 i więcej tomów, a mianowicie: ks. dr. Stefan Abt (14), dr. Adamczewski (63), Stanisław Baranowski (13), ks. Nikodem Cieszyński (101) głównie czasopisma i broszury), prof. dr. Tadeusz Grabowski (23), Aleksander Grott (75), prof. inż. Juljan Rafalski (25), Paulina Suszczyńska (11) i Piotr Żukowski (9).

Z prawdziwą radością stwierdzić należy, że stale wzrasta liczba autorów, którzy bezpośrednio nadsyłają swe prace Bibljotece, nie poruczając tego swym wydawcom. W ten sposób skutecznie przyczyniają się do rozpowszechnienia swych dzieł wśród młodzieży akademickiej. Dowodem tego następująca lista ofiarodawców, którzy nadesłali Bibljotece swe własne prace: ks. Nikodem Cieszyński, dr. Ivan Esih (Zagrzeb), Leszek Gustowski, dr. Stanisław Helsztyński, Guenther Heye (Jena), Franciszek Kapeliński, Stanisław Kętrzyński, dr. Stefan Komornicki, Jan J. Litauer, dyr. dr. Adam Łysakowski, Tadeusz Magiera, ks. Edmund Majkowski, dr. Wilhelm Alfred Miller (Niemcy), prof. dr. Józef Morawski,, prof. Feliks Nowowiejski, dr. Feliks Pohorecki, prof. inż. Juljan Rafalski, dr. Jan Smereka, ks. Piotr Turbak T. J., dr. Juljusz Twardowski (Wiedeń), dyr. dr. St. Wierczyński, dr. Juljusz Willaume, prof. Tadeusz Wiśniowski, dyr. dr. A. Wojtkowski.

Z najnowszych badań nad Kochanowskim. Jubileusz Kochanowskiego wywołał cały szereg ważnych przyczynków do poznania wieku XVI i jego poety. Nie pominięto niczego, co dotyczyło kultury wieku i znakomicie uzupełniono badania poprzednie. Wśród tych uzupełnień jedno z wybitnych miejsc należy przyznać pracy lwowskiego polonisty Józefa Skoczka, zatytułowanej „Vir bonus" w pojęciu Jana Kochanowskiego. (Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie Dz. II. T. I, Z. I.)

Nie rozpatrywano dotąd moralistyki Kochanowskiego, choć była ona fundamentem jego uczonej muzy. Po długich i ciekawych wywodach szczegółowych — autor dochodzi do wniosku, że vir bonus w pojęciu Kochanowskiego odznacza się szlachetnem pochodzeniem, cnotami moralnemi i polityczno-cywilnemi, nauką i wymową, dodatnią fizyczną stroną, a więc zdrowiem i siłą, następnie pięknością, czasem majątkiem i dostojeństwem. Przykładem takiego męża u nas był Tarnowski i Padniewski. Koncepcja vir bonus pochodzi od Horacego, także od Cycerona i Seneki. Ale Kochanowski nadawał jej charakter polski i chrześcijański. Stylizacja ideału poety odpowiada schematowi moralistyki europejskiej, a jednocześnie i polskiej, związanej z tamtą przez wspólne źródła antyczne. Pracę autora czyta się z najwyższem zajęciem i korzyścią (T. Gr.)

Książki nadesłane

Dr. Bronisław Załuski: „Wspomnienia i refleksje na tle przebiegu walki o szkołę polską" (1905—1930). Odbitka z Księgi Pamiątkowej Wychowańców Gimnazjum Ziemi Kujawskiej. Warszawa, 1932.

Joseph Birkenmajer: „Les traductions polonaises de Virgile". Z zasiłku Min. Ośw. Publ Lwów 1931. Odbitka z „Eosu" XXXIII. 1930/31.

Jan Wiertelak: „Przemysł leśny Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej". Warszawa 1931. Odbitka z „Lasu Polskiego". Nakł. Zw. Leśników R. P.

Z ANGIELSZCZYZNY NA POLSZCZYZNĘ

Wedle wojskowej anegdoty oficerowi, który skarżył się na przeciążenie, przypominając, że dzień ma tylko 24 godzin, srogi zwierzchnik odpowiedział: „To pożycza się od nocy". Gdym swego czasu usłyszał ten żart, przyszedł mi odrazu na myśl prof. Józef Birkenmajer. Jest ojcem rodziny, uczy w szkole średniej, pisuje wiersze, artykuły literackie i recenzje, a wśród tego znajduje jeszcze czas, aby naszą ubogą — przynajmniej jakościowo — literaturę przekładów wzbogacać coraz nowemi angielskiemi powieściami czy zbiorami nowel.

Powiem odrazu, że czuję dla niego szczerą wdzięczność i jako profesor anglistyki i wogóle jako Polak. Profesorowi musi zależeć na tem, aby społeczeństwo nasze zaznajamiało się z literaturą angielską, a Polak cieszy się, że pośród morza tandety, często szkodliwej pod wzgl. moralnym, a podle tłumaczonej, pojawia się co pewien czas rzecz rozsądnie wybrana i dobrze przełożona. P. Birkenmajer zaś umie i wybierać i przekładać. Z jego dorobku mogę — nie biorąc odpowiedzialności za kompletność — wymienić nazwiska Yeatsa, Stevensona, Kiplinga i Galsworthy'ego. Niestrudzony tłumacz dobrze orjentuje się w gąszczu beletrystyki angielskiej ostatnich lat pięćdziesięciu i wyławia z niej utwory o trwałej wartości.

Aby wygrały one na rynku księgarskim walkę z sensacjami lichotami, nie łudzę się bynajmniej. Te drugie nie tylko trafiają w gust powojennego czytelnika, żądnego dreszczu grozy lub podniety płciowej, ale też osiągają nieraz rekord taniości. Niezawsze mają autoryzację — sam raz byłem rzeczoznawcą sądowym w sprawie o takie korsarstwo, podejrzewam jednak, że w owym wypadku wyjątkowo tylko przyskrzyniono niesumiennego wydawcę, a z reguły operacja uchodzi bezkarnie. Tłumaczom płaci się gorzej bodajże, niż bezrobotnym, o ile jednak uzmysłowimy sobie ich nieuctwo w zakresie angielszczyzny i polszczyzny, ich niedołęstwo stylistyczne (często pochodzące stąd, że są Żydami), ich niedbalstwo, dojdziemy do przekonania, że wynagradzani są po królewsku. Korekta i forma zewnętrzna wydawnictw woła często o pomstę do nieba. Wogóle książki te bywają smutnym symbolem czasów.

Jakże korzystnie odbijają od nich dwa nowe tłumaczenia p. Birkenmajera, leżące w tej chwili na mojem biurku!

Jedno to „Morderstwa przy Rue Morgue" *) Edgara Allana Poe, genjalnego cygana literackiego, który pośród biedy i w pętach nałogu — Ameryka nie była wówczas s u c h a — pisał wspaniałe poezje i fantastyczne nowele, a chcąc trafić w gust przeciętnego czytelnika amerykańskiego, stworzył nowoczesną powieść kryminalną czy, jak dziś mówi się u nas, „detektywną". Rodzaj nie należy do zbyt dostojnych, lecz Poe, Gaboriau czy Doyle umieją uprawiać go po literacku, a przytem trzymają się w zakresie prawdopodobieństwa i nie idealizują bandytów. Niektóre tego rodzaju nowele Poe'go są arcydziełami logiki i dostarczają w czytaniu rozrywki, jaką daje rozwiązanie problemów szachowych. Z rynkiem zbytu trzeba się liczyć. Jest popyt na literaturę kryminalną i trudno wymagać, aby nie odpowiadała mu podaż. Jeżeli zaś zgodzimy się na to, musimy przyklasnąć wyborowi p. Birkenmajera, który przeciw tandetnym Wallace'om wyprowadził w pole wielkiego ich protoplastę.

Nie jest to pierwszy przekład „Morderstw na Rue Morgue", ale pierwszy przekład porządny, zawierający niezbędne objaśnienia, nie usuwający mott, jakie Poe umieszczał na wstępie poszczególnych nowel, z pewnym snobizmem fascynując publiczność cytatami to ze starszych angielskich pisarzy, to z klasyków. Duch tych opowiadań maluje się doskonale w paru wierszach Sir Tomasza Browne'a, znakomitego prozaika XVII wieku, półnaukowca a pół-filozofa, poprzedzających nowelę, która dała tytuł zbiorowi:

Zagadnienia takie, jak np. „Co śpiewały syreny?" albo „Pod jakiem imieniem ukrywał się Achilles między kabietami?" — są wprawdzie niezwykle trudne do rozwiązania, nie znaczy to jednak, jakoby wcale nie można było na nie dać odpowiedzi.

Drugi przekład to „Mała księżniczka" **) Franciszki H. Burnett, klasyczna książka dla dzieci, pendant do dawno przetłumaczonego i popularnego już między naszą młodzieżą „Małego lorda" tejże autorki. P. Birkenmajer poprzedza tekst króciutką przedmową, w której trafnie zestawia wątek z baśnią o Kopciuszku. Mała bohaterka przybywa bowiem jako córka bajecznie bogatego człowieka, zamieszkałego stale w Indjach, do londyńskiego pensjonatu dla dziewcząt. Nawet tu otaczają ją przepychem, a niesympatyczna snobka, jaką jest właścicielka, nie szczędzi Sarze pochlebstw i służalczej uprzejmości. Lecz dziewczynkę nie tak łatwo zepsuć, ma ona dobre serce i zdrowy rozumek, więc na swem uprzywilejowanem stanowisku zaskarbia sobie miłość mniej szczęśliwych koleżanek i małej posługaczki. Dobrze czyni nie tylko z moralnego, lecz i z praktycznego punktu widzenia, bo śmierć ojca, połączona z katastrofą finansową zdaje ją na czas dłuższy na łaskę niedobrej przełożonej. Właściwie zaś na niełaskę. Sara musi pracować o głodzie i chłodzie a mieszka na posępnym strychu, który poetycznie nazywa Bastylją. Umie jednak znosić z godnością ten los zresztą osładza go nieco wdzięczność pozyskanych poprzednio przyjaciółek.

Jak napowrót zostaje „księżniczką", niech już panienki przeczytają sobie w samej powieści. Ma ona żywy styl, zajmujące epizody i dobrą charakterystykę postaci, otwiera też horyzonty na egzotyczne kraje i na minioną epokę, nadaje się więc idealnie na lekturę dla młodego pokolenia, szczególnie płci żeńskiej.

Nie trzeba chyba dodawać że oba przekłady są gładkie i poprawne.

Dr. Wł. Tarnawski.

Lwów.

*) Poznań, Wydawnictwo Polskie, R. Wegner.

**) Nakład Gustawa Szylinga, Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

NOWE DZIEŁO ROSTWOROWSKIEGO WE CZWARTEK W TEATRZE POLSKIM

Od paru tygodni odbywa dyr. Szczurkiewicz w Teatrze Polskim próby z najnowszej sztuki K. H. Rostworowskiego, którą reżysersko przygotowuje. Nosi ona tytuł „U mety", a Poznań będzie pierwszem miastem, w którem będzie wystawioną. Nie po raz pierwszy spotyka się nasz Teatr Polski z zaszczytem „prapremjery", dość wspomnieć „Antychrysta", który tak głębokie pozostawił był wrażenie. Tym razem wszakże dał Rostworowski naszemu teatrowi dowód szczególniejszej ufności, „U mety" obfituje bowiem w sceny zespołowe, a Rostworowski jest w nich mistrzem i stawia technice reżyserskiej wysokie wymagania.

„U mety" stanowi, jak już wiadomo, ostatni człon trylogji, rozpoczętej „Niespodzianką". Los głównego bohatera, Franka, znalazł był w „Przeprowadzce" punkt zwrotny, a teraz się wypełnia i zamyka. Poza nim występują z poprzednich członów trylogji tylko jego siostra, Zośka, oraz szwagier, Felek. Zresztą całe środowisko jest zupełnie inne: znajdujemy się w sferze mieszczańskiej Krakowa, którego atmosfera i nastrój urasta pod piórem Rostworowskiego, jak zwykle, do znaczeń ogólno-ludzkich.

„Prapremjera" Shawa w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Bernard Shaw oddał już był raz Teatrowi Polskiemu nową swoją sztukę do pierwszego wystawienia wogóle, wprzód zanim znajdzie się na scenach angielskich. Był to słynny „Wielki kram", grany dopiero później w Londynie i w innych miastach W Brytanji. Zachęcony inscenizacją „Wielkiego kramu" i jego warszawskim sukcesem, Bernard Shaw powtarza obecnie tę samą metodę ze swoją najnowszą sztuką, której egzemplarz w tłumaczeniu polskiem p. Sobieniowskiego nadszedł już do Warszawy Teatr Polski zaczął właśnie próby. (tw)

MUZYKA

Michałowski ogłosił swoich laureatów. Z Warszawy piszą nam: Sędziwy Aleksander Michałowski, nestor naszych pianistów, nie był, jak wiadomo, zaproszony do jury konkursu chopinowskiego. Wywołało to liczne komentarze, których ostrość odpowiadała uznaniu i szacunkowi, jakim cieszy się Michałowski, świetny wykonawca zwłaszcza — Chopina. Obecnie Michałowski ogłosił w jednem z pism uwagi o konkursie chopinowskim i zestawił swoją listę laureatów. Na pierwszem miejscu znajduje się, tak jak na liście urzędowej, Aleksander Uninskij, po nim idzie Lufer, dalej Elinson, którego jury zupełnie pominęło, następnie Kentner, Karolyi i Marja Novik. Oczywiście lista Michałowskiego jest pilnie dyskutowaną między muzykami wogóle, a pianistami w szczególności. (tw)

SZKOLNICTWO

Przyczyny samobójstw młodzieży szkolnej. Dr. Marja Grzywo-Dąbrowska zamieściła w „Oświacie i wychowaniu" rozprawę o samobójstwach młodzieży szkolnej, opracowaną na podstawie ankiety. Autorka dochodzi do wniosków, że w większości wypadków przyczyną samobójstw są złe stosunki domowe, złe postępy i inne czynniki zewnętrzne; niekiedy widoczne są przyczyny wewnętrzne, wynikające z zaburzeń dojrzewania, wygórowanej ambicji, przeczulenia, wzmożonej pobudliwości nerwowej, w 18—20% wypadków samobójca nie był zdrowym psychicznie. Według ankiety najwięcej samobójstw popełniono w wieku od 17 do 19 lat. Ponieważ wadliwe wychowanie przyczynia się do szerzenia się samobójstw, zapobieganie musi przedewszystkiem polegać na racjonalnem wychowaniu, obejmującem kształcenie charakteru. (St. N.)

LITERATURA

„Dom Kata". Donn Byrne, zmarły niedawno powieściopisarz irlandzki słusznie został nam uprzystępniony w przekładzie polskim p. Stanisławy Kuszelewskiej przez wydawnictwo „Rój". Dwie cechy uderzają przedewszystkiem w twórczości Donn Byrne'a: (znanego nam już z rzewnej „Opowieści bez nazwy"). Pierwsza to miłość ojczyzny, która dźwięczy nietylko w melodyjnym liryźmie opisów przyrody ale przesyca cały stosunek pisarza do Irlandji, tak bardzo przypominający nam stosunek pisarzy polskich do Polski niewolnej. Drugą jest czystość i — podniosłość atmosfery moralnej. Właściwą bohaterką wszystkich powieści Donn Byrne'a jest Irlandja, jej przyroda, jej dusza. Do niej odnosi się wszystko i z niej wszystko się rodzi. Wiosna, drzewo, strumień, niebo, powietrze, każdemu opisowi towarzyszy stale przymiotnik: „irlandzki", pod którym brzmi rzewna nuta: extra Irlandiam non est vita, et si est vita, non est ita... Fabuła zaczerpnięta z życia irlandzkiego wielkiego dworu, osnuwa się dokoła miłości między piękną Connought a jej młodym sąsiadem. Dziewczyna została wydana za mąż przez ojca wbrew swej woli za człowieka niegodnego. Kocha ją kto inny i jest przez nią kochany. W innem środowisku zawiązałby się trójkąt małżeński. Tutaj oboje rezygnują w milczeniu i w cierpieniu, znosząc z poddaniem beznadziejne przeznaczenie. Młodzieniec jest gentlemanem w każdej fibrze; nietylko nie usiłuje zdobyć ukochanej, ale z całą świadomością nie przykłada ręki do żadnej okazji, która mogłaby małżeństwo jej rozerwać i jemu utorować drogę do ślubu a raczej czyni co może, aby je umocnić. Jest w tem bohaterstwo uczuć najwyższej miary. Kończy się happy end'em, dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności. Connaught i Dermot przejdą przez życie razem, w otoczeniu innych ludzi dobrych i szlachetnych. (ln)

VARIA

Historja mandoliny i gitary. Pod takim tytułem wydał p. T. O. Krolopp w Poznaniu ilustrowaną broszurkę, która mieści krótkie informacje o tych instrumentach w ich historycznym rozwoju, oraz o uprawiających je w Poznaniu zespołach amatorskich. Przy wymienianiu wielkich gitarzystów należało warto było wspomnieć o Szczepanowskim, który swego czasu należał do najsłynniejszych w Hiszpanji, ojczyznie wirtuozostwa gitarowego. Gitarzystą był — jak przypomina p T. O Krolopp — także Paganini, do czego należy dodać, że i mandolina była jego „marotą", może nawet więcej, ni żgitara. Po zgonie swoim zostawił Paganini tylko jedne skrzypce, a za to kilkadziesiąt mandolin, wśród których znajdowały się egzemplarze nadzwyczaj luksusowe i kosztowne. Uważał się Paganinin za najlepszego mandolinistę na świecie, w czem zresztą niemiał racji. Książeczka p. T. O. Krolopa powinna znaleźć oddźwięk wśród naszych amatorów mandoliny i gitary, których mamy wielu i coraz więcej. (rn)

Pisma nadesłane

„Encyklopedja Wojskowa". Tom II Zeszyt 14. Treść: Dmitrjew — Dreux. Adres Red. Towarzystwo Wiedzy Wojskowej i Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy w Warszawie.

„Świat Ogrodniczy". Nr. 7 Treść: Komunikat Wielkopolskiej Izby Rolniczej — Dr. K. Zaleski: „Struposz jabłkowy Venturia inaequalis (cke) Wint) i sposób zwalczania go w St. Zj Am" — „Uprawa warzyw". — A Cyplik: „Byliny" — O czem należy pamiętać. — Skrzynka zapytań — Od redakcji. — Adres Red. Poznań, Św. Marcin 34.

Przed prapremjerą najnowszej sztuki Karola H. Rostworowskiego „U mety". Na zdjęciu powyższem widzimy autora w otoczeniu zespołu Teatru Polskiego podczas walnej narady. Od lewej: Rostworowski, p. Nowacki i p. dyr. Szczurkiewicz.

Zagadkowa rozrzutność

Zbędna progenitura — Zew morza — Zawrotna rozrodczość

Obserwując przyrodę — powiada znany uczony angielski dr. E. J. Salisbury — jesteśmy w wielu wypadkach, świadkami jej — zdawałoby się — niekonsekwentnych poczynań. Bo czy dla uchronienia od wymarcia poszczególnych gatunków zwierząt i roślin, konieczne jest produkowanie rocznie biljonów zbędnej progenitury, z góry skazanej na zagładę?

Weźmy kilka przykładów: Oto niektóre gatunki szczurów i myszy wydają na świat potomstwo w tak dużej ilości, że gryzonie te, w przeciętnym czasokresie życia człowieka, byłyby w stanie doszczętnie ogołocić cały glob ziemski. Nie dzieje się to jednak, dzięki okoliczności, że większość ginie za młodu, a tylko najsilniejsze jednostki pozostają przy życiu.

Trudno oprzeć się wrażeniu, że przyroda bywa często macochą dla swych własnych tworów. Mirjady nasion rodzą się i giną; z względnie niewielu wyrastają — powiedzmy — lasy, które znów z kolei giną zniszczone przez żywiołowe kataklizmy. Tysiące kwitnących drzew owoc. zostaje zważonych przez mróz w ciągu jednej nocy; rzeki zrywają tamy, niszcząc tysiące zwierząt i drzew. Niektóre stworzenia, jak lemingi (rodzaj szczurów wędrownych) rozmnażają się w olbrzymie stada, aby potem, pod wpływem jakiegoś tajemniczego zewu morza, rzucić się w wodne odmęty i tam znaleźć zagładę.

Nie sposób wyobrazić sobie jak wyglądałby nasz padół ziemski, gdyby wszystkim wyprodukowanym w ciągu choćby jednego roku zarodkom dana była możność dalszego normalnego rozwoju. Weźmy pod uwagę, że pośród ryb są gatunki składające po osiem miljonów ikry w jednym sezonie; węgorz jest jeszcze płodniejszy, gdyż zdołano stwierdzić dziesięć miljonów zarodków u jednej jedynej samiczki. Królowa-pszczoła może zrodzić około pięciu miljonów jaj w trzyletnim okresie życia, zaś u matki termitów skonstatowano „produkcję" dzienną dochodzącą do osiemdziesięciu tysięcy jajek.

Homar jest w stanie wydać na świat jednorazowo dziesięć tysięcy zalążków, lecz za najpłodniejsze, z bardziej rozwiniętych stworzeń uchodzić może ostryga, u której ilość składanych w jednym sezonie jaj dochodzi do pół miljona, a nieraz nawet cyfry tę przekracza.

Wprost zawrotnie przedstawia się rozrodczość u najniższych z żyjących tworów, t. j. bakterji i innych mikrobów. Oto niektóre rodzaje bakteryj spełniają swe posłannictwo życiowe w przeciągu dwudziestu minut, to znaczy, że poszczególny mikrob, w dwadzieścia minut po rozpoczciu egzystencji życiowej, gotów jest do „rozdwojenia" się, początkując w ten sposób nową generację; po upływie dwudziestu minut owe dwa siostrzane mikroby znów ze swej strony dzielą się na dwoje itd. Proces ten powtarzałby się bez końca przy sprzyjających warunkach temperatury, dopókiby nowe twory znajdowały dostateczne pożywienie i gdyby inne twory ich nie pożerały. Gdyby mikroby mieszczące się w szklance zsiadłego mleka otrzymywały potrzebne im do rozwoju pożywienie i gdyby danem im było żyć we właściwych warunkach, wówczas drobnoustroje te rozmnożyłyby się w przeciągu pięciu dni do tego stopnia, że żywa ich masa byłaby większą od całej kuli ziemskiej.

W rezultacie iednak tej zagadkowej nadprodukcji z jednej strony, a samoniszczycielskiej działalności natury ze strony drugiej, utrzymuje się w przyrodzie pożądana równowaga, pozwalająca człowiekowi spokojnie żyć, pracować i — chwalić Pana Boga. Kr.

Złota księga Abacji

Abacja, ta perła ongi korony Habsburgów, a dzisiaj zdobiąca diadem królestwa Italji, była ulubionem miejscem spotkań monarchów i dyplomatów, w których ręku ważyły się losy Europy. Świadczy o tem wymownie „Złota Księga", w której znakomici goście złożyli swoje podpisy. Oprawna w biały safjan, bogato złocona, książka ta jest prawdziwem arcydziełem sztuki introligatorskiej. Między pożółkłemi kartkami jej pozostawiono bibułki przez pietyzm dla tych, którzy kiedyś tam złożyli swe podpisy.

Szereg dostojnych podpisów zapoczątkowała pod datą 27 listopada 1891 r. arcyksiężna Stefanja, wdowa po austrjackim następcy tronu arcyksięciu Rudolfie. Na następnych stronicach przesuwają się przed oczami naszemi nazwiska osobistości, które przez pół wieku kierowały losami Europy. Na niektórych widnieje tylko jedno nazwisko, na innych jest ich więcej. Widnieją tam nazwiska jedenastu monarchów. Jako pierwszy z nich złożył swój podpis w roku 1894 cesarz austrjacki Franciszek Józef. Po podpisie cesarza niemieckiego Wilhelma następują nazwiska króla szwedzkiego Oskara, tuż nad podpisem króla serbskiego Milana widnieje dziecinne prawie pismo króla Aleksandra serbskiego, po zmarłym świeżo królu saskim Fryderyku Auguście podpisali się król rumuński Karol i sławna jego małżonka Carmen Silva. Zamordowany później król grecki zapisał się w klasycznym języku helleńskim „Georgeos Bazyleus ton Hellenon". Przybył on 13 maja 1901 r. do Abacji na greckim statku wojennym Psara. „Przypadkowo" znajdował się tam także w hotelu Stefanie król rumuński Karol, i przypadkowo nastąpiło spotkanie obu monarchów, które bardzo uspokajająco podziałało na stosunki bałkańskie.

W roku 1904 spotkało się w Abacji na statku włoskim Dogali dwóch wybitnych dyplomatów, austrjacki minister spraw zagranicznych Agenor hr. Gołuchowski i włoski jego kolega hr. Tittoni, by naradzać się nad umocnieniem sojuszu austro-włoskiego. W 10 lat później radziło nad tem samem dwóch innych dyplomatów, Marchese di San Gioliano i hr. Leopold Berchtold. Stało się to 14 kwietnia 1914 r., kiedy w Europie już odzywały się podziemne pomruki wojenne. Są to ostatnie podpisy przed wybuchem wojny światowej. Pod niemi widnieje gruba czerwona kreska, czerwona jak strumienie krwi przelanej.

Jako pierwszy po wojnie uwiecznił się swym podpisem w Złotej Księdze 1 września 1922 roku Antonio Salandra, prezes gabinetu włoskiego, który wypowiedział wojnę państwom centralnym. Od byłego sojusznika hr. Berchtolda dzieli go tylko — czerwona kreska. W dalszym ciągu dział powojenny Księgi poszczycić się może podpisem króla Italji Wiktora Emanuela i rozmaitych książąt, dalej nazwiskami wybitnych mężów stanu i głośnych przedstawicieli sztuki i nauki. Są tam przecież podpisy 7 księżniczek albańskich (sióstr króla Achmeda Zogu), które w najwykwintniejszych toaletach paryskich są stałymi gośćmi five o'clock tea na tarasie Palace. Wśród innych jest tam jeszcze podpis księcia Bernadotte i japońskiego następcy tronu księcia Takameru.

Nic tedy dziwnego, że Złota Księga Abacji zabezpieczona jest na 50.000 dolarów. Dla amatorów posiada ona znacznie wyższą wartość. W i P

Sztuka czytania z dłoni

Zrozumiałem jest, że pewne stany psychiczne człowieka znajdują zewnętrzny swój wyraz w pewnych gestach i ruchach poszczególnych organów ciała. Szczególną wrażliwością w tym kierunku poszczycić si ęmogą ręce To też już od dawien dawna ręka człowieka była przedmiotem badań i dociekań i niejako zwierciadłem właściwości jego charakteru. Od dłuższego już czasu badania te przybierają coraz bardziej charakter naukowy, tak iż dzisiaj określa się je naukowem mianem chiromancji. Nauka ta zajmuje się zatem analizą charakteru i jego właściwości w związku i na podstawie pewnych znamion zewnętrznej i wewnętrznej strony ręki, i jest dostępna dla wszystkich, którzy posiedli pewien stopień wykształcenia Jasnem jest, że przez samo przyswojenie sobie tych praw nikt nie staje się jeszcze naukowym chirologiem. W wszystkich bowiem dziedzinach, a szczególnie w tych, których przedmiotem badań jest człowiek, potrzeba obok nabyte jwiedzy jeszcze pewnej zdolności intuicji, jeżeli się pragnie osięgnąć wyniki nieprzeciętne. Dotyczy to przecież także lekarza, duchownego, adwokata, sędziego, wychowawcy. Wszyscy oni tylko wtenczas wyróżnić się potrafią, jeżeli obok przyswojonej sobie wiedzy szkolnej wnieśli do zawodu jeszcze wrodzoną intuicję specjalną.

Należy tu oczywiście wyeliminować zgóry wszelkiego rodzaju szarlatanów, którzy przyswoili sobie nieco frazesów albo blagują uzdolnieniem medjalnem i udają, że potrafią z ręki wywróżyć przyszłość Żade nnaukowy chirolog nie pójdzie tą drogą, gdyż wie on, że przepowiadanie przyszłych wydarzeń na podstawie znamion charakterystycznych ręki byłoby całkowicie chybione. Inna rzecz, że stawianie diagnoz i prognoz z ręki nieraz robi na laiku wrażenie przepowiedni, która się też da uzasadnić Przy dokładnem opanowaniu wszystkich znamion uzyskuje się tak doskonały obraz charakteru i osobowości, że można przewidzieć, jak dany osobnik zachowa się w pewnych sytuacjach życiowych wzgędnie jaki opór stawi wypadkom jego fizyczna i duchowa konstytucja. Nie dość na tem Skoro się np. wie, że ktoś jest nieczuły, brutalny, despotyczny, że lubuje się w rozkoszach fizycznych i wydaje na nie duże sumy, wówczas nie jest żadną sztuką opisać, w jakiem towarzystwie męskiem i kobiecem się obraca. Nie będzie też zbyt ryzykownem, przepowiedzieć mu, że w razie niepowodzenia opuszczony zostanie przez swych przyjaciół.

Mimo wszystko chiromancja nie jest sztuką wróżenia przyszłości. W i P.

Ciernista droga piękności

Droga do zdobycia piękności usłana jest kolcami. Chinka, której maleńka nóżka, owoc długotrwałych i potwornych męczarni, jest nieodzownym warunkiem piękności, murzynka, kładąca w swe małe uszy olbrzymie kawałki drzewa czy kości, piękność kraju Zulusów z głęboko ponacinaną tatuowaniem twarzą.... to wszystko nasze siostry, które upiększają się kosztem wielkiego cierpienia, pragnąc zaspokoić swe prymitywne pojęcia o pięknie i z uległością podając się lokalnym wymogom wszechwładnej „mody".

Więc chyba my, europejki, pozazdrościłyśmy naszym kolorowym siostrom ich cierpień, podjętym w imię piękności bo z całą pokorą poddajemy się najwymyślniejszym, bolesnym często i przykrym zabiegom nowoczesnej kosmetyki. Weźmy choćby jako przykład ostatnią modę barwienia warg przez tatuowanie ich czerwoną farbą, najskuteczniejszy sposób trwałego barwienia ust. A cały szereg zabiegów chirurgicznych, mających na celu usuwanie zmarszczek i fałdów skóry przy pomocy skalpelu! W Ameryce cieszą się ostatnio olbrzymiem powodzeniem aparaty do formowania nosa i uszu, których działanie jest ogromnie bolesne. Opinja fachowców uznała je za bezskuteczne a nawet szkodliwe, sprzedaż ich jednak idzie wyśmienicie!

Wśród nowoczesnych metod upiększania nie brak i takich, które, choć niebolesne, są jednak przykre, a nawet obrzydliwe. Przytoczę przykład znamienny: jeden z paryskich zakładów kosmetycznych stosuje obecnie maski z rybiej łuski, z nadzwyczajnym podobno efektem dla cery. Zabieg ten ma wiele zwolenniczek! Podziwiam je — rybia łuska na twarz... br... obrzydliwość! Wolę już raczej prymitywną metodę upiększania, stosowaną przez Eskimoski, które podobno malują sobie na twarzach rybie łuski w różnych kolorach.

Pour être belle il faut souffrire — powiada stare francuskie przysłowie. Myślę jednak, że ów strach przed bólem, rzecz wrodzona każdemu człowiekowi, nauczy nas jednego: odróżniania poważnej wiedzy od krzykliwej szarlatanerji. Pierwsza polega na zapobieganiu defektom skóry i ich umiejętnemu leczeniu, druga opiera się najczęściej na łatwym sposobie posługiwania się głośno reklamowanemi kosmetykami, najczęściej nieumiejętnie, zbyt obficie i jaskrawo. Renée.

Najstarsza mapa geograficzna na świecie

Przy odkopywaniu ruin starożytnych w okolicach Babilonu w Mezopotamji, odnaleziono tablicę z palonej gliny, której wiek określono na 2500 lat przed Nar. Chr. Ruiny, wśród których znaleziono ową tablicę, spoczywały w głębokości 6 metrów pod powierzchnią ziemi. Tablica przedstawia wyraźnie odrysowaną mapę okolicy miasta Gazur, z napisami w języku sumeryjskim.

Wczesne rozpoznanie choroby raka

umożliwia stosowana obecnie metoda spektorskopijnego badania krwi pacjenta. Metodę tę stosuje z powodzeniem instytut fizykalno-biologiczny w Hamburgu, gdzie udało się w ciągu 70 do 80 godzin po wzięciu od pacjenta próbki krwi, określić przy zastosowaniu spektroskopu obecność raka w organizmie.

„Cuneal" szkła optyczne
Nowy wynalazek lekarza szwedzkiego

Znany okulista szwedzki dr. C. G. Bostroem wynalazł ostatnio nowy typ szkieł optycznych nie tłukących się i nie odbijających światła. Cenne własności tych szkieł, nazwanych przez wynalazcę „Cuneal", wzbudziły żywe zainteresowanie w przemyśle optycznym, czego dowodem może być fakt, że pod dyrekcją inżyniera Karl'a A. Wessblad'a utworzyło się specjalne towarzystwo akcyjne, mające na celu fabrykację szkieł „Cuneal" dla użytku laboratoryjnego i turystycznego.

Nasze dzieci.

Mały Piotruś otrzymał mechanicznego kotka w prezencie. Przygląda się mu, obraca go, przysłuchuje się i słyszy mruczenie. Biegnie do matki z kotem i woła:

— Mamusiu, mój kot ma auto w brzuszku! (Candide)

Dziś koncert Państw. Konserwatorjum

W ostatniej chwili przypominamy dzisiejszy koncert Państwowego Konserwatorjum, który odbędzie się o godz. 20-tej w Auli Uniwersyteckiej. Orkiestra pod dyrekcją p. Zygmunta Latoszewskiego odegra szereg utworów muzyki klasycznej Mozarta, Haydna i Beethovena. Bilety przy kasie wieczornej w Auli Uniwersytetu.

Z powodu pęknięcia głównej rury w wodociągach poznańskich, miasto było późną nocą przez około godzinę bez wody. Ilustracja przedstawia prace w wyrwanym przez wodę otworze głębokości półtora metra przy Wałach Królowej Jadwigi naprzeciw boiska Sokoła. (k)

DZIAŁ GOSPODARCZY

P. K. O. w roku 1931

Stan wkładów we wszystkich instytucjach kredytowych uległ zmniejszeniu w r. 1931 o 350 milj. zł. i wynosił na 1 stycznia b. r. 2648 milj. zł. Najwięcej ucierpiały banki akcyjne, w których zmniejszenię wyniosło przeszło 400 milj. zł., a stan wkładów zmalał do 640 milj. zł. Wzrosły natomiast wkłady w Banku Polskim o 30 milj. do sumy 190 milj. zł., w P. K. O. o około 80 milj. do sumy 510 milj. zł. i w kasach oszczędności o 20 milj. do kwoty 600 milj. zł.

Na tem tle duże znaczenie przypada instytucji posiadającej 20 proc. wszystkich wkładów t. j. P. K. O., której stan i politykę w najogólniejszych zarysach odzwierciadlają sprawozdania roczne.

Z ostatniego świeżo opublikowanego sprawozdania dowiadujemy się, że na dzień 31 grudnia 1931 r. wkłady oszczędnościowe wzrosły o 80 milj. do sumy 332 milj. zł. O ile wkłady oszczędnościowe rosną, o tyle wkłady na rachunkach czekowych, mających charakter kapitałów handlowych, od dwóch lat pozostają bez zmiany w wysokości 178 milj. zł., a w r. 1929 wynosiły 211 milj. zł. Odpowiednio do wzrostu wkładów wzrasta suma bilansowa do sumy 640 milj. zł.

Po stronie czynnej bilansu widnieją zasoby P. K. O., służące do zaspokojenia wierzytelności wkładców. W tej dziedzinie rok 1931 przyniósł poprawę, albowiem stosunek procentowy kasy i sum do dyspozycji do ogólnej sumy bilansowej podniósł się z 11 proc. w 1930 r. do 14 proc. w 1931 r. (w r. 1927 wynosił 19 proc.), a stosunek gotowizny do natychmiast płatnych zobowiązań (wkłady oszczędnościowe i czekowe oraz przekazy niezrealizowane) z 13 do 16 proc. (w r. 1927 — 22 proc.). Stosunek gotowizny do tych zobowiązeń jest jak wiadomo, niedostateczny, gdyż zarówno nie osiąga on poziomu z r. 1927, kiedy wynosił 22 proc., jak i nie odpowiada płynności, jaką w okresie kryzysu stosują banki zagraniczne, w których jest on znacznie wyższy.

Po stronie aktywów figuruje suma 35 milj. zł., jako gotówka P. K. O., znajdująca się w urzędach pocztowych. Po stronie pasywów odpowiada tej sumie 29 milj. zł. wkładów w drodze. Z zestawienia tych sum wynika, że poczta winna jest P. K. O., oprócz stałej dotacji na kapitał obrotowy poczty w wysokości 15 milj. zł., nadto jeszcze 6 miljonów, gdy w r. 1930 było 5 milj., a do r. 1929 włącznie stosunek zadłużenia był odwrotny i wierzycielem była poczta.

Dalszy wzrost absolutny o 40 milj. wykazuje zapas papierów wartościowych P. K. O. do sumy 348 milj. zł., wynosząc od dwóch lat 55 proc. sumy bilansowej i przekraczając całą sumę wkładów oszczędnościowych. Tak znaczna suma papierów własnych, zwłaszcza przy niedostatecznym w okresie kryzysu stosunku gotowizny do natychmiastowych płatności, wymaga, aby papiery te miały dużą płynność. Tymczasem, niezależnie od tego, że tak znacznych sum nie możnaby wogóle na rynku polskim ulokować, gdyby zachodziła tego potrzeba, główną częścią tych papierów są listy zastawne i obligacje banków państwowych, wynoszące 235 milj. zł., które nie znajdują wogóle popytu. W wypadku zaś większej przymusowej podaży, kurs ich, a z tem i aktywa P. K. O. w papierach, spadłyby bardzo znacznie w stosunku do wartości bilansowej, tembardziej, że kurs giełdowy, po którym wstawiono papiery do bilansu, nie odpowiada wartości, którą osiągnęłoby się na rynku prywatnym. Wydaje się więc niespornem, że, z punktu widzenia płynności bankowej, nie jest dobrą taka polityka, która bądź co bądź ruchliwe lub podlegające ruchowi pod wpływem nastrojów pieniądze lokuje w aktywach o znikomej płynności i wątpliwej wartości rynkowej.

Sądzimy, że P. K. O. winna podjąć wysiłki w kierunku zwiększenia pogotowia kasowego w ścisłem tego słowa znaczeniu t. j. zasobów kasowych oraz należności w Banku Polskim, zamiast, jak dotychczas, w bankach państwowych i urzędach pocztowych. Zwłaszcza przeżywane stosunki, jak doświadczenia zeszłoroczne w bankach akcyjnych, deficyty budżetowe, odpływ walut z Banku Polskiego oraz sprzedaż złota, winny P. K. O. dać wiele do myślenia i w interesie publicznym zachęcać do działania. W. J.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach akcyjnych panowała początkowo nadal tendencja słaba, w środku ub. tygodnia nastąpiła jednak lekka poprawa, spowodowana głównie zwyżką cen pszenicy i bawełny oraz pomyślniejszemi wiadomościami z Wallstreet.

Giełda nowojorska wykazywała w pierwszych dniach okresu sprawozdawczego usposobienie słabe, co przypisać należy wiadomościom o bankructwie wielkiego koncernu Insull Utility Inwestments Inc., oraz o zachwianu się dwóch innych koncernów, jakoteż wiadomościom o wykryciu dalszych nadużyć Kreugera. Bardzo niepomyślnie oddziaływała również na giełdę wzmożona tezauryzacja banknotów i złota ze strony szerokich sfer publiczności, świadcząca o braku zaufania do obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej Stanów. W połowie tygodnia sytuacja w związku ze zwyżką cen zbóż uległa poprawie, jednakże na medio, wskutek silniejszej realizacji, kursy uległy ponownej zniżce. Kursy pożyczek polskich poniosły dalsze poważne straty. W dniu 14. b. m. notowano (w nawiasach cyfry z 8. b. m.): 8% Poż. Dillona 51.80 (58.75), 7% Poż. Stab. 49.50 (54.00), 6% Poż. Dol. 48.00 (57.62½), 7% Poż. m. Warszawy 36.50 (40.00), 7% Poż. Śląska 37.00 (40.25). Obroty na giełdzie londyńskiej były małe, tendencja wskutek przejściowej zwyżki w New-Yorku i dalszej poprawy bilansu handlowego Anglji, mocniejsza. Giełda paryska miała usposobienie mocne, spowodowane dużemi zakupami spekulantów, mających zrealizować umowy terminowe na medio. Do zwyżki notowań przyczyniły się także pomyślne wiadomości z Wallstreet i poprawa kursu dolara. Pierwszy tydzień oficjalnych obrotów na giełdzie berlińskiej przyniósł dość dużą zwyżkę popularniejszych papierów, a zwłaszcza akcyj Banku Rzeszy, I. G. Farben, Gesfürel i Siemensa, pod wpływem silniejszego popytu ze strony spekulantów i publiczności.

Na giełdzie warszawskiej dał się zauważyć bardzo znaczny spadek akcyj Banku Polskiego, wywołany rzuceniem na rynek większych partyj tych akcyj na zlecenie banków wiedeńskich i berlińskich. Papiery przemysłowe utrzymały się na niezmienionym poziomie. Do obrotów giełdowych dopuszczano nowe akcje 100 złotowe cukrowni „Nieledew" wydane wzamian za dotychczasowe akcje 15 złotowe, w stosunku 3 akcje wart. nom 100 zł za dawniejszych 20 akcyj po 15 zł wart. nom.; akcje Brown Boveri skreślono z ceduły giełdowej. Papiery procentowe uległy przeważnie zniżce. Obroty na giełdzie dewiz były umiarkowane. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub tygodniu następująco:

	11. 4.	12. 4.	13. 4.	14. 4.	15. 4.	16. 4.
Pszenica						
Warszawa	29,50	29,75	—	30,25	30,50	—
Poznań	26,75	27,00	27,25	27,25	27,75	28,00
Lwów	28,00	—	—	—	—	—
Lublin	30,00	—	—	30,00	30,50	—
Żyto						
Warszawa	27,00	27,00	—	27,50	28,00	—
Poznań	26,00	26,00	26,00	26,25	26,50	26,75
Lwów	25,25	—	—	—	25,25	—
Lublin	27,75	—	—	—	27,25	—
Jęczmień						
Warszawa	24,50	24,50	—	25,00	25,00	—
Poznań	23,00	23,00	23,00	23,25	23,25	23,75
Lwów	24,50	—	—	—	—	—
Lublin	24,50	—	—	—	24,00	—
Owies						
Warszawa	27,00	27,00	—	27,00	27,00	—
Poznań	21,25	23,00*	21,25	21,25	21,50	22,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	26.00	—	—	26,00	26,00	—

* nadający się do siewu.

Polityka zbożowa straciła linję i wydaje się, iż rządzi się odruchami. Monopol zbożowy w Jugosławji zbankrutował, a zaprowadza go Estonja i Łotwa; polityka sprzedażna Federal Farm Board'u ma pozostać bez zmiany aż do... 15 maja 1932 r., a jakie zmiany nastąpią w niej za tych kilka tygodni niewiadomo; zmora 140 milj. buszli pszenicy wisi w dalszym ciągu nad rynkiem; obliczenia statystyczne na temat konsumcji przestały odgrywać jakąkolwiek rolę, gdyż nędza wypacza dotychczasowy sposób odżywiania i kurczy pojemność rynków odbiorczych.

Na tem tle ceny giełdowe przeszły dość silne wahania, zwłaszcza w Chicago, aby wreszcie zaznaczyć wyraźną haussą w stosunku do cen z przed tygodnia.

Uzasadnienie tej zmiany jest więcej, niż trudne, przeciwko zwyżce bowiem przemawiało wiele ujawnionych momentów. Przedewszystkiem cyfry wykazują, że uchwytne zapasy maleją niezmiernie powoli. Równocześnie horoskopy w zakresie przyszłych zbiorów pszenicy ozimej w Stanach Zjednoczonych uległy b poważnym zmianom. Do niedawna stwierdzono, że zbiory te w obecnym roku rolniczym nie przekroczą 458 miljonów buszli, obecnie zaś szacują je na 511 milj., co stanowi niemal 12 proc. więcej Ponadto okazało się, że ostatnie zbiory pszenicy w Australji nie wyniosły 172 milj buszli, jak to twierdziła urzędowa statystyka, ale 191 miljonów, co oznacza zwyżkę o 11 proc.

Jak widać materjał statystyczny nie zawiera bynajmniej momentów, działających na zwyżkę. Z innych okoliczności ogólnej natury należy podkreślić, że pertraktacje między Niemcami i Federal Farm Board na temat kupna - sprzedaży 300.000 tonn pszenicy rozbiły się o kwestję kredytu Niemcy pragnęły otrzymać połowę zboża na dłuższy kredyt, zaś Ameryka godziła się kredytować tylko czwartą część.

Z ciekawszych okoliczności, stwierdzonych na rynkach europejskich, należy zanotować nadzwyczajne zwolnienie tempa zmniejszania zapasów pierwszej ręki w Niemczech. Tego rodzaju zapasy pszenicy ozimej w okresie od 15 lutego do 15 marca rb. zmalały zaledwie o 260 000 tonn, gdy w poprzednim miesiącu o 320 000 t., a przed rokiem w tymże okresie o 350.000 t. Toż samo zjawisko daje się zaobserwować w zakresie żyta, dla którego odpowiednie cyfry wynoszą: 420.000 t., 570.000 t. i 710.000 t. Mamy tu niewątpliwie do czynienia z objawem coraz bardziej zmniejszającego się spożycia, co zaczyna wywierać potężny wpływ na rynkach światowych, przekreślając najlepiej statystycznie uzasadnione horoskopy.

Na rynkach krajowych podaż zbóż mała, tendencja mocna.

Nabiał

Sytuacja na rynku nabiałowym spokojna. Ceny masła tak w kraju jak i zagranicą utrzymane. Ceny mleka przy podaży dostatecznej bez zmiany.

Położenie na rynku serów narazie nie zmieniło się. Z ociepleniem się temperatury można się spodziewać słabszej tendencji i pewnego obniżenia cen. Sery topione cieszą się lepszym popytem, natomiast sery twarde m. in. t. zw. nowogródkie, są w zaniedbaniu.

Jaja

Tendencja na światowym rynku jajczarskim jest słaba. Normalna, a nawet mniejsza niż w poprzednich latach podaż, przy różnych ograniczeniach importowych, powoduje przeciążenie rynku towarem Pozatem niepewność sytuacji zwiększa ostrożność kupców, którzy kontraktują tylko ilości, potrzebne na zaspokojenie bieżącego zapotrzebowania.

Obecny poziom notowań można uważać za ustabilizowany ze względu na obniżenie się temperatury. Jednak z chwilą ocieplenia się ceny prawdopodobnie jeszcze się obniżą. Pod koniec tygodnia sprawozdawczego płacono w kraju za 1 skrzynię 85 do 105 zł. zależnie od gatunku.

Bydło i mięso

Rynek żywca wykazał w tygodniu sprawozdawczym znaczne ożywienie i dość raptowną zwyżkę notowań, dochodzącą na niektórych targach do 25 proc. Zmiana tendencji rynkowej stoi w związku ze spadkiem stanu ilościowego żywca, a zwłaszcza trzody chlewnej, która też najbardziej została objęta tendencją zwyżkową.

Na warszawskim rynku trzody w dniu 16 bm. przebieg targu był słaby, nabywcy powstrzymują się od zakupów ze względu na wyznaczone ceny maksymalne, nieodpowiadające cenom surowca.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **O organizację przemysłu naftowego.** W dniu 18 bm odbyła się narada w sprawie organizacji przemysłu naftowego w obecności min. przemysłu i handlu, p. wicepremjera prof. Zawadzkiego, min poczt i telegrafów inż. I. Boernera oraz wiceministrów pp. Doleżala, Kożuchowskiego i dyrektorów departamentu ministerstwa przemysłu i handlu. Na naradę zaproszonych było przeszło 100 przedstawicieli przemysłu naftowego oraz samorządu gospodarczego z p. Cz. Klarnerem, prezesem Związku Izb Przemysłowo - Handlowych na czele. Zebranie zagaił p. minister przemysłu i handlu, dr F. Zarzycki, który w dłuższem przemówieniu podkreślił rolę przemysłu naftowego w ogólno - światowem gospodarstwie, a w szczególności w gospodarce polskiej. Nawiązując do ostatnio uchwalonej ustawy o uregulowaniu stosunków w przemyśle naftowym przez nasze izby ustawodawcze, p. minister podkreślił, iż ustawa ta nie ma nic wspólnego z tendencjami etatystycznemi. Celem konferencji jest przedewszystkiem zbadanie i omówienie możliwości, konieczności i podstaw organizacji przemysłu naftowego niezbędnej dla uszanowania stosunków w tym przemyśle. — P. dyr. Peche, nawiązując do słów p. ministra podkreślił, iż nie wolna gra skłóconych elementów przemysłu naftowego może doprowadzić do uzdrowienia stosunków, ale jedynie świadoma swych celów jego organizacja. Przemysł naftowy odgrywa olbrzymią rolę i w gospodarce światowej i w gospodarce Polski. Kryzys w naszym przemyśle znajduje swe podstawy przedewszystkiem w dysproporcji między produkcją a warsztatami przetwórczemi; aby uzdrowić nasze stosunki w przemyśle naftowym, musimy organizację jego oprzeć na swoistych przesłankach naszego życia gospodarczego, dbając przedewszystkiem o rozwój wiertnictwa naftowego.

Po przemówieniu p. dyr. Pechego, wygłosił referat o dotychczasowych organizacjach przemysłu naftowego naczelnik wydziału nafty inż. Henryk de Friedberg, zaś inż. Marjan Szydłowski o przebiegu wyniku prac nad utworzeniem nowej dobrowolnej organizacji przemysłu naftowego Z ramienia poszczególnych grup przemysłu naftowego przemawiali pp.: prezes W. Długosz, prezes Hłasko, prezes Dunka de Sajo, gen. Szeptycki, dyr. Schutzman, dyr. Mikuli, dyr. Wieleżyński, dr. Hausman i dyr. Wygard. Reasumując konferencję, p. minister Zarzycki wezwał przemysł naftowy do utworzenia dobrowolnej pełnej organizacji w terminie do końca maja br.

(k) **Zwyczaje handlowe.** Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie podaje do wiadomości, że ustalone zostały przez Izbę następujące zwyczaje handlowe: 1. W braku wyraźnej umowy odmiennej, prowizja za pośrednictwo przy zaciąganiu pożyczki hipotecznej wynosi wedle zwyczaju handlowego od 1 do 2 proc. od sumy zaciągniętej pożyczki. Prowizja ta wypłacana jest przez zaciągającego pożyczkę. 2. W braku wyraźnej odmiennej umowy, prowizja pośrednika przy sprzedaży nieruchomości miejskiej wynosi wedle zwyczaju handlowego 2 proc. ceny kupna Prowizję w tej wysokości opłacają z reguły obie strony kontraktujące po połowie, chybaby z okoliczności sprawy wynikało, że pośrednik działał z ramienia jednej strony. W przypadku, gdy jest dwuch pośredników, jeden ze strony kupującego, a drugi ze strony sprzedającego, to każdemu z tych pośredników przypada prowizja w wysokości 1 proc. od jego mocodawcy.

(k) **Dalsze zmniejszenie obrotów browarów.** Okres sprawozdawczy wykazał w porównaniu z marcem ub. r., mimo przypadających w tym roku w marcu świąt wielkanocnych, zmniejszenie obrotów o 30 proc. Stan zatrudnienia zmniejszył się nietyle co do ilości zatrudnionych robotników, ile co do przepracowanych robotniko - godzin. Wypłacalność odbiorców jest w dalszym ciągu niepomyślna. Ilość protestów jest znacznie mniejsza, jednak tylko dzięki temu, że większość browarów w myśl powziętych w swoim czasie uchwał, sprzedaje wyłącznie za gotówkę.

(k) **Import świń do Włoch.** Prowadzony dotychczas tylko sporadycznie import świń polskich do Włoch przybiera formy coraz stalsze. Polski towar zajmuje obecnie pierwsze miejsce na rynku, podczas gdy za świnie pochodzenia rumuńskiego płacono od 3,10 do 3,30 lirów za 1 kg. — towar polski notowany jest przeciętnie po 3,40 lirów za 1 kg. Świnie polskie cieszą się dużem uznaniem u włoskich kupców i są poszukiwane. W imporcie tym istnieją dotychczas pewne trudności natury weterynaryjnej, które niebawem mają być pomyślnie usunięte. Liczyć się należy z tem jednak, że obecna konjunktura potrwa już niedługo, gdyż z nastaniem pory letniej konsumcja mięsa wieprzowego we Włoszech zanika prawie zupełnie.

(k) **Artykuły techniczne interesujące rynek śląski.** Wystawienie pewnych rodzimych maszyn i urządzeń, oraz artykułów technicznych na III. Targach Katowickich w czasie od 14-go maja do 5-go czerwca rb. stało się aktualną kwestją handlową ze względu na zainteresowanie jakie w tym kierunku wykazuje przemysł górnośląski, który częściowo własne zapotrzebowanie mógłby pokryć odpowiedniemi wyrobami krajowej wytwórczości. Między innemi powinny wziąć udział w III. Targach Katowickich wytwórnie produkujące następujące wyroby techniczne: Maszyny do odbudowy węgla, jak wrębowe, łańcuchowe, żerdziowe, wiertarki i młotki, maszyny i urządzenia przewozowe, oraz transportowe jak lokomotywy, kołowroty, sortowniki, łamacze, segregatory, sita, wialnie, pompy, kompresory, wentylatory, obrabiarki, silniki, aparaty, wirówki do oleju, oliwiarki, płyty meganitowe, termometry rtęciowe, automatyczne wagi do napełniania worków, rury i armatury, narzędzia miernicze i kreślarskie, patrony, pasy balatowe, tablice rozdzielcze i t. d. i t. d. O informacje zgłaszać się należy do Targów Katowickich w Katowicach, ul. Stawowa L. 14, telefon 71.

Z ZAGRANICY

(z) **Mandżurski Bank Emisyjny.** Źródła sowieckie donoszą z Czang - Czunu o końcowych pracach organizacyjnych Mandżurskiego Banku Emisyjnego. Statut banku będzie opublikowany w najbliższym czasie. Kapitał zakładowy w kwocie 20 miljonów jen, pożyczonych bankowi przez Okosen Bank będzie zdeponowany w tokijskiej centrali tego banku, która będzie miała prawo kontroli nad wydatkami kapitału zakładowego Mandżurskiego Banku Emisyjnego.

„The English Players"

Powstanie tego zespołu, kierowanego przez Edwarda Stirlinga i Franka Reynoldsa, sięga pierwszej połowy 1926 r. Poprzednio już w latach 1922 i 1924-25 obydwaj ci wybitni aktorzy występowali gościnnie w teatrach paryskich, a powodzenie odniesione wówczas skłoniło ich do utworzenia stałej instytucji teatru angielskiego na kontynencie europejskim. W Paryżu, który stanowi niejako główną kwaterę tego zespołu rozjazdowego, jego siedziba mieści się w Théatre Albert I-er.

„The English Players" wystawili dotąd 95 angielskich utworów dramatycznych, z czego 12 szekspirowskich, a z innych należy wymienić utwory tak głośnych autorów jak Galsworthy, Sheridan, Goldsmith, Wilde, Pinero, Kipling, Sheriff i oczywiście Shaw. Grali dotąd w 15 krajach, a mianowicie: we Francji, Italji, Niemczech, Austrji, na Węgrzech, w Czechosłowacji, Szwajcarji, Holandji, Belgji, Danji, Jugosławji, Bułgarji, Rumunji, Turcji, Egipcie, występując w 150 miastach. W większości tych miejscowości były to pierwsze przedstawienia wykonane przez aktorów angielskich w ich ojczystym języku — bardzo interesujące doświadczenie, które dało naogół znakomite wyniki.

W Polsce „The English Players" dotąd nie występowali. Przybywają tu z inicjatywy Towarzystwa Polsko - Angielskiego w Poznaniu, które czynnie współdziałało w zorganizowaniu ich tournée po Polsce. Teatr angielski da przedstawienia w następujących miastach: w Katowicach, Poznaniu, Łodzi, Warszawie, Wilnie i Lwowie. Grać będą jedno z najlepszych dzieł G. B. Shaw'a „Candida".

Z pośród członków zespołu wymienić należy przedewszystkiem dyr. Edwarda Stirlinga, który przed utworzeniem zespołu „The English Players" występował na pierwszych scenach londyńskich, jak w St. James'a Theatre. Lyric, Wyndham's, Adelphi i i. z najwybitniejszymi aktorami Anglji. Drugi dyrektor zespołu, Frank Reynolds, który bawi obecnie w Poznaniu, należy również do czołowej grupy aktorów angielskich. Z pośród pań na pierwszy plan wysuwa się Margaret Vaughan, grająca tytułową rolę w „Candidzie". Miss Monica Disney wystąpiła już jako dziecko w roli Michasia w „Piotrusiu Pan" i odtąd zbierała oklaski uznania na licznych scenach londyńskich i kontynentu europejskiego. Dalsi artyści, występujący w „Candidzie" — Charles Carew i Ian Reid reprezentują wysoką klasę aktorstwa angielskiego i wykazać się mogą długoletniem powodzeniem scenicznem.

Może najbardziej charakterystyczną cechą tego świetnego teatru angielskiego jest jego praca zespołowa (team work), o której wyraził się niedawno sławny pisarz francuski André Maurois w następujących słowach: „J'ai assisté a plusieurs spectacles. Je les trouvai remarquables et admirai l'homogeneité et la conscience de la troupe".

W 1927 r. Edward Stirling i Frank Reynolds otrzymali w dowód uznania za swą pracę sceniczną z rąk króla belgijskiego wysokie odznaczenie: zostali mianowani kawalerami orderu korony belgijskiej. Również inne wysoko postawione osobistości wyrażały podziw i uznanie dla wyników pracy tego zespołu. Premjer duński w mowie powitalnej wyraził się następująco: „Panowie, jesteście światowymi ambasadorami teatru i nie znacie żadnych granic".

Najwybitniejszem wydarzeniem w życiu tego teatru było wystawienie sztuki wojennej Sheriff'a „Kres wędrówki" (Journey's end). W Paryżu sztuka ta grana była przez 6 miesięcy dzień po dniu — zjawisko dotąd niespotykane, jeśli się uwzględni, iż wykonana była w obcym języku! W sumie „Kres wędrówki" grany był przez „English Players" 600 razy i wszędzie cieszył się olbrzymiem powodzeniem.

Niewiele jest teatrów, któreby miały tak wybitne audytorjum, do którego należeli: królowie Belgji, Danji i Grecji, — the Duke of Connaught (stryj króla angielskiego), książęta greccy Paweł i Olga, ks. Juljana holenderska, następczyni tronu włoskiego, ks. Axel i ks. Małgorzata duńska, Mussolini, prez. Masaryk, adm. Horty itd.

W Poznaniu „The English Players" wystąpią w sztuce Bernarda Shaw'a „Candida" w czwartek, dn. 21 b. m. w Teatrze Nowym. Będzie to pierwszorzędne wydarzenie w życiu teatralnem naszego miasta.

Ciekawa wystawa pamiątek wojennych

Powyższe zdjęcie przedstawia kilka plakatów wojennych, jako przyszłe eksponaty mającej się odbyć w Poznaniu Wystawy Plakatów Wojny Światowej, która zostanie otwarta w dniu 22 maja br., przez gen. broni Józefa Hallera. Tow. Wyd. „Polska Armja Błękitna", organizując tę ciekawą wystawę, jest już w posiadaniu setek podobnych plakatów i przeszło tysiąca innych przedmiotów wystawowych jak afisze drukowane, pocztówki, ulotki, prasa wojenna, plakiety itp., rozmaitych najważniejszych państw biorących udział w wojnie światowej. Tow. powyższe zbiera pamiątki wojenne w dalszym ciągu. Ostatni termin nadsyłania eksponatów upływa dnia 30 kwietnia r. b. Adres Tow.: Poznań, ulica 27. Grudnia 19, m. 16.

Pokłosie kursów zarządowych Związku S. M. P.

Poznański Związek Młodzieży Polskiej jest podzielony na 23 okręgi. W przygotowaniu jest tworzenie dalszych okręgów względnie podział już istniejących, aby uzgodnić tereny okręgów z administracyjnym podziałem powiatów i umożliwić stowarzyszeniom dogodniejszy dojazd na zebrania okręgowe. Na czele okręgu stoi patron okręgowy z zarządem, wyłonionym z delegatów poszczególnych stowarzyszeń. Przy patronie istnieje patronat jako czynnik doradczy i wspierający. W skład jego wchodzą przedstawiciele władz i obywatelstwa. Patronat okręgowy z zarządem ustala i reguluje program pracy w okręgu, ustawia budżet, organizuje wspólne obchody, zjazdy, zloty, zawody i konkursy okręgowe.

Podobnie jak w innych latach, tak i w bieżącym roku odbyły się w poszczególnych okręgach kursy okręgowe dla zarządów S. M. P. pod hasłem intensywnej pracy w stowarzyszeniach i wyrobienia indywidualnego poszczególnych członków: każdy członek S. M. P. — to doskonały druh. Trwały one przez cały dzień, zazwyczaj w niedzielę.

Po nabożeństwie, w którem brały udział stow. z sztandarami, rozpoczynał się kurs wykładem o treści ideowej, w którym zapoznawano słuchaczy z ideologją S. M. P., ze wspaniałym rozrostem organiz. i z korzyśc., jakie młodzież odnosi z przynależności do niej. W słuchaczach budzono wiarę w ideę ruchu S. M. P., który przetrwa obecne czasy krytyczne i przeciwności, na które dzisiaj Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej napotykają. Drugi referat organizacyjny wygłaszał zwykle delegat związku, zapoznając członków zarządu z metodami oddziaływania druhów i sposobami pracy nad rozwojem stowarzyszeń. Po referatach wywiązywała się obszerna dyskusja, która świadczyła o wysokiem uświadomieniu i wyrobieniu organizacyjnem wśród delegowanych, oraz o zrozumieniu sprawy i przywiązaniu do idei S. M. P.

Kursy urozmaicano śpiewami i produkcjami druhów, którzy wzajemnie prześcigali się by dać i pokazać to, co najlepsze.

Duch wśród członków panował najlepszy. Zrozumienie dla ważności sprawy było wielkie. Zapał gorący i wielka liczba uczestników, sięgająca czasem do 200 zgórą osób, świadczyły o tem, że S. M. P. jest organizacją, która pociąga młodzież dlatego, że obejmuje wszystkie potrzeby życie młodzieńca, w imię wielkich haseł pracy dla Boga i ojczyzny.

Z nowym zapałem i nowemi wiadomościami wracali uczestnicy do swoich stowarzyszeń, by tam rozwinąć intensywniejszą pracę, która już dzisiaj wykazuje owoce w konkursie obowiązkowości, jaki związek przeprowadza w bieżącym roku. Również ekstensywnie rozrastają się organizacje, gdyż powstają coraz to nowe stowarzyszenia, a liczba ich obecnie przekracza już 600.

Poza kursami właściwemi odbywały się w niektórych okręgach pokazowe zebrania zarządów i stowarzyszeń, aby uczestników wdrożyć w technikę prowadzenia zebrań i obudzić w nich krytyczny zmysł organizacyjny. Po ukończonym kursie odbywały się posiedzenia patronatów okręgowych. Sprawozdania za ostatn irok z działalności okręgów wykazują wielki dorobek stowarzyszeń na polu wychowania religijnego i moralnego, w dziedzinie oświaty, przygotowania zawodowego — szczególnie rolniczego — i wychowania fizycznego. Prawie wszystkie okręgi urządzały zloty z zawodami, zakładały nowe stowarzyszenia, odbywały wizytacje i szerzyły przysposobienie rolnicze. W niektórych okręgach urządzano okręgowe konkursy obowiązkowości.

Sprawozdania z pracy okręgów świadczą o tem, że zwycięskie hasło „S. M. P. zawsze górą" — nie jest gołosłownym okrzykiem propagandowym, lecz potwierdzeniem siły, która tkwi w organizacyjnem życiu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.

Jak łagodzić nędzę?

(KAP). Pod tym tytułem rozpisało Zjednoczenie Młodzieży Polskiej ankietę do wszystkich Stowarzyszeń M. P. za pośrednictwem swych związków diecezjalnych. Chodzi o zebranie dokładnych materjałów z dziedziny bezrobocia, oraz pomocy materjalnej i duchowej, jakie S. M P. już udzielają i powinny jeszcze udzielać swym członkom, a także młodzieży niezorganizowanej.

W ten sposób Zjednoczenie stara się jak najpraktyczniej ujmować aktualne zagadnienia, nie zacieśniając się w trosce o młodzież do grona tylko swoich członków.

Ankieta ta da zapewne bardzo ciekawe wyniki.

Apel Tow. „Warta"

Opieka nad dziećmi szkolnemi w Poznaniu

Dnia 19 lutego rb. ukazał się na łamach „Kurjera Poznańskiego" apel b. ucznia „Warty" p. Kokocińskiego ze Zakrzewa do złożenia hołdu p. Anieli Tułodzieckiej w dowód wdzięczności za niezmordowaną pracę w czasie niewoli, za tajne nauczanie dzieci języka polskiego. Ponieważ po wskrzeszeniu Polski Towarzystwo „Warta" w dalszym ciągu roztacza opiekę nad dziatwą szkolną, przeto najodpowiedniejszem okazaniem wdzięczności zasłużonej działaczce będzie współpraca wszystkich byłych uczni i sympatyków. Zarząd Towarzystwa uprzejmie prosi o przybycie wszystkich zainteresowanych na walne zebranie, które się odbędzie dnia 21 bm. w Czytelni dla Kobiet — Kantaka 8/9.

Zarząd:

(—) Halina Rozmiarkowa, przewodnicząca. (—) Zofja Begalowa, wiceprzewodnicząca. (—) Zofja Michałkiewiczowa, sekretarka.

Katolicyzm w Afryce Południowej

(KAP.) Podług danych ostatniego spisu ludności Unji Południowo-Afrykańskiej, kraje należące do Unji posiadają 83 tys. białych i 100 tys. czarnych obywateli wyznania katolickiego. Większość czarnych należy do Apostolskiego Wikarjatu w Marian Hill. Ponadto poza granicami Unji, głównie w Rodezji i ziemiach Basutów i plemienia Swazi, przebywa jeszcze kilkadziesiąt tysięcy katolików murzynów.

W Kapstadzie niedawno odbyła się uroczysta publiczna procesja Najśw. Sakramentu, który niósł kapłan-krajowiec Mgr. O'Riley. W procesji tej wzięło udział zgórą 3 tys. wiernych. W dniu święta Chrystusa-Króla w tym samym Kapstadzie odbyła się powszechna Komunja św. dla ubłagania łask dla uciemiężonych w Hiszpanji katolików.

Troski czeladzi fryzjerskiej

Z inicjatywy Zarządu Związku Towarzystw Fryzjerskich Z. Z. R. P. — Filja Poznań, odbyło się w wielkiej sali p. Jarockiej nadzwyczajne zebranie informacyjne. Obrady otworzył prezes Zw. i Koła p. Przysada, który wyłuszczył motywy, dla których zwołano zebranie. Wszyscy bowiem owiani są troską o swój los, albowiem szeregi bezrobotnych stale się powiększają i niema nadziei aby ciężka sytuacja, w jakiej wszyscy się znajdują, zmieniła się w znaczeniu dodatniem. Sytuację tę pogarsza jeszcze wśród pracowników fryzjerskich ta okoliczność, że mistrzowie wyręczają się uczniami, których liczba stale wzrasta.

Aktualny referat dot. korzystania w razie choroby z Kasy Chorych, wygłosił p. Wojtczak. Referent w plastyczny sposób udzielił zebranym licznych wskazówek, dot. świadczeń socjalnych, korzystania z urlopów itd Drugi referat o niedzielnej pracy, która stanowi klęskę dla pracowników, wygłosił p. Klemke. Zkolei prezes Przysada mówił o konieczności organizowania się, gdyż tylko wspólnie podjęta akcja, może odnieść pożądany skutek.

Pan Kaniewski poddał, ostrej krytyce Kasę Chorych, stację dentystyczną i sprawę niedzielnej pracy. W Poznaniu mówi referent jest przeszło 600 uczni a w obrębie Izby Rzemieślniczej przeszło 2 tys.

Nad referatami potoczyła się żywa dyskusja w której m. i. przemawiali pp.: Andrzejewski, Zieleziński, Szymkowiak, Puchalski, Detlof i Olejniczak. Podkreślono, że pomocnik fryzjerski traktowany jest gorzej od robotnika, bo zarobek jego wynosi 12 do 40 zł. tygodniowo. Po namiętnej dyskusji uchwalono rezolucje do Ministerstwa Spr. Wewnętrznych i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu następującej treści:

Zebrani pomocnicy fryzjerscy protestują jak najkategoryczniej przeciw projektowi wprowadzenia w zawodzie fryzjerskim pracy niedzielnej i upraszają M. Sp. Wew. o zachowanie stanu dotychczasowego opartego na Rozp. Prezydenta Rzpl. z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach w handlu, wydane z mocą ustawy i na rozporządzeniu o święceniu niedzieli i świąt. Związek bowiem kilkakrotnie zwracał się do kompetentnych władz miejscowych o ścisłe przestrzeganie powyższych przepisów a władze lokalne tolerują tę sprawę.

Rezolucja do Izby Rzemieślniczej:

Stwierdzamy że w samem mieście Poznaniu jest przeszło 150 pracowników fryzjerskich obojga płci bezrobotnych.

Większa część mistrzów fryzjerskich m. Poznania zatrudnia nadliczbowo uczni w swych zakładach, zwalniając natomiast czeladź fryzjerską.

Stwierdzono że na terenie miasta Poznania jak w obwodzie Izby Rzemieślniczej Poznań, ilość uczni przekracza około 2 000, temsamem rok rocznie wytwarza się nadprodukcja pracowników w zawodzie fryzjerskim, którzy są zdani po wyuczeniu na łaskę losu.

Domagamy się, by wydano zarządzenie wstrzymania na okres conajmniej 5-letni wyuczania uczni jak i uczenic, by temsamem zapobiec katastrofie w zawodzie fryzjerskim. (z)

Z życia towarzystw

Zebranie Tow. Sport. Wędkarzy „Warta"

Obrady walnego zebrania członków Towarzystwa Sportowego Wędkarzy „Warta", odbyło się w tych dniach w sali zebrań na Wronieckiej. Towarzystwo obchodziło w roku bieżącym pięciolecie swego istnienia. Liczba członków wynosi 125, wśród których są liczni bardzo rutynowani i zamiłowani wędkarze. Na własnych wodach w Rudniczu, są tereny własne członków „Warty" gdzie wysadza się narybek i odbywa się wędkowanie. Niebawem nastąpi otwarcie sezonu. Omawiano szereg spraw związanych z wędkarstwem. Dłuższą dyskusję wywołała sprawa zbyt wysokich opłat za karty uprawniające do wędkowania. Omawiano też sprawę zorganizowania własnej orkiestry. Przyjęto uchwałę, polecającą utworzenie związku towarzystw wędkarzy.

W wyborach zarząd ukonstytuował się jak następuje: prezesem wybrano p. Marcina Kukułę, wiceprezesem p. Józefa Muellera, sekretarzem p. Antoniego Cichockiego, zastępcą p. Józefa Mrugoniewicza, skarbnikiem został p. Zydlewicz, a ławnikami pp.: Stanisław Biegański, Szamrak, Rychter i Marjan Miller. (k)

SPORT

Ciężka atletyka

Zawody „YMCA" Warszawa i „Sztekker" Poznań wzbudziły w szerokich kołach zwolenniku sportu zapaśniczego, duże zainteresowanie. Drużyna YMCA jest jednym z najsilniejszych zespołów Polski. Wagę kogucią reprezentuje Rokita wicemistrz Warszawy, który posiada 43 walki z tego 8 przegranych. W piórkowej Szajewski stoczył 27 walk z tego 3 przegrane. W lekkiej „Jacek" rozegrał 62 walki, wygranych posiada 55. W półśredniej Kiela, reprezentant Polski na zawodach z Czechosłowacją w Pilźnie zdobywając cenne punkty dla nas, posiada 35 walk i ani jednej przegranej. Początek zawodów o godz. 20 w niedzielę w hali reprezent. Targ. Międz. ul. Bukowska.

Hippika

Program zawodów konnych w Gnieźnie jest następujący: piątek: 1. konkurs otwarcia, startuje 128 koni; 2 konkurs cywilnych, startuje 14 koni. Sobota: 1. konkurs dla koni urodz. w Wlkp. i na Pomorzu, startuje 54 konie, 2. konkurs cywilnych, startuje 14 koni, 3. konkurs zespołów, startuje 9 zespołów. Niedziela: 1. konkurs ciężki, startuej 64 konie, 2. konkurs cywilnych, startuje 12 koni. Poniedziałek: 1. konkurs myśliwski (pocieszenia) startuje około 75 koni. Początek każdorazowo o godz. 14. W zawodach biarą udział najwybitniejsi jeźdźcy wojskowi i cywilni z całej Polski.

Piłka nożna

Szwajcarja pokonała Czechosłowację 5:1 (3:0) w Zurychu wobec 25 tysięcy widzów. Mecz odbywał się o puhar Europy środkowej dla zawodowców i jest pierwszą tegoroczną wygraną Szwajcarów, którzy dotąd ulegli Włochom 0:3 i Niemcom 0:2, a z Francją uzyskali 3:3. Przegrana Czechów jest o tyle charakterystyczna jeszcze, że występowali w doborowym składzie.

Komisja dla spraw zmiany strukturalnej piłkarstwa i zawodowstwa rozpoczęła swoje prace pod przewodnictwem p. Janusza Mallowa, wiceprezesa P. Z. P. N. W gronie tej komisji zasiadają pp. mjr. Żołędziowski i red. Mosin (liga), Krug (wydział gier PZPN), Fickowski (WOZPN), dr. Statter (Kraków) oraz delegaci Łódzkiego i Śląskiego OZPN. Po ukończeniu prac przygotowawczych zwoła komisja zebranie z udziałem delegatów wszystkich okręgów celem przedyskutowania i uchwalenia poszczególnych projektów.

Pięściarstwo

Węgry pokonały Austrję 14:2. Mecz odbył się w Budapeszcie.

Szermierka

Akademją szermierczą inauguruje sekcja szermiercza AZS Poznań obecny sezon.. Akademja odbędzie się 24 bm. o godz. 12 w sali kina „Słońce". Zjadą przedstawiciele Pol. Zw. Szermierczego jak również zapewniony jest udział najlepszych szermierzy Polski. Funkcje członków komitetu honorowego raczyli p. i. przyjąć pp.: dowódca O. K. VII. gen. K. Dzierżanowski, prof. A. Jurasz, wiceprez. dr. Kiedacz, profesor E. Piasecki, prezydent C. Ratajski, J. M. rektor prof. dr. J. Sajdak. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie Szrajbrowski.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 20 kwietnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.45** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy; godz. **14.30** kwadrans Towarzystwa Ziemianek Wielkopolskich; godz. **15.25** (W); godz. **15.45** (W); godzina **15.50** (W); godz. **16.45** „Młodość na antenie" (wygadanka akademicka); godz. **17.10** (W); godz. **17.35** (W); godz. **19.15** płyty gramofonowe; godz. **19.30** „Pogadanka filozoficzna (I); godz. **19.45** (W); godz. **20.00** (W); godz. **20.15** (W); godz. **21.15** (W); godz. **21.30** (W); godz. **21.50** (W); godz. **22.30** (W); godz. **22.35** komunikaty; godz. **22.50** muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10, 13.35** i **14.45** płyty; godz. **15.25** odczyt maturalny p. t. „Upadek i odrodzenie wojskowości polskiej w stuleciu XVIII" — p. Wacław Lipiński; godz. **15.45** kom. Centr. Biura Hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. **15.50** odczyt maturalny pt. „Sienkiewicz" — prof. Konrad Górski; godz. **16.15** kom. Państw. Urzęd. Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sport.; godz. **16.20** „Wśród książek" — prof. Mościcki; godz. **16.40** płyty; godz. **16.55** lekcja języka ang.; godz. **17.10** dialog „Robak czy nie robak" — prof. St. Sumiński i p. Z. Karczewska; godzina **17.35** koncert utworów Offenbacha; godz. **19.15** komunikat rolniczy przysposobienia rolniczego; godz. **19.30** wiadomości sportowe; godz. **19.35** płyty; godz. **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz. **20.00** feljeton muzyczny; godz. **20.15** „Czwarta podróż po świecie" — audycja wesoła w układzie M. Jaworskiego; godz. **21.15** kwadrans literacki: Dialog Wandy Boruckiej pt. „Halina-Marja"; godz. **21.30** koncert Franciszki Platówny (śpiew); godz. **21.50** koncert kameralny: Zofja Adamska (wiolonczela i Zbigniew Dymmek (fort.); godz. **22.45** odczyt w języku włoskim pt. „Polska i Włochy" — prof. Uniw. Lwowskiego — Stanisław Łempicki; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 21.10 koncert utworów Mozarta; **Paryż** (1724 m) 21.30 koncert z płyt; **Koenigswusterhausen** (16.35 m) 19.30 transmisja koncertu z Królewca, a następnie tr. koncertu z Hamburga; **Motala** (1438 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.15 koncert chóru studentów; **Budapeszt** (550 m) 19 15 śpiew, następnie słuchowisko; **Wiedeń** (516 m) 19.35 tr. z opery; **Praga** (488 m) tr. koncertu; **Beromuenster** (459 m) 20.00 transmisja muzyki operetkowej z Zurychu; **Rzym** (441 m) 20.45 transmisja z teatru lub opery.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19 im. Ignacego Paderewskiego — dzieln. III Zamek.** W środę, 20 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8, zebranie miesięczne. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Tow. b. Wychodźców pod Białym Orłem.** Zebranie sekcji scenicznej odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań p. Figla, Wierzbięcice 27.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań — Boże Ciało.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 20 bm. o godz. 19,30 w ognisku przy Wałach Jagiełły.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera Poznań-Jeżyce.** Dnia 22 bm. o godz. 20,30 odbędzie się zebranie w sprawie obchodu święta 3 Maja w lokalu zebrań p. Jaszyka, ul Kraszewskiego.

— **Tow. św. Władysława — Filja Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się 20 bm. o godz. 19 w lokalu p. Chmielewskiego, ul. M Focha 85.

— **Koło Śpiewu im. F. Nowowiejskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 20 w lokalu p. Dusika przy ul Marsz. Focha.

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** W środę, 20 bm. o godzinie 19 odbędzie się w lokalu Związku roczne walne zebranie członków funduszu pośm. im. śp. Leonarda Przewoskiego.

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc".** — Zebranie odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 19 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Zjednoczeni Samodzielni Zegarmistrze, Złotnicy, Jubilerzy, Rytownicy i Bronzownicy.** W środę, 20 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Domu Kupiectwa Polskiego zebranie plenarne.

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej.** Zebranie kółka literackiego odbędzie się 21 bm. o godz. 19,15 w czytelni.

— **Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów.** Zebranie odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 19 u p. Beyerowej przy placu Bernardyńskim.

— **Tow. Młodych Przemysłowców (wydział szewski).** Zebranie wydziału odbędzie się w czwartek, 21 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

— **Okręgowe Koło Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu.** Zebranie plenarne, naznaczone na dzień 21 kwietnia br., nie odbędzie się.

— **Chór im. Chopina Poznań-Wilda.** — W związku z nadchodzącym terminem zawodów wzywa się do punktualnego i regularnego uczęszczania na lekcje, które się odbywają we wtorki i piątki o godz. 20 w lokalu p. Fiedlerowej.

— **Katolickie Koło Pań.** Zebranie plenarne odbędzie się 28 bm. o godz 17 w Kat. Zw. Polek, ul. św. Marcina 68 II p.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Marjanna Michalska, służąca, 83 l. Jadwiga Klisz, z domu Płonka, 21 l. Leon Popiałkiewicz, obuwnik, 64 l. Wincenty Nowak, robotnik, 29 l. Marceli Czapczarz, 3 l. 9 mies. Stanisława Galantowa, z domu Łakoma, 28 l. Marcin Brennenstuhle, elektromonter, 28 l. Marjanna Wincenciakowa, z domu Tomczakówna, wdowa, 68 l. Fred Tykulskier, 1 m. 17 dni. Czesław Wawrzyniak, 4 mies. 11 dni. Jerzy Szaj, 2 l. 6 mies. 17 dni. Józefa Skibińska, z domu Wawrzyniakówna, 49 l. Teresa Spychała, 6 mies. 2 dni. Jadwiga Nowakówna, 31 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Stały Czytelnik.** Nie znamy tej spółdzielni dokładniej, więc nie możemy poinformować, czy zasługuje na zaufanie. (OK.)

— **K. N. stały abonent.** Płacą również, jeżeli mogą. (K.)

— **P. Krężewski.** Laskowice i Komorsko w powiecie świeckim na Pomorzu. (K.)

— **Ch. 64.** W tym stanie rzeczy niema innej rady, jak: powierzyć sprawę adwokatowi, celem wytoczenia skargi. (K.)

— **K. G.** Polska Spółka Akc. „Kauczuk", Warszawa, Al. Jerozolimskie 6 — „Pepege" Sp. Akc., Grudziądz — „Wargum" Sp. Akc., Warszawa, ul. Czerniakowska 84. — „Wolbrom" Sp. Akc., Wolbrom woj. kieleckie (K.)

— **Zawodowy oficer.** Nie możemy wskazać (K.)

— **P. Z. Górski.** Luźnych tych numerów już niema. (K.)

— **M. — Kępno.** Nie możemy poinformować; za płatne ogłoszenia redakcja nie bierze odpowiedzialności. O poradę w takich sprawach radzimy zgłosić się u lekarza. (K.)

— **Skrzetusz p. Ryczywół.** Równowartość kapitału i wszystkich zaległych a nieprzedawnionych odsetek, które liczyliśmy po 5 proc., wynosi 1062,72 zł. Należność, przeliczona na 15 proc. równowartości, wynosi więc 159,40 zł. — Co do mieszkania: radzimy je wypowiedzieć, lub umówić czynsz dzierżawny. (K.)

— **Stały abonent.** Naszem zdaniem nie potrzeba specjalnego świadectwa na wysyłkę zbytniego towaru. Zresztą radzimy zapytać w Izbie Skarbowej. (K.)

— **„But".** O rewindykacji niema mowy i sprawa przeprowadzona w sposób zamierzony prowadzi prostą drogą do eksmisji i zapłacenia wszystkich kosztów. — Wypowiedzenie kontraktu postawiło Pana w sytuacji bardzo korzystnej (o ile budynek podlega ochronie lokatorów), gdyż może Pan zgłosić wniosek do urzędu rozjemczego dla spraw najmu o ustalenie czynszu w wysokości ustawowej, i póki Pan ten czynsz będzie płacił, gospodarz Pana nie ruszy. Natomiast potrąceń z czynszu lub niepłacenia czynszu odradzamy bezwzględnie. Zapłacona kwota przepadła i tego nie warto podnosić. (aK.)

— **L. G. korespondentka, Poznań.** Odliczenie jest uzasadnione ustawą o najmie pracy pracowników umysłowych. (aK.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Doktorostwo Edwardostwo Matuszewscy, Poznań, 20 zł. — M. B., prosząc o dalszą opiekę, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 167 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Pracę daje różnym zawodom,

kto składa ofiarę na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

wpłacono do kasy komitetu do dnia 15. 4. 1932.

223) 298 8 ap

Sędzia Chrzanowski	2,—
St. Jan p. Bank Wzajem. Pomocy	2,—
T. Kryzanowa. Bank Wz. Pomocy	25.—
Borowiak, Poznań	10,—
Klupieć, Kościan	7,—
W. P Poznań	5,—
Tow. Pielgrzym za ulotki	19,—
Sędzia Chrzanowski	1,—
Wrócińska. Swarzędz	2,—
Marja Bartschowa z prośbą o zdrowie dla swego chlebodawcy i dla siebie	5.—
L. G. Swarzędz	20,—
Marcin Jóźwiak, Gniezno	10.—
N. N.	2,—
W. K.	5,—
Par. Boż. Ciała w. spisu.	
Ł. Sk. z prośbą o polepszenie losu	5,—
W. M.	5,—
Z. P.	5,—
Razem zł	15,—
W. Grzeszkowiakówna z podziek. za otrzym łaski z prośbą o dalsze	50.—
Jan Kozicki, Kraków	3,20
Antonina Prądzyńska	10.—
K. Nalaskowska z podz. za wyzdrow. męża	100.—
W. Budziak	10.—
W. S. z podz. za odebr. łaski z prośbą o dobry wynik sprawy	10.—
R. Czachorek. Starków	2.—
L. Szklarkowa. Łankowice	5,—
A. Bandtkie Stężyńska. Warszawa	5,—
St. Schmidt. Bieganowo	5.—
J. Chwirot. leś. Pławisko	5.—
St. Cwakliński. Dobromil	1,—
W. Kaczmarczyk. Dobrzyce	1.—
A. Cwaklińska. Dobromil	1,—
R. Wilczewska, Toruń	1.—
J. Baumgart, Poznań	2,—
Sobocińscy. Śrem z podz. za odebr. łaski z proś. o dalszą opiekę	10.—
Fr. Stankiewicz. Mroczeń	10,—
A. Paszczyńska. Brzeżany	8.—
K. Glińska, Zaleszczyki z podz. za doznane łaski	10,—
M. Chłopek. Nowawieś	3.—
St. Hoffmann. Pozn.	10.—
W. Hempowiczówna. Tworzaniec z podz. za odebr. łaski z proś. o dalszę	5,—
Z. Poźniak, Lwów	2.—
M. Tomczak. Przyjezierze	5.—
Wł. Rybski. Gostyń	10.—
Wł. Begerowa, Nakło z podz. za odebr łaskę	20.—
W. Nowakowska Września	10.—
M. Krawczykówna. Malinowo	2.—
Tow Przemysł. Brodnica	10,—
R. Ciesiołka. Śmigiel	3.—
L. Maciejewscy, Ostrów w pewn. intencji	5,—
M. W. Koźmin z podz. za odebr. łaski z prośbą o dalsze	5,—
SS. Boromeuszki. Łańcut	3.—
T. Smorowski. Żnin proś o zdrowie	10,—
Zb. Lisiak. Pozn. w podzięce za wysłuch. prośby	20,—
M. Woźna. Dobrydział	5.—
Sędzia F. Malinowski. Tarnobrzeg	2,—
X. J. Świtkiewicz. Sompolno	5.—
X. W Zieliński, Parzęczewo	50,—
J. Humbla. Miedzychód z proś. o błog.	5,—
Kółko Włościanek, Mościejewo	10,—
St. Jurek prof., Przemyśl	3,—
M .Ostrowska. Kościan na pewną intencję	5.—
St. Jaszkowiak. Osieczna	3.—
J. W. Nekla	4,—
Mjrowa J. Stadnicka, Kraków	5,—
X. Samulski, Pępowo od NN. z wdzięczn. ku N. Sercu Jezusa za wyleczenie z długiej przewlekłej choroby oraz udaną operację z proś. o zupełne się wyleczenie i szczególną opiekę N. S. Jez. nad sobą	100,—

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat Św. Marcin 69.

Dnia 18. IV., o godz. 16.45, zmarła, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, teściowa i babka, ś. p.

Jadwiga z Postowskich Beikowa

przeżywszy lat 77. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21 kwietnia, o godz. 16-tej, z domu żałoby, Poznań, Górna Wilda 40.

W głębokim smutku pogrążona

rodzina.

Poznań, Szamotuły. dw 3368

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki Poznań, Klasztorna 14 telefon 2769

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego kochanego męża i naszego najdroższego ojczulka, ś. p.

Edwarda Mazurkiewicza

odbędzie się za spokój duszy Jego

nabożeństwo żałobne

w czwartek, dnia 21 b. m., o godz. 9 w kościele parafjalnym Serca Jezusowego na Jeżycach, na które zapraszają Krewnych i Życzliwych pamięci Zmarłego

zw 14328 **żona i córki.**

Dnia 18 kwietnia 1932, o godz. 4 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, teściowa, babunia, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

Józefa z Wawrzyniaków Skibińska

przeżywszy lat 49, o czem zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni

zw 14 333 **mąż z dziećmi i rodzina.**

Poznań, Wielkie Garbary 45.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 21 b. m., o godz. 16,45 z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny. Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 8 rano w kościele parafji Farnej.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

„TESP"

Pastylki nawozowe S-ki Akc. Ekspl. Soli Potasowej we Lwowie

dla kwiatów pokojowych i balkonowych

Cena za 1 pudełko — 20 pastylek — zł 0,75. Do nabycia we wszystkich kwiaciarniach i drogerjach. Pw 13 095-54.398

Rutynowany, doświadczony REDAKTOR b. wydawca pisma codziennego **poszukuje od zaraz odpow. stanowiska.** Służy ew. **kaucją** w w. kilkutysięcy złotych. Ewentualnie wstąpi jako **WSPÓLNIK** do dobrze prosperującego wydawnictwa. Łask. zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 14 325**

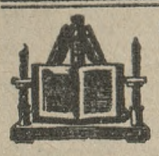

Oprawy książek wszelkiego rodzaju introligatornia rukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Mereżka

metr 20 gr okretką 15 gr dekatyzowanie 30 gr dziurki 2 gr plisowanie spódn. 2 zł obciąganie guzików tuzin 40 gr podnosze oczka nadrabiam stopy haftyty tanio wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS", St. Rynek 10 (wejście Kurzawego obok F-my Czepczyński i Kruk)

Nowoczesną technikę warsztatową
Sprawozdania z organizacyi zaw.
Zmiany ustawodawstwa przem.
Poradę zawodową i prawną

przynosi

Rzemieślnikowi

czasopismo fachowe

Przegląd Krawiecki

miesięcznik. Dwa razy do roku do wyboru: żurnale męskie lub damskie. Bogato ilustrowany. Działy: krawiectwo męskie i damskie, przegl. mody, towaroznawstwo, najnowsze kroje

Oprócz tego ukazują się: „Przegląd Stolarski", „Warsztat Metalowy", „Gazeta Malarska", „Powszechna Gazeta Fryzjerska".

Numery okazowe bezpłatnie — wysyła Wydawca:

PAR Polska Agencja Reklamy

Franciszek Krajna, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11

Dr. Med. Jan-Kanty Słotwiński

Lekarz specjalista w chorobach skóry, dróg moczowych i kosmetyce, — **po powrocie** z kliniki Prof. Dra O. Krena we Wiedniu, **przyjmuje codziennie od 3 do 7**

w Poznaniu, przy ul. 27 Grudnia 6, I ptr.

Tel. 54-00 zdw 14 297

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN". W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany orzez lekarzy i profesorów. 1 pud. 6.— zł, 4 pud. 20.— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 13070-16,1

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 42.

Rządca-administrator

lat 35, kawaler, sumienny, energiczny, z wyższem wykształceniem, z 16-letnią praktyką w intensywnych majątkach, powołując się na najlepsze rekomendacje, poszukuje od 1 lipca r. b. odpowiedniego stanowiska. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 14331

TRUSKAWIEC — OTWARTY!

Kąpiele truskawieckie i „Naftusia" wrócą Ci siły i zdrowie!!

Jedź do TRUSKAWCA na tani sezon wiosenny kwiecień — maj!!

Informacyj żądać — mieszkania zamawiać tylko przez Zarząd Zdrojowy — Truskawiec. np 9 825

MŁYN

wodno-motorowy w Czarnowie, powiatu toruńskiego łącznie z 40 morgami roli i łąk do sprzedania. Oferty nadsyłać do **Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu toruńskiego w Toruniu.** dw 3247

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie suchą, z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza Pw 11 259-53.281

Reprezentant na Poznań E. Kampe Strzelecka 19.

Fabryka parkietu Inż. G. Chojnacki Sp. z o. p. Reda, Pomorze.

Dnia 27 kwietnia b. r., o godz. 9-tej

odbędzie się z powodu parcelacji

dobrowolna licytacja

ca. 20 koni roboczych, 20 sztuk bydła młodocianego, 50 sztuk owiec, 10 źrebaków, garnituru średniego, młócarni „Lanz", prasy do słomy na drut syst. Herm. Lauss, traktora Fordson, ciężarówki z przyczepką NAG., 2 śrutowników, maneży 2- i 1-konnych, wialni, parownika, polowców, wolantów, jednokonek, różnych narzędzi rolniczych, półszorków roboczych i wyjazdowych.

MAJĘTNOŚĆ ŁĘKA-OPATOWSKA stacja Łęka, pow. Kępno. zw 14330

Samochód

Peugeot, 4-osobowy, limuzyna w bardzo dobrym stanie odda korzystnie

Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Tel. 2442

Pw 13 080-16.30

OGŁOSZENIE

Magistrat miasta Wąbrzeźna ogłasza KONKURS na posadę rutynowanego

KSIĄŻKOWEGO

dla tut. Elektrowni Miejskiej, obeznanego z rachunkowością i kasowością dla przedsiębiorstw komunalnych. Posada do objęcia od 1 maja 1932 r. Pobory według umowy.

Zgłoszenia przy dołączeniu własnoręcznie napisanego życiorysu i odpisów świadectw z dotychczasowej praktyki, skierować należy do Magistratu w terminie do dnia 26 IV. 1932 roku.

dw 3361 **Magistrat** (—) Schwarz, burmistrz.

LICYTACJA ZASTAWU

W środę, 20 kwietnia, o godz. 11-tej, sprzedawać będę w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającemu za gotówkę: **pianino krzyżowe marki zagranicznej, szafę żelazną (przedmioty w dobrym stanie), pozatem 1 dzwon, okna inspektowe oraz różne sprzęty gospodarcze.**

Brunon Trzeczak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175. Pw 13086-16,23

Meringovius, Słownik rolniczy

niemiecko-polski

poszukiwany celem kupna. Łaskawe oferty z podaniem ceny uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod zw 14332

2-cylindrowa lokomobila

Lanza, na wentyle, z kondenzacją i na przegrzaną parę, 90 koni, 12 atmosfer. Cena 23 000 zł. zw 14326

oraz całe urządzenie młyna:

2 dubeltowe podstawy walcowe, 1 metr × 300, 800×300, 500×300; 2 złożenia kamieni i t. d. Młyn na 15 tonn.

WIENCHUŁŁA, KATOWICE, KOPERNIKA 4.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 21. 4. 1932 r., o godz. 3-ciej, ul. Fr. Ratajczaka 31, sprzedam publicznie najwięcej dającemu **maszynę do pisania, 2 biurka, szafę do ksiąg, stół, biurka, krzesła.** nw 9697

W. Trzeciak, kom. sądowy Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Oferty wydajemy tylko za przedłożeniem dowodu

Zdarzają się liczne wypadki, że inserenci zgłaszają się do ekspedycji naszej po odbiór ofert bez dowodu, upoważniającego do ich podejmowania. Oświadczamy wobec tego, że w interesie samych inserentów oraz dla zasady szyfrowanych ogłoszeń, wydajemy oferty oraz udzielamy o nich życzonych informacyj **tylko za przedłożeniem** otrzymanego przy nadaniu ogłoszenia **dowodu,** upoważniającego do podejmowania ofert.

Przestrzegamy przed zagubieniem tego dowodu, gdyż reklamacyj nie uwzględniamy.

Administracja

---

1 SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze losy poleca Kędziora kolektura. Poznań Sieroca 5/6. zdw 47 926

Majątki gospodarstwa kamienice sprzedaje, wydzierżawia Rutkowski Grobla 29. zdw 49 434

Motor na gaz ssany, 40 koni mocy, w dobrym stanie można obejrzeć, stale w biegu sprzedam Urbański Pleszew młyn motorowy. nw 9 913

Parcele na długoletnie spłaty Poznaniu Antoninku, Ławicy, Puszczykowie etc. Kredyt budowlany De-Ka-Ha Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 13. Pw 13 060-54.379

Gramofony — tanio Płyty — od 1,50 zł po cenie zniżonej. F. Bałoń Woźna 12 Pw 12 012-14.63

„Centrala mebli" Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór Pw 11 251/2-30.35/2

Antyki po znacznie zniżonych cenach, wielki wybór oraz mebli zwykłych Pocztowa 22. Pw 13 020-54.362

Autobus 36 miejsc po gruntownym remoncie, mało używany tanio na dogodnych warunkach na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 233

Kamienicę z piekarnią, 3 składy tanio sprzedam; wpłaty 30 000.— W. Śmiśniewicz, Środa. zdw 48 988

Kupuje używane meble i sprzedaje. Piekary 5. zdw 47 936

Reumatycznie chorym sprzedam aparat elektryczny do naświetlania — tylko 50 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 877

Meble tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakoś ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski przy krzyżu zdw 48 503

Bilard aparat do piwa wielkie stoły, repozytorje stoły składowe, bufet restauracyjny tanio sprzedam Dąbrowskiego 96, stolarnia. zdw 50 024

Meble kilka ładnych dobrych sypialni, jadalni bardzo tanio „Dom Mebli", Woźna 12 zdw 49 994

Drzewka i krzewy owocowe

ozdobne oraz róże po cenach zniżonych. Szkółki Drzew A. J. Jeske Jelonek poczta stacja kolej Złotniki k. Poznania. Telefon 3. Cenniki na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik Pw 11 280 8.11

Sypialnia 350 biały marmur, jadalnia dębowa 450, pokój męski 350. Dąbrowskiego 96 Stolarnia zdw 50 025

Wózki dziecięce dobre i tanie. Gumy. 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 48 737

Skład skór i przyborów, dobrze zaprowadzony, przy ruchliwej ulicy z powodu choroby zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 419

Dorożkę „Chevrolet" koncesja zegarem, przynoszącą obecnie do 500.— zł miesięcznie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 328

Złoty 14 karatowy, ciężki, trzykopsułkowy pięknie cyzelowany motyw łowiecki. Gąsiorowskich 5 a. mieszkanie 8. zdw 50 123

Magiel używany sprzedam. Ratajczaka 19 mieszkanie 1. zdw 50 249

Motocykl w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Umińskiego 10 mieszkanie 20. zdw 50 245

Srebrne koszyki świeczniki ścienne kryształowe tanio sprzedam. Łazarz Spokojna 15 a, parter. zdw 50 304

Puszczykówko śliczna parcela. Śniadeckich 16, mieszkanie 3 zdw 50 289

Pianino czarne zagraniczne mało grane, sprzedam zł 900. Godzina 12 do 15 Rynek Łazarski 8 mieszkanie 12. zdw 50 279

Motocykl Maetchles, zupełnie nowy wyścigowy najnowszy typ, niski ze światłem elektrycznem sprzeda Matysiak św. Marcin 9. zdw 50 274

Foxteriera piękny okaz czysty (szczurnik) sprzedam od 2—5. Żupańskiego 22 a, mieszkanie 1 zdw 50 266

Pianino tanio sprzedam. Poznańska 27 a, mieszkanie 3. zdw 50 261

Skład kolonjalny z mieszkaniem do sprzedania. Wskaże Kurjer Poznański zdw 50 253

Składu kolonjalnego ewentl. próżnego z mieszkaniem 2—3 pokojowem i kuchnią od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 309

Torebki damskie

0.95; 1.—; 1.50; 3.—; 4.50; Bagdad zł 13.75; Parasole 3.90; 4.50; 5.50; 7.—. Ceny o 50% obniżone! W. Czysz Szkolna 11 plac Wolności 5 Pracownia własna. Pw 11 788 12.116

Najtaniej bo wprost z fabryki kupuje się materjały męskie, damskie oraz wojskowe na sezon wiosenno-letni. Najprzedniejsze gatunki najnowsze desenie. Wielki wybór. Ceny ściśle fabryczne. Fabryka Sukna Karol Jankowski i Syn Bielsko. Oddział w Poznaniu, plac Wolności 2, pierwsze piętro. zdw 50 345

Skład 1.900, dzierżawa 50 zapłacona do września. Wskaże Kurjer Poznański zdw 48 754

Skład pokojem, dzierżawa 50 bardzo tanio. Wskaże Kurjer Poznański zdw 49 346

Motory elektryczne
na prąd zmienny, 6 km., 4 km., 3 km. 220/380 volt, z pierścieniami, fabrykat „Bergmann", na prąd stały 3 km., 2 km., pół i ćwierć km., fabrykat „Siemens", sprzeda okazyjnie korzystnie — Warsztat Mechaniczny Klouza, Dąbrowskiego 32. zdw 49 479

Nasiona
buraków pastewnych, ekendorfy żółte lub czerwone, oryg. uznane przez P. I. R. z ostatniego sprzętu, po cenie zł 20.— za 50 kg. franko Toruń. Owies siewny oryg. srebrzysty (Silberhafer) 13.— za 50 kg. oraz wszelkie nasiona pastewne i warzywne. S. Tomaszewski, Toruń, telefon 326, ul. Chełmińska 10. nw 9 884

2,25
Bemberga Pończochy
z prawdziwym szewkiem strzałką 2.75; złoty Bemberg 3.45; rękawiczki skórkowe 3.50; — nowość kozłowe 5.25; Męskie rękawiczki kremowe 1.50; nappa 4.90; skarpety nicianki 0.35 jedwabne 0.75; eleganckie jedwabne 0.95; Koszule sportowe, krawatem 3.25; Bielizna dzienna, nocna, robocza, największy wybór najtaniej tylko Warszawskim składzie fabrycznym — Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 50 394

Najtaniej!
Płaszcze kostjumy i kapelusze damskie piękne modele wiosenne poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu". Pw 11 289-9.73

Piec
kąpielowy węglowy. Kłosiński, Kanałowa 17. zdw 50 420

Samochód
Ford dobrym stanie tanio sprzedam. Olszewski, Gen. Kosińskiego 17. zdw 50 423

Pianino
Rybaki 9, m. 3. zdw 50 426

Starożytne meble
mahoniowe, brzozowe, świeczniki, obrazy, karamani, perski dywan na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 50 430

Pianino
czarne, krzyżowe na sprzedaż. — Skarbowa 4, mieszkanie 8. zdw 50 429

Rzeźnictwo
z mieszkaniem w Poznaniu sprzedam. Cena 1 500. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 212

Skład zegarmistrzowski
urządzeniem towarem w małem mieście za 500. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 203

Parcele
Parcele 1 000—1 200 m² w Luboniu przy dworcu do sprzedania na dogodnych warunkach. Zgłoszenia A. Michalski Luboń. zdw 50 168

Skład cukierków kawiarenkę
centrum sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 165

Parcelę
1 000 m² przy ul. Szamotulskiej, naprzeciw Radjostacji, korzystnie sprzedam. Osiecki, Mostowa 2. zdw 50 158

Wózek (sportka)
tanio. Jeżycka 26, dom ogrodowy, parter, lewo. zdw 50 089

Parcelę
pod budowę lub wydzierżawię na ogród (Dębiec). Masztalarska 2. Konieczny zdw 50 196

Ubezpieczenie
na życie tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 184

Manekiny
damskie, męskie, dziecięce z wosku okazyjnie sprzedam. Obejrzeć firma Hartwig, Towarowa. zdw 50 181

Obrazy
olejne huśtawka ogrodowa. Adres Kurjer Poznański zdw 50 172

Skład
kolonjalny, pokój kuchnia. Adres Kurjer Poznański zdw 50 231

Buldogi
szczeniaki. Dominikańska 1, mieszkanie 1. zdw 50 213

Majątek
410 mórg, spiesznie sprzedam 70.000, wpłaty 40.000. Ratajczak, Masztalarska 7 a, III. zdw 50 388

Restauracja - kawiarnia
centrum Poznania, całem urządzeniem, koncesja, dla szybko decydującego kopalnia złota, kupującego obejmuje 2 bufety, sprzedam tanio byle zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 384

Biurko żaluzjowe antyk, Elektrolux
sprzedam. Wrocławska 7, m. 2. zdw 50 486

Bilard
francuski, prawie nowy, z wszelkiemi przyborami sprzedam. Stefan Marczewski, Borek (Wlkp.) nw 9 964

Salonik
styl romański, czerwony pluszwyciskany, kanapa, 2 fotele, 6 krzeseł bardzo tanio. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 Pw 13 081-16.26

Maszyna
do pisania tanio. Szkolna 7/8, mieszk. 8. zdw 50 445

Skład
lepszy kolonjalny, towarem, naglem 3-pokojowem mieszkaniem, całkowicie odnowiony tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 442

Parcele budowlane
przy Szosie Warszawskiej w stronę Głównej bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny", „Praca", wodociągi, kanalizacja, dogodna komunikacja sprzedaje właściciel Małecki. Droga Dębińska, telefon 11-90. Pw 13 091-15.79

Kiosk
na Helu z koncesją tytoniową za 1.500 zł, bez koncesji za 1.000 zł, zaraz sprzedam. Cielepa, Gdynia, Rynek Warzywny. nw 9 962

Skład
większa ubikacja, bardzo ruchliwa ulica w śródmieściu, na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 373

Smalcu
3 000 centnarów po 1.60 kg całą partję sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 49 887/6

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolarnia Rybaki 15 nw 8 857/8

Singera
maszynę bardzo tanio sprzedam za gotówkę lub na raty. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 232/3

Meble
jadalki i sypialki najtaniej Stolarnia, Grobla 6. zdw 50 287

Korzystna sprzedaż
8 funtów białego świeżego puchu po 12 zł, 10 funtów gęsiego smalcu po 1.80 zł, 12 mendeli co tydzień świeżych jaj wprost z majątku po cenie targowej. Zgłoszenia pod adresem Lewkiewicz Poznań, Mickiewicza 28. zdw 50 308

Dwa
łóżka używane sprężynami. — Śniadeckich 20, m. 3. zdw 50 487

Biurko
szafka 50 zł wieszak lustrem, wózek do rzeczy fotele, słupki do kwiatów, garnitury wiedeńskie, stoły za bezcen. Fredry 3, 10. zdw 50 337

Gwoździe
Blachę cynkową
okazyjnie tanio rozsprzedaje — „Przewodnik", św. Marcin 30. Pw 12 030-15.39

W. Groszkiewicz, Poznań
ul. Wrocławska 3 tel. 22 55 poleca muśliny wełn. od 2.75 — woale w pięknych deseniach od 2.50, jedwabie najnowsze wzory w pasy na suknie i bluski. Materjały wełn. modne kolory na suknie, kostjumy i płaszcze. — Materjały męskie na ubrania i płaszcze. Hurtownie i detalicznie. Za gotówkę 10 % rabatu. Pw 12 022 14.109

Dom
4 morgi ziemi zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia — Starołęka, Wielka 21. zdw 50 352

Parcelę
dobre położenie Rataj. Stary Rynek 73, m. 5. nw 5 373

Restauracyjno-ogrodowe
urządzenie w większych lub mniejszych partjach na sprzedaż. Lokal Licytacji, Wroniecka 4, tel. 31-75. Pw 13 076/7 16.18/19

Maszynę
nową lub Singera wpuszczaną tanio sprzedam. Kolejowa 43, mieszk. 15. zdw 50 506

Skład
cukierków tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 50 504

Sprzedam
łóżko materacem szafę, szyfonierkę, dobrze utrzymane. Górna Wilda 73, m. 5. zdw 50 521

Wózek
dziecięcy sportowy mało używany korzystnie sprzedam. Dębiec, Łanowa 43, m. 7. zdw 50 524

Dorożkę
Ford z koncesją sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 316

Wózek
dziecięcy głęboki tanio sprzedam. Jankowiak, Grudnia 15. zdw 50 573

3 parcele
ul. Skarbka po 1 060 m kw. cena 12 000 parcele 698 m kw ul. Grunwaldzka sprzedam cena 4 600. — Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-66. zdw 50 574

Sztuciec
nowy ciężki najlepsze srebro 12 osób sprzedam okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 536

Samochód
Ford karetka nowy model sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 540

Jadalnię stylową
pięknie rzeźbioną, bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 50 473

Łóżka
jasno-dębowe, używane, nocne stoliki. Dąbrowskiego 79, biuro. rw 5 361

Antyki
meble używane sprzedaje, kupuje. Wielkie Garbary 39. Pw 13 092-54.395

Dom
piętrowy, składem, rynek, miasto gimnazjalne, 17.000. Małolepszy, Pleszew. nw 9 965

Gospodarstwo
130 mórg, drenowane, budynki murowane, inwentarze. Gotówka 25.000. Małolepszy, Pleszew. nw 9 966

Pierwszorzędny
zakład fryzjerski w Lesznie, ulica pryncypalna, najlepszy punkt handlowy, natychmiast z powodu zmiany przedsiębiorstwa korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia — Agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza. nw 9 974

Sprzedam
korzystnie warsztat z wypożyczalnią rowerów. Piotra Wawrzyniaka 18, Wesołowski. jw 3 011

Maszyna
damską wspuszczaną. Szyperska 3, m. 3. zdw 50 563

Kossak
Wodzinowski olejne tanio. — Chwaliszewo 49 Piotrowski. zdw 50 581

Brylant
pierścień ca. 1½ kar., kolję brylantową w platynie okazyjnie. Niegolewskich 4, m. 1. zdw 50 584

Dywan
perski 2×3, gęsto wiązany, okazyjnie. Antykwarnia Antoniego Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 50 448

Brylantowe
kolczyki 8 carat okazyjnie 6 500 zł. Antykwarnia Antoniego Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 50 447

Drogerję
w małem mieście sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 362

Klubowy
garnitur, elegancki, jak nowy, sprzedam 180. Grobla 4, m. 2. zdw 50 491

Samochód
półciężarowy Ford tanio sprzedam. Piaskowa 8, lakiernia. rw 5 324

Kasę
National, biurko amerykańskie, biurko żaluzyjne mahoniowe, stolik antyczny do kart, 6 krzeseł antycznych, 4 lustra primo, większe, mniejsze, kanapy, łóżka, umywalki, szafy do garderoby, manekiny, stolik żaluzyjny do maszyny oraz pianola czarna korzystnie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 13 079-16.31

Salonik
pluszowy, niebieski, kanapa, 6 foteli, stół okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 Pw 13 085-16.27

Garnitur
klubowy, gobelina zł 150. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 13 083-16.28

5 KUPNA

Kupię
willę Sołaczu Oferty Kurjer Poznański zdw 49 186

Samochody
stare, używane wybrakowane skupuje także prowincji. Królak Poznań, Jeżycka 27, tel. 78 49. zdw 49 256

Skład żelaza
dobrze zaprowadzony w Poznaniu lub na prowincji kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 192

Cegły
20 000 kupię. Stankiewicz, Kołodziejewo, powiat Mogilno. zdw 50 179

Pas
skórzany 5—9 m długi, 10 cm szeroki, używany, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 220

Poszukuję
kupna majątku 700—1 000 mórg z wygodnym domem mieszkalnym, dobrą komunikacją i dobrą ziemią. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 50 219

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 299

Dywan
dobrze utrzymany 3½×5 lub 4×6 kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 317

Kupię
za gotówkę mało używaną limuzynę czteroosobówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 339

Gabinet
dobry kupię. Cena. Kurjer Poznański zdw 50 344

Motocykl
ewentl. z przyczepką kupię zaraz Fraas Nast., Wielka 14. Pw 13 074/5 16.13/14

Kupię
samochód używany mały, kryty. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 522

Magiel
dobrym stanie kupię. Oferty cena do Kurjera Poznańskiego zdw 50 544

Kupię
rentujący się domek lub willę z ogrodem, objekt 20.000 do 30 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 5 364

Sypialkę
używaną, w dobrym stanie kupię. Oferty z podaniem ceny do „Par", Aleje Marcinkowskiego, pod 16.22. Pw 13 073-16.22

Kuchnię
używaną kupię, adres podać do „Par", Aleje Marcinkowskiego, pod 16.21. Pw 13 072-16.21

Kupię dom
najchętniej w śródmieściu, wpłacę 25—30 000. Oferty Słowo Pomorskie, Toruń, pod d 4 310 nw 9 969

Kupię
dom z ogrodem pod Poznaniem, dogodna komunikacja, wpłacę kilka tysięcy dodając 58 mórg bez budynków, przy kolei. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 3367

Pianina
gabinety męskie, jadalnie, sypialnie, garnitury klubowe (skóra, gobelina)
kupuje i przyjmuje w komis na bardzo dogodnych warunkach Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 Pw 13 084-16.28

Kupię małą parcelę
nadającą się na wybudowanie małej willi może być w ogrodzie z dojazdem lub we większem podwórzu, najchętniej w śródmieściu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 311

6 KAMIENICE

Kamienicę
dochód ustawowy 11.000, cena 75.000, wpłaty 40 000, sprzeda „Krakus", Poznań, Pocztowa 30. zdw 50 367

Kamienicę
śródmieściu sprzedam 110 000 wpłaty 40 000, amortyzacji 45.000. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 50 412

Willa
trzymieszkaniowa nowa, cena 42 tys wpłaty 10 000 reszta hipoteka amortyzacyjna. Kossmann, Fredry 6. zdw 50 529

Kamienicę
IV. ptr. składami sprzedam, cena 92 000, wpłaty 40 000 w tem hipoteka amortyzacyjna 25 000, dochód 11 500 Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-66. zdw 50 575

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
10—15 000 na hipotekę pierwszą lokatą poszukuje. Spłata w czterech latach Oferty Kurjer Poznański dw 3353

Prośba
Kto wspaniałomyślny pożyczy inteligentnej biednej wdowie, znajdującej się w bardzo przykrem położeniu 150 zł. Zapewnienie b. dobre pianino. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 878

70 000 złotych
pożyczki na majątek ca. 1 500 morgowy, okolica Mrocza, dobra ziemia, inwentarz pełen na I. hipotekę zaraz lub później potrzebne. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 211

Która
hurtownia oddałaby towary kolonjalne lub filję w komis za kaucją 2 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 244

25 tysięcy
pożyczki na I. hipotekę kamienicy w centrum Poznania wartości 300 tysięcy. Zgłoszenia poważne proszę złożyć w Kurjerze Poznańskim zdw 50 292

15 000
poszukuje na I hipotekę na dom w Poznaniu Łazarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 343

Mam
piętnaście tysięcy, proszę poważne propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 433

Wspólniczki
(wspólnika) 5 000 zł poszukuję. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 525

25—30 000
pod zastaw I. hipoteki na kamienicę zabezpieczoną od ognia 100 tys w powiatowem mieście Poznańskiem poszukuję. Zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdw 50 555

30 000 zł
poszukuję na I hipotekę domu czynszowego w Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdw 50 497

8 DO WYNAJĘCIA

Kino
w większem powiatowem mieście nowocześnie urządzone do wynajęcia zaraz, gotówka potrzebna 3.500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 913

Lokale odpowiednie na mleczarnię
(gdzie znajdowała się mleczarnia) wraz z mieszkaniem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Bobkiewicz, Jutrosin, pow. Rawicz. zdw 49 915

Dwa
pokoje kuchnia dla stałego lokatora. Puszczykówko Gorazdowska. zdw 50 204

Dla emeryta
mieszkanie parterowe suche, jasne, spokojne wśród ogrodów, godz. od Poznania. Wiadomość Z. Froniowa, Opalenica. zdw 49 275

Siedmiopokojowe
zupełnie odnowione, wolne od robactwa, wolne od 1 maja II. piętro. Matejki 57. Informacje: Matejki 57 mieszk. 3 zdw 50 175

Odnajmę
dwa lub trzy pokoje z prawem używania kuchni i łazienki na Łazarzu, najchętniej Kresowcom. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 241

Puszczykówko
5 pokoi kuchnia lub dwa i trzy pokoje pięknie położone blisko lasu na całe lato lub na stałe. Adres poda Kurjer Poznański zdw 50 291

2 pokoje
próżne, z korytarzem, osobnem wejściem, światło elektryczne i gaz, w śródmieściu, na biuro lub mieszkanie do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 379

Mieszkanie
trzy pokoje, łazienka, kuchnia, front, obok kościoła św. Marcina, czynsz 100 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 403

Pokój
kuchnia śródmieście za zwrotem kosztów rok dzierżawy za 800 wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 502/03

Mieszkanie
komfortowe, 5 pokojowe, czynsz 142 zł miesięcznie. — Wielka 21, mieszkanie 5. rw 5 372

Dwa
pokoje, kuchnia, Krzesiny, 7 minut od dworca, wynajmę. Stary Rynek 60, m. 7. rw 5 359

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie, III. piętro, przy ul. Słowackiego (strona słoneczna) wprost od gospodarza od 1 5. 32. do wynajęcia. Zgłoszenia: K. Loga, Słowackiego 18 Telefon 66-89 Pw 13 093-16.17

2 pokoje
kuchnia zaraz wprost od gospodarza północny czynsz zgóry i 750 zł za przejęcie kompletnej sypialni i kuchni Zgłoszenia Dąbrowskiego 28, biuro. zdw 50 553

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
zaraz mieszkania 1—4 front, nie wyżej II. piętra, św. Marcin lub pobliżu. Dzierżawa zgóry — Spieszne oferty Kurjer Pozn zdw 48 949

2 — 3 pokojowego
mieszkania z łazienką szukają młodzi bezdzietni małżeństwo. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 188

Mieszkania
dwóch próżnych słonecznych pokoi, elektryczność, nie wyżej II. piętra szuka samotny, starszy inteligentny pan, czynsz ½ roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 214

1 — 2
pokoi z kuchnią w śródmieściu poszukuję od gospodarza, dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 206

Wdowa
poszukuje pokoju lub pokoju z kuchnią od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 50 167

Mieszkanie
5 pokojowe w samem centrum przy pryncypalnej ulicy nie wyżej II. piętra od zaraz ewentl. 1. 6. potrzebne dla solidnego płatnika. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 162

2 — 3
pokoi w centrum poszukuje lekarz na ordynację. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 240

Pięciopokojowego
mieszkania poszukuję może być później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 183

Jedno-
dwupokojowe mieszkanie poszukuję wprost od gospodarza. — Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 286

Adwokat
szuka 2—3 pokoi na biuro lub mieszkania 4—7 pokoi, tylko centrum nie wyżej II. piętra. Zgłoszenia Bieniewski Skarbowa 17. zdw 50 283

Pokoju
z kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 260

Mieszkania
pokoju kuchni ewentl. dużego pokoju poszukuję od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 335

Piśmienną
gwarancję punktualnego płacenia miesięcznego czynszu wystawi poważna instytucja finansową za mieszkanie cztero, pięciopokojowe słoneczne, komfortowe, Sołacz, Grunwaldzka Łazarz, Dębiec. Dokładne oferty przystępnym czynszem miesięcznym do Kurjera Poznańskiego zdw 50 325

Mieszkanie
4—6 pokojowe elektryczne światło, łazienka i dalszy komfort w lepszej okolicy od 1 maja poszukiwane. Oferty z podaniem ceny tylko wprost od właściciela do Kurjera Poznańskiego zdw 50 396

Pokoju
kuchnią zaraz od gospodarza ½ roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 537

Mieszkanie
2 lub 3 pokoje na Łazarzu dla samotnej pani, czynsz zgóry, od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 345

Pięciopokojowe
mieszkanie przy spokojnej ulicy, niedaleko śródmieścia, nie wyżej drugiego piętra, poszukuje. Oferty przyjmuje Kurjer Poznański zdw 49 153

Dwupokojowego
mieszkania z kuchnią możliwie centrum od gospodarza poszukuje młode małżeństwo, dzierżawa ewentl. zgóry Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 415

Mieszkania
dwupokojowego poszukuje dobry płatnik na stałej posadzie wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 391

Mieszkania
jedno lub 2 pokojowe z kuchnią poszukuje płacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 382

Jedno-
dwupokojowe mieszkanie poszukuje Rok zgóry, stała pensja — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 410

Dwa
pokoje kuchnię zamienię na pokój kuchnię lub poszukuję. Stała posada Oferty Kurjer Poznański zdw 50 332

Portjerstwa
poszukuję inwalida wojenny. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 528

Inteligentna
rodzina szuka 2—4 pokoi ewentualnie przedmieście Luboń Stęszew. Warunki Kurjer Poznański zdw 50 456

Mieszkania
jednego lub dwóch pokoi kuchni poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 505

Mieszkania
3—4 pokoi poszukuję od 1. 5. 32. Oferty Kurjer Pozn. rw 5 366

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokoje
kuchnia wszelkie wygody I. piętro, Łazarz, przy parku Wilsona, zamienię na takie samo lub większe w śródmieściu z ewentualną dopłatą. Wiadomość Konfekcja Warszawska Wroniecka 1/2. zdw 50 228

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla 2 panów blisko dworca i poczty. Ul. Gąsiorowskich 10, m. 8. zdw 49 507

Pokój
wolny. Grunwaldzka 17 m. 4 zdw 49 828

Panom
Staszica 5, II. wejście mieszkanie 17 II. ptr. zdw 49 858

Student
prawa poszukuje wspólnika na pokój. Kopernika 4, m. 4. zdw 49 958

Dwom
do trzem osobom Matejki 39 III m. 12. Informacje Skład fryzjerski, Matejki 48/49. zdw 49 998

Korzystnie
słoneczne obiadami, bez. Matejki 1 mieszkanie 4. zdw 50 031

Dwuosobowy
i pokoik elektryczność. Śniadeckich 18, I. lewo zdp 49 268

Dwuosobowy
paniom. Ogrodowa 4, parter. zdw 50 193

Dwuosobowy
Kraszewskiego 8 mieszkanie 22. zdw 50 180

Pokój
Długa 4, parter prawo, mieszkanie 25. zdw 50 174

Pokój
dwuosobowy utrzymanie. Pocztowa 28, mieszkanie 6. zdw 50 223

Słoneczny
utrzymaniem (bez). Siemiradzkiego 2, mieszkanie 4. zdw 50 221

Dwuosobowy
elegancki, łazienka telefon. Chełmońskiego 21, mieszkanie 3. zdw 50 164

Klatki
schodowej inteligentowi. Wielkie Garbary 29, mieszk 8. zdw 50 163

Pokój
Ratajczaka 11 a, 6 wejście, mieszkanie 92. zdw 50 235

Młyńska
12 I., prawo, pokój. zdw 50 298

Centrum
jedno-dwuosobowy dobrze umeblowany. Oglądać od godziny 4. Aleje Marcinkowskiego 17, I. prawo. zdw 50 232

Pokój
frontowy 1 lub 2 osoby. Marszałka Focha 79, mieszkanie 3. zdw 50 278

Skryta
11 mieszkanie 4, pokój panu wynajmę. zdw 50 277

Pokój
Czesława 16 a mieszkanie 16. zdw 50 268

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 38 mieszkanie 3. zdw 50 265

Centrum
pokój na dwie osoby po 100 zł z dobrem utrzymaniem, telefon. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 276

Pokój
wolny. Matejki 57 mieszkanie 6. zdw 50 259

Pokój
wolny. Ul. Słowackiego 27. I., prawo. zdw 50 256

Pokój
umeblowany, słoneczny, lepszemu panu wynajmę. Franciszka Ratajczaka 2. mieszk. 6. zdw 50 333

Pokój
1—2 osób. Poznańska 21. III., lewo. zdw 50 328

Pokój
wynajmę. Poznańska 27a. II., lewo. zdw 50 327

Pokój
umeblowany wolny. Grobla 1 b. mieszkanie 8. zdw 50 320

Dwa
biurowe umeblowane pokoje polecam, centrum Adres Kurjer Poznański zdw 50 318

Pokój
małżeństwu. — Wierzbięcice 13. mieszkanie 17. zdw 50 312

Dąbrowskiego
25 a. I. lewo. jedno — dwuosobowy. zdw 50 428

Pokój
1—2 panów. Łąkowa 4 a. II. prawo. zdw 50 427

Frontowy
używaniem kuchni bezpłatnie za udzielenie pożyczki 300 zł na 2—3 miesiące. Wierzbięcice 31. mieszkanie 1. zdw 50 499

Pokój
inteligentnej pani, najchętniej urzędniczce. 27 Grudnia 10. mieszkanie 16. zdw 50 310

Centrum
pokój umeblowany 1—2 osoby. Kręta 22 mieszkanie 10. zdw 50 305

Dwa
pokoje umeblowane, odnowione. Długa 3 I piętro, mieszkanie 9. zdw 50 346

Inteligentowi
punktualnemu 2 umeblowane pokoje polecam, centrum. Adres Kurjer Poznański zdw 50 319

Dwuosobowy
czysty, elektryczność, pianino, dobre utrzymanie. Poznańska 56. I. piętro, lewo, narożnik Kochanowskiego. zdw 49 488

Dwuosobowy
Jeżycka 45. mieszkanie 8. zdw 50 437

Mały
spokojny inteligentnej pani. Pościel pożądana. Kozia 29. III. zdw 50 436

Plac Wolności
14 a. m. 10. pokój z dobrem utrzymaniem, łazienka. zdw 50 446

Pokój
Grobla 9. m. 6. zdw 50 418

Pokój
Śniadeckich 24. mieszkanie 2. zdw 50 419

Frontowy
panu Żórawia 13, mieszk. 3, Jeżyce. zdw 50 422

Pokój
komfortowy, cichy słoneczny, łazienka, dzielnica willowa, winda wynajmę pani. Wały Leszczyńskiego 2, m. 7. zdw 50 424

Umeblowany
Zielona 7. mieszkanie 10. zdw 50 381

Sympatyczny
z obiadami, tani. Ogrodowa 12. dom ogrodowy I. Ludwik. zdw 50 378

Jasna 12
m. 5. gabinet i sypialnia, telefon, ewentualnie utrzymaniem panu. zdw 50 383

Panom
dwadzieściapięć obiady. Wrocławska 13. mieszk. 11. zdw 50 443

Ratajczaka
11 a. m. 77. słoneczny, spokojny, ładnie umeblowany. zdw 50 374

Jasna 16
m. 7. inteligentnym. zdw 50 376

Jedno-
dwuosobowy. Mielęckiego 10. m. 4. zdw 50 353

Dwuosobowy
od 1. Ratajczaka 17. m 13. zdw 50 354

Prusa 2
pokój, m. 8 zdw 50 356

Dwuosobowy
frontowy, inteligentnym, utrzymaniem — bez. Szkolna 11. mieszkanie 8. zdw 50 357

Niekrępujący
Zielona 2. m. 19. zdw 50 400

Duży
elegancki. Pocztowa 21. mieszkanie 6. zdw 50 405

Dwuosobowy
Aleje Marcinkowskiego 17 a. 8. zdw 50 409

Słoneczny
jedno, dwuosobowy. — Małopolska 7. II. zdw 50 466

Dwuosobowy
Słowackiego 34. I., lewo. zdw 50 467

Pokój
frontowy dwom panom. Wierzbięcice 13, parter, lewo. zdw 50 520

Frontowy
słoneczny przyjemny. Łąkowa 13 m. 3. zdw 50 526

Frontowy
wolny. Seweryna Mielżyńskiego 1. mieszkanie 13. zdw 50 527

Pokój
czysty dla 2 panów. Dolina 3. m. 7. zdw 50 531

Pokój
czysty na Targi Poznańskie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 530

Biuro
eleganckie parter centrum małżeństwu, kuchnia. Panie wspólny Adres Kurjer Poznański zdw 50 570

Pokój
dwuosobowy zaraz wynajmę. — Staszica 10. m. 7. zdw 50 571

Dwuosobowy
jeden utrzymaniem, bez, pianino Półwiejska 2. III. prawo. zdw 50 579

Elegancki
pokój słoneczny od 1. 5. Piekary 24. m. 4. zdw 50 532

Słoneczny
inteligentnym. Grunwaldzka 13. m. 10. zdw 50 533

Pokój
Pocztowa 14 mieszkanie 2. zdw 50 534

Pokój
elektryczność Jeżycka 41. m. 2. zdw 50 535

Dla małżeństwa
pokój umeblowany z oddzielną kuchnią zaraz. Poplińskich 11. m. 4. zdw 50 538

Niekrępujący
dwuosobowy, utrzymanie 100 zł lub bez, łazienka elektryczność. Skryta 11. m. 3. zdw 50 449

Przy
Placu Świętokrzyskim — pokój frontowy, telefon wszelkie wygody. Wrocławska 28/29 m. 14. zdw 50 453

Czysty
miły także wspólny. Strzelecka 14. I. zdw 50 454

Dwuosobowy
utrzymanie, bez. Matejki 39 mieszkanie 7. zdw 50 457

Pokój
Kozłowska Focha 28. I. zdw 50 458

Małżeństwu
próżny pokój frontowy, balkon, używaniem kuchni oddam. Wybickiego 2 mieszkanie 17. zdw 50 461

Panienki
na wspólny dom religijny. Piekary 10. mieszkanie 15. zdw 50 464

Pokój
czysty elektryczność. Żupańskiego 14 m. 11. zdw 50 508

Pokój
elektryczność. Poznańska 58 a. m. 6 narożnik Mickiewicza. zdw 50 509

Pokój
telefon, utrzymanie można biuro. Ratajczaka 29 m. 9. zdw 50 511

Balkonowy
słoneczny, utrzymaniem, bez. — Plac Karmelicki 1 m. 23. zdw 50 512

Z klatki
schodowej, utrzymaniem. Długa 12 I. prawo. zdw 50 513

Dwuosobowy
Cieszkowskiego 8 m. 9. zdw 50 518

Pokój
Szewska 13. m 7. zdw 50 367

Pokój
dwuosobowy. Młyńska 3. m. 8. Pw 13 078-54.396

Pokoik
tanio. Wierzbięcice 53. m. 7. zdw 50 557

Korzystny
studentce urzędniczce. Staszica 9. m. 4. godz. 6. zdw 50 564

Dwuosobowe
słoneczne elektryczność. pościel pożądana. Szymańskiego 9. m. 8. zdw 50 398

Pokój
umeblowany. Kopernika 7. parter. zdw 50 472

Pokój
Jasna 16. mieszkanie 10. zdw 50 477

Pokój
Fredry 1. mieszkanie 18. zdw 50 479

Słoneczny
jednej lub dwom Bukowska 9. II. zdw 50 480

Pokój
Skarbowa 6. m. 10. zdw 50 483

Pokój
frontowy z całem utrzymaniem. Grobla 17, m. 22. zdw 50 488

Mały
panu zaraz. Gajowa 4. m. 10. zdw 50 492

Dwuosobowy
Marszałka Focha 49. mieszkanie 7. zdw 50 500

Pokoje
wynajmę. — Kraszewskiego 19. m. 7. jw 3 009

Słoneczny
utrzymaniem lub bez. Dąbrowskiego 23, m. 7. jw 3 010

Pokój
umeblowany, dwuosobowy wolny. Prusa 19, m. 5. jw 3 007

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
blisko zamku szuka pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 218

Urzędniczka
pokoju. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 50 300

Pokoiku
skromnego, taniego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 471

Pokoiku
jednoosobowego, tańszego poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 572

Pokoju
czystego, skromnie urządzonego bez pościeli i łóżka od 1. 5. do 30 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 451

Niekrępującego
słonecznego okolica Skarbowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 589

13 LOKALE

Większe ubikacje
w centrum Poznania na szkołę, klinikę, bank, pensjonat biura itd. zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 248

Na biura
2 pokoje umeblowane telefon, I. piętro, śródmieście odstąpi rutynowany kupiec, ewentl. współpraca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 331

Biurowego
lokalu okolicy Marcina poszukuje Wielkopolski Związek Śpiewaczy Focha 50, telefon 76-97. zdw 50 399

Dwie
ubikacje razem lub osobno, parter, elektryczność, zaraz wolne. Kanałowa 13, portjer. rw 5 360

14 DZIERŻAWY

Składu
z mieszkaniem 2—3 pokojowem z kuchnią próżnych od gospodarza poszukuję. Spieszne oferty Kurjer Pozn zdw 49 968

Szukam
dzierżawy majątku ziemskiego od 500 do 1 000 mórg. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 50 234

Poszukuję
ubikacji od gospodarza na kolonjalkę. Może być suterena. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 322

Poszukuję
piekarni celem wydzierżawienia w większem mieście powiatowem. Zgłoszenia z podaniem warunków — Agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno. nw 9 975

Baczność! Dobra okazja!
Wydzierżawię natychmiast skład kolonjalny istniejący od 30 lat w powiatowem mieście (gimnazjum, szkoła rolnicza) w najlepszem położeniu z dwoma oknami wystawowemi do objęcia potrzeba ca. 5 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 554

Dom
trzy pokoje kuchnia wolne, morga ogrodu wydzierżawię. Adres Kurjer Poznański zdw 50 562

15 LETNISKA

Letnisko
Oddam pokoje na letnisko z utrzymaniem. Okolica urocza położona okolona wodami i lasami sosnowemi. Ceny przystępne. — Zgłoszenia przyjmuje Stanisław Kokot, ogrodnictwo Obrzycko. zdw 50 202

Dwór
na wsi 3 stacje od Poznania, las i woda, obfite utrzymanie, przyjmuje letników 1 maja — osoba 5 zł dziennie. Zgłoszenia Kręta 24, mieszkanie 9, między 2—3. zdw 50 227

Trzy
pokoje umeblowane, kuchnia, na sezon lub maj i czerwiec. Puszczykówko Gorazdowska. zdw 50 205

Pokoju
z kuchnią lesistej suchej okolicy, lipiec, sierpień, szukam Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 50 329

Poszukują
letniska 2 panie na maj w majątku leśniczówce lub t. p. Zgłoszenia z warunkami Kurjer Poznański zdw 50 290

Zaleszczyki
Pensjonat „Radość" otwarty 1 maja. Pokoje z wykwintnem utrzymaniem. Wiadomość: Wojnarowa, Stryj, Unji Lubelskiej 16, od maja — Zaleszczyki. zdw 50 360

Letniska
utrzymaniem (maj) poszukuję. Dutkiewiczowa. Poznań, Chwaliszewo 70. zdw 50 566

16 OSOBISTE

Godzę
się. Władysława. zdw 50 176

Firma „Tricot"
uprzejmie zawiadamia, że przenosi się z ulicy Szymańskiego 10 na Pocztową 23 front I. piętro. Pw 13 094-16.25

21 ZGUBY

Zginął
biały szpic „As". Oddać wynagrodzenie. Matejki 53. mieszk. 5. zdw 50 217

Mały
czarny Rehpincher zaginął. Za wynagrodzeniem do oddania Jankowski, Wrocławska 14, m. 5. zdw 50 372

Portfel
książeczkę wojskową, dowód osobisty na nazwisko Polus Benedykt zgubiono. O zwrot proszę. Św Marcin 5 m. 13. zdw 50 507

22 ROZMAITE

Prawnik
od dwóch lat bez pracy nie korzystający z żadnej zapomogi, sierota w ostatniej nędzy graniczącej z rozpaczą prosi litościwe serca o pomoc w wyszukaniu posady korepetycji ewtl. o doraźną pomoc pieniężną, czy też w starem ubraniu bucikach bieliźnie itp. Zgóry dziękuję. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Antoni Wiśmowski. Zakopane. Kościeliska 89. zdw 48 939

Towarzystwo prawnej ochrony podatników Poznań, Ratajczaka 2
załatwia najtaniej wszelkie sprawy podatkowe. zdw 49 423

Prośba
Kto wspaniałomyślny ofiaruje inteligentnej biednej wdowie maszynkę do gotowania „Prymus" Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 876

Płaszcze
kostjumy wykonuje były pracownik firmy Buczewski. Strzelecka 7 II. ptr. Ślachciak. zdw 49 987

Obiady
kresowe smaczne Wały Zygmunta Augusta 1 m. 8 (narożnik Marcina) zdw 42 765

95 gr
koszula damska z klocka, koszula kolorowy madapolam z toledo od 1.90 koszula damska nocna od 2.90 pantalony trykotowe od 95 groszy pantalony jedwabne od 1.90, halki jedwabne długie z koronką od 3.50 koszula trykotowa damska od 1.60, kombinacja trykotowa od 2.40. Bieliznę trykotową, elastyczną damską, męską i dziecięcą poleca dopóki zapas starczy po cenach niebywale niskich Fabryka Bielizny J. Schubert. Poznań ul Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwały. Pw 12 007-14.28

Dziecko
przyjmę na wychowanie za wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 516

Salon Mód
Franciszka Ratajczaka 10, wykonuje płaszcze, kostjumy, sukienki, elegancko — tanio. zdw 50 519

Krawcowa
wykwintna na suknie i płaszcze tanio w dom poza dom. Wrocławska 38, wchód sale bilardowe m. 31. zdw 50 556

Dentysta
pragnie się osiedlić. Proszę podać miejscowość. Wykorzystaną ofertę wynagrodzę. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 490

Szyję
sukienki od 6 zł. Dąbrowskiego 90 Wieczorkówna. zdw 50 258

Obiady
prywatne, wykwintne, na maśle, czterech dań 1.50 zł. Fr. Ratajczaka 2 mieszkanie 6. zdw 50 351

Krawcowa
szyje tanio. Wielkie Garbary 6. m. 5. zdw 50 407

Samochodem
ciężarowym zwózki i przeprowadzki, telefon 70-19. zdw 50 413

Uwaga!
Maszynkę do dziurek kto wypożyczy? Posiadam maszynę Singera na czas krótki (ewentl. kupię). Oferty Orędownik zd 47 599

Dam
firmę i przyjmę kierownictwo interesie każdej branży. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 501

Obiady
60 gr od 1—4. Długa 12. m. 7. zdw 50 514

Reklamowa trwała ondulacja
najnowszym systemem 15 zł częściowo od 5 zł począwszy, poleca fryzjer „Monopol", ul. Sew. Mielżyńskiego 21. zdw 50 209

Wypożyczam
samochód klm 35 gr. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 50 194

Haftiarki
Kto wykona stowarzyszeniu sztandar 100 cm kw. Kosztorys warunki Szymański Górczyńska 14. zd 50 189

Warszawska masażystka
poleca w dom poza dom manicure 75 gr. Dąbrowskiego 54 mieszkanie 7 zdw 50 195

Przyjmuje
administracje kamienic terenów i parcele budowlane. Jan Rausch, budowniczy Łąkowa 20. pt. zdw 50 178

Do Francji, Niemiec korespondencje
przyjmie kupiec starszy w danych językach. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 207

Darmo
katalog płyt gramafonowych wysyłamy po nadesłaniu znaczka pocztowego. Ostatnie nowości. Ceny niskie. „Polska Płyta" Warszawa Marszałkowska 104. npw 9979

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miarę
Gorsety gotowe —
Pasy do ciąży — —
Paseczki sportowe
Biustonosze wszelkiego rodzaju — —
Reperacje gorsetów
Ratajczaka 27 part zdw 49 629

3,50 Torebki modne skórkowe
eleganckie nowości 5.50; 6.75; Bagdad 8.50. Parasole 3.75 modny 4.75; jedwabne deseniowe 14.50; bluzki jedwabne 6.75; zempry nowość 9.75; kombinacje jedwabne rypsowe 2.90; pantalony 0.90; jedwabne 1.75 biustonosze 0.65; jedwabne 1.25; kryształki kołnierzyki, paski najpiękniejsze nowości, największy wybór najtaniej Tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 50 395

Siostry Streich teraz Gwarna 15 Robótki
rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Tw 966

23 OŻENKI

Pani
z córeczką mieszkaniem, cośkolwiek gotówki szuka dobrego męża na stałej posadzie Oferty Kurjer Poznański zdw 50 159

Kawaler
lat 23 biedny szuka żony z poważnym majątkiem (wiek, uroda obojętna). Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 50 248

Panna
lat 23, ciemno-blondynka, inteligentna przystojna (mówią że ładna), lecz biedna z braku znajomości pragnie na tej drodze zamąż wyjść. Poważne zgłoszenia z fotografją (zwrot i dyskrecja pewna), proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 50 238

Panna
zapozna idealną dusze. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 236

Przystojna
blondynka, lat 32, biedna, pozna pana wysokiego. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 411

Panna
lat 19, posiadająca 450 mórg bez wymiaru, wyjdzie zamąż. Biuro Przyszłość, Poznań, Pamiątkowa 9. zdw 50 474/5

24 NAUKA

Kto
udzieli bezpłatnie intel. panience stenografji polskiej Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 874

IV. Prawo
za wypożyczenie notatek i pytań na krótki czas dobrze zapłacę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 069

Matematyki
w zakresie gimnazjum humanistycznego udzieli student. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 198

Kto
z pp. Profesorów przygotuje nauczycielkę do egzaminu z języka niemieckiego? Program W. K. N. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 271

Spieszno
poszukuję osoby kompetentnej do opracowania tematów francuskich. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 267

Książkowość
stenografja, pisanie maszyną. — Kromczyńska, Ogrodowa 16, II. zdw 50 402

Louerai
chambre à français (e) pour leçons conversation. S'adresser Kurjer Poznański zdw 50 580

25 MUZYKA

Pianistki
poszukuje skrzypek celem zgrania. Później objęcie posady — Oferty Kurjer Pozn zdw 50 330

Kwartet
pierwszorzędny z najnowszemi instrumentami, repertuar dancingowy, koncertowy, wolny od 1 maja. Zgłoszenia: Łódź, „Promień", Piotrkowska 81, sub „Jazz". nw 9 976

26 ROZRYWKA

Kino Roxy
Harry Liedtke. Młodzież wielkomiejska zdw 50 478

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Młoda
inteligentna Warszawianka poszukuje posady kantorowej do pralni chemicznej lub ekspedjentki innej branży Adres. Warszawa Leszno 7. pralnia chemiczna H. Rycerżówna. np 9908

Kucharz
samotny, wszechstronnie wydoskonalony, długoletnie świadectwa, poszukuje stałej posady w majątku. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 48 994

Sekretarz
adwokacki z długoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 149

Żelaźniak
biegły i sumienny ekspedjent — znający język polski i niemiecki z dobremi świadectwami poszukuje posady od zaraz lub 1. 5. 32. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 49 327

Panienka
z 6 kl. gimnazjalnem wykształceniem, z roczną praktyką pracy biurowej, umiejąca pisać na maszynie a znajdująca się w rozpaczliwem położeniu, poszukuje jakiejkolwiek odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 875

Ogrodnik - gajowy
kawaler lat 25, z kilkoletnią praktyką w ogrodach handlowych poszukuje zaraz posady w obydwu lub jednym zawodzie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 917

Młoda książkowa
kasjerka z szkołą handlową praktyką w majątku i młynie szuka posady. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 49 918

Krawcowa
dzielna poszukuje stałej posady. M Gurbada, Środa Paderewskiego 7 zdw 49 846

Française
cherche place famille cahtolique. Offres Kurjer Poznański zdw 49 863

Poszukuję
posady woźnego, inkasenta z kaucją do 1.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 957

Podróżujący
rzutki dobrze zaprowadzony na Pomorzu i w Poznańskiem szuka posady, własny samochód do podróży. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 090

Pielęgniarka
Polka lat 23, katol. dobrze wykształcona w niemieckim, z państwowem egzaminem chciałaby wstąpić w służbę do kliniki albo prywatnie od 1. 5. 32 (najchętnie do kliniki chirurgicznej) — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 075

Bufetowa
przystojna poszukuje posady, najchętniej na prowincji. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdpw 50 293

Szofer
wykwalifikowany ślusarz kawaler lat 28, świadectwo sześcioletniej nieprzerwanej posady poszukuje pracy. Wilhelm Czapliński, Grybów 14 — 6. zdw 48 410

Biegła maszynistka
polsko-niemiecka młodsza dłuższą praktyką szuka posady. Pensja zł 60. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 201

Maszynistka
młodsza, polsko-niemiecka, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 200

Szofer - kowal
z długoletnią praktyką maszyn rolniczych jak i wszelkich reparacyj poszukuje za małem wynagrodzeniem zaraz lub później posady w majątku Oferty Kurjer Poznański zdw 50 199

Dziewczyna
uczciwa, czysta, prędka poszukuje posługi okolicy Jeżyc Oferty Kurjer Poznański zdw 50 186

Szofer
stangret służący dobry fachowiec, trzeźwy sumienny kierowca, lub szofer furman, znający dokładnie światło elektryczne i centralne ogrzewanie dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 185

Dziewczyna
uczciwa pracowita poszukuje posady do wszystkiego zaraz Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 182

Praczka
w domu bieliznę firany tanio, akuratnie. Marsz. Focha 51. mieszkanie 10. zdw 50 177

Magister farmacji
Poznańczyk z dwuletnią praktyką poszukuje posady stałej w Poznaniu lub prowincji, względnie przyjmuje zastępstwa Oferty proszę kierować Apteka Kcynia (Wielkopolska). zdw 50 173

Osoba
samodzielna w średnim wieku, z znajomością wszelkich prac domowych, z dobrem gotowaniem, szuka posady od zaraz lub 1. 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 150

Farmaceutka
przyjmie zastępstwo na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 215

Osoba
czysta, uczciwa poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 210

Poszukuję
prania w dom i poza domem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 208

Gospodyni
kucharka poszukuje posady do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 170

Dziewczyna
kochająca dzieci poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 242

Służąca
lat 22, szuka posady od 1 maja do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 237

Bufetowa
dzielna, sierota, poszukuje posady z obsługą gości. Oferty Kurjer Poznański zdwp 50 297

Dziewczyna
lat dziewiętnaście czysta sumienna, dobrej rodziny, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 294

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 288

Dziewczyna
dobrem gotowaniem, uczciwa, poszukuje posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 285

Mlecarz
właściciel domu szuka zaufanej posady lub weźmie przedstawicielstwo z mleczarń na Poznań. Feliks Gill, Poznań, ul. Marsz. Focha 178. zdw 50 284

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 269

Panienka
uczciwa z roczną praktyką szycia poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 270

Młodszy urzędnik gospodarczy
poszukuje z dniem 1. 5. posady. Ukończona szkoła rolnicza, z kilkoletnią praktyką. Referencje bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 368

Posługaczka
poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 295/6

TEATRY

Teatr Wielki: Dziś — „Królowa Kina".
Środa, 20. 4. — „Królowa Kina".
Czwartek, 21. 4. — „Żydówka". Występ W. Wermińskiej i H. Zatheya.
Piątek, 22. 4. — „Królowa Kina".
Sobota, 23. 4. — „Czar munduru", premjera.
Niedziela, 24. 4. — Godz 3: „Królowa Kina". Ceny zniżone.
Niedziela, 24. 4. — Godz 8: „Czar munduru", nowość.

Teatr Nowy: Dziś — „Marius" („Pod złotą kotwicą").
Środa, 20. 4. — „Marius" („Pod złotą kotwicą").
Czwartek, 21. 4. — „The English Pleyers". Występ teatru angielskiego.
Piątek, 22. 4. — „Karjera gwiazdy filmowej", premjera, A. Marczyńskiego.
Sobota, 23. 4. — „Karjera gwiazdy filmowej".

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Szanghai-Express".
Aurora: „Bandyta Gikar".
Colosseum: „Trzech djabłów z Matterhorn".
Corso: „Arka Noego".
Metropolis: Kapitan Whalan.
Muza: „Z raju bolszewickiego".
Odeon: „Król Żebraków".
Orzeł: „Karząca dłoń".
Renaissance: „Bohater puszczy" i „Djabelski wąwóz".
Roxy: „Młodzież wielkomiejska".
Sfinks: „Raj zakochanych".
Słońce: „Liljanka chce się rozwieść".
Tęcza: „Melodja serc".
Uśmiech: „Jad pokusy miłosnej".
Wilsona: „Zakazana kobieta".

Poszukuję
zastępstwa adwokata w czasie od 1 lipca do 31 sierpnia lub krócej. Oferty Kurjer Pozn zdw 50 371

Posługaczka
znająca wszelkie prace, szuka posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 397

Poszukuję
posady jako kucharka lub do wszelkiej pracy od 1 maja. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 404

Dziewczyna
lat 21, z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 224/5

Kucharka
z dobrem gotowaniem i świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 50 349

Krawcowa
wykonuje płaszcze, suknie kostjumy dziecięca garderobę — przyjmuję w dom poza dom. Wtorkowska, Ratajczaka 9, front zdw 50 350

Sierota
poszukuję jakiejkolwiek pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 348

Pokojowa
dobrze polecona poszukuje dobrej i stałej posady od 1. 5. 32. Oferty z podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 50 347

Dziewczyna
uczciwa do wszelkiej pracy z gotowaniem poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 50 340

Służąca
z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 341

Dziewczyna
z dobremi świadectwami z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1. 5. 1932 r. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 438

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 435

Osoba
samodzielna, uczciwa szuka posady u samotnej osoby lub starszych państwa do wszystkiego od 1. 5. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 414

Dziewczyna
pracowita, uczciwa szuka posady prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 416

Posługi
poszukuje do 12-tej bez obiadu — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 421

Dziewczyna
do dzieci szuka posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 432

Służąca
skromna, uczciwa, 5 letnie świadectwa, do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 377

Kucharka
samodzielna, lat 27, poszukuje posady w lepszym domu od 1 5 32 lub zaraz w Poznaniu do wszelkich prac domowych. — Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 50 361

Panna
znająca dobrze szycie, gotowanie pieczywo szuka posady wyręczycielki lub panny służącej dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn zdw 50 363

Pokojowa
poszukuje posady zaraz, zna pranie, prasowanie sztywnej bielizny i szycie, w Poznaniu lub w dużym majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 365

Dziewczyna
lat 22, poszukuje posady zaraz do wszelkiej pracy z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 355

Poszukuję
posady jako gosposia od zaraz u samotnej pani lub pana Oferty Kurjer Poznański zdw 50 366

Kucharka
samodzielnie dobrze gotująca poszukuje posady u lepszego państwa od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 392

Dziewczyna
uczciwa pracowita, młodsza z dobremi świadectwami szuka posady do wszystkiego zaraz lub od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zw 50 334

Inteligentna
w średnim wieku, sympatyczna, uczciwa, szuka posady jako gospodyni do jednej osoby Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 324

Dziewczyna
uczciwa szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 50 315

Ekspedjent
z branży kolonjalno delikatesowej, władający językiem polskim i francuskim, poszukuje posady od zaraz z kaucją. Łaskawe zgłoszenia do „Par", Toruń, Szeroka, pod nr. 91. Pw 13 082-64.104

Posługaczka
uczciwa szuka po południu. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 314

Kucharka - gospodyni
samodzielna dobrze gotująca — oszczędna poszukuje posady u starszego bezdzietnego małżeństwa od 1. 5 Oferty Kurjer Poznański zdw 50 393

Służąca
młodsza dobrze polecona pracowita uczciwa poszukuje od 1 maja posady do wszystkiego z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 303

Dziewczyna
wiejska z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 263

Gosposia
kucharka młodsza z dobrem gotowaniem znająca swój zawód poszukuje posady lub w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 252

Młodsza
służąca z gotowaniem poszukuje posady od 1 Oferty Kurjer Poznański zdw 50 336

Panienka
z roczną nauką szycia poszukuje posady do szycia i lekkich prac domowych Oferty Kurjer Poznański zdw 50 272

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady w lepszych domach Oferty Kurjer Poznański zdw 50 264

Pomocnik fryzjerski
dzielny z długoletnią praktyką szuka posady zaraz lub 1 maja najchętniej w lepszym zakładzie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdwp 50 576

Posługaczka
skromna uczciwa szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 578

Chłopiec
skromny poszukuje posady w naukę kucharstwa i cukiernictwa Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 50 539

Dam
500 zł za uzyskanie posady książkowego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 452

Dziewczyna
z gotowaniem lubiąca dzieci poszukuje posady zaraz lub później Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 50 455

Ogrodnik
długoletnia praktyka zna rolnictwo, rybołówstwo szuka posady. Adres: Dworzec Puszczykowo. zdw 50 459

Młodsza
gosposia z dobremi świadectwami poszukuje posady do samotnej osoby miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 460

Panienka
z prowincji czysta uczciwa pracowita, 4 klasy szkoły średniej z cośkolwiek szyciem do dzieci lub składu poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 462

Przedstawicielstwa
przyjmie rutynowany kupiec. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 463

Gospodyni - kucharka
dobrze gotuje, zna się na chowie drobiu, szuka posady od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 510

Dziewczyna
czysta, pracowita, cośkolwiek gotowaniem, praniem, poszukuje posady od 1. 5 w Poznaniu lub na wyjazd Oferty Kurjer Poznański rw 5 363

Ekspedjentka
do składu rzeźnickiego poszukuje posady zaraz lub od 1. 5. b. r. — Oferty Kurjer Pozn. nw 9 968

Bona
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 545

Pokojowa
poszukuje posady chętnie zajmie się dziećmi ewentl. do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 543

Dziewczyna
sumienna czysta i pracowita poszukuje posady od 1. 5. do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 548

Dziewczyna
do wszystkiego z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 5 Ul. Pogodna 22. u p. Wiemann. zdw 50 549

Dziewczyna
długoletniemi świadectwami gotowaniem od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 559

Dziewczyna
starsza znająca wszelką prace domową, pranie, prasowanie sztywnej bielizny szuka posady zaraz lub 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 560

Dziewczyna
uczciwa skromna szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 5. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 565

Gospodyni
kucharka wiejska szuka posady najchętniej na probostwie na wsi lub w mieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 567

Dziewczyna
starsza, uczciwa i skromna poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem możliwie do starszych osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 568

Przystojna
panienka, wysoka, uczciwa, z porządnej rodziny, szuka posady uczennicy do piekarza lub rzeźnika. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 470

Dziewczyna
uczciwa, chętna do pracy, z gotowaniem, poszukuje posady od 1 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 481

Praczka
poszukuje prania. Półwiejska 35 m. 6. zdw 50 484

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady od 1. 5 do restauracji lub hotelu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 485

Znam
dobre gotowanie, obsługę gości i wszelkie inne prace domowe, szukam posady u lepszych państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 489

Wiejska
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego lub jako pokojowa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 493

Kucharka
starsza, dobrem gotowaniem, szuka posady do wszystkiego Oferty Kurjer Poznański zdw 50 496

Służąca
uczciwa poszukuje posady cośkolwiek gotowanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 499

Panienka
lat 20, ukończona szkołą gotowania oraz praniem, prasowaniem sztywnej bielizny, z dobrej rodziny dobremi świadectwami, poszukuje posady od 1. 5. 32. do 2—4 osób. Łaskawe oferty Kurjer Poznański rw 5 371

Praczka
szuka prania Oferty Kurjer Poznański zdw 50 558

Szofer - mechanik
samochodowy pilny, trzeźwy i sumienny poszukuje posady od zaraz lub od 1 5. br. Solidne referencje. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 49 798

Krawcowa
dzielna poleca się poza dom i wieś Oferty Kurjer Poznański zdw 49 847

Panienki
umiejące robótki i filet i wiązanie dywanów smyrneńskich poszukują posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 859

Poszukuję
posady gospodyni lub kucharki od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 871

Poszukuję
dla swej siostrzenicy posady do dzieci i lekkich prac domowych Oferty Kurjer Poznański zdw 49 869

Służąca
cośkolwiek gotuje szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 868

Samodzielna
kucharka z doskonałem gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny do wszelkiej pracy poszukuje posady do 1—2 osób. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 933

Uczciwa
czysta dziewczyna szuka jakiejkolwiek posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 960

Chłopiec
lat 18 ukończył 4 klasy szkoły wydziałowej 1 miesiąc kursu handlowego poszukuje posady Jan Łazarewicz Konarzewo, poczta Dopiewo zdw 49 811

Szukam
posady magazyniera lub innej pracy od 1 maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 095

Uczciwa
dziewczyna szuka posady 1. 5. do wszystkiego, gotowaniem. Łaskawe oferty Kurjer Poznański jw 3000

Praczka
przyjmie tanio pranie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 144

Książkowa
maszynistka poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 146

Inteligentna
wdowa lat średnich, obejmie zarząd domu na probostwie lub folwarku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 148

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posady od pierwszego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 005

Dziewczyna
wiejska 17 lat uczciwa i pilna poszukuje posady do dzieci i prac domowych od zaraz lub 1. 5. 1932 Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 50 010

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od zaraz lub 1. 5. miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 50 019

Pracownik
znający wyroby kosmetyczne, mydlarskie poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 022

Sierota
miła, sympatyczna od dłuższego czasu bez pracy kochająca dzieci małem szyciem, gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 037

Początkująca
znająca wszelkie prace biurowe, pisząca na maszynie po polsku i niemiecku poszukuje posady. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 064

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 50 066

28 WOLNE MIEJSCA

Bufetowa
na rachunek, z obsługą gości, młoda, zdolna, z kaucją 100 złotych, może się zaraz zgłosić. Rawicz, Paderewskiego 36. zdw 48 314

Inteligentnych
agentek i agentów na Poznań i okolicę poszukuje na kilkanaście tanich praktycznych i łatwo sprzedażnych artykułów masowych. Udzielam 100% prowizji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 797

Marszantka
potrzebna zaraz Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 251

Czysta
dziewczyna z samodzielnem gotowaniem i do wszystkiego od 1. 5. potrzebna. M. Kotliński, Marsz. Focha 170. zdw 50 250

Zastępcy! Zastępczynie!
Przewrót w dotychczasowym systemie pracy.
50 złotych dziennie
łatwo zarobi każdy przy naszych nowych warunkach sprzedaży i systemie pracy. Zgłoszenia osobiste przyjmuje p. Zinner dnia 19. i 20. 4. Poznań, Hotel „Monopol". nw 9955

Dziewczyna
czysta łagodna, chętna potrzebna do dwóch osób od 1. 5. 32. do wszelkiej domowej pracy, umiejąca dobrze oszczędnie gotować, prać, prasować. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 246

Fryzjerka
potrzebna zaraz podać warunki. Piechocki, Chodzież. zdw 50 239

Tancerki wykwalifikowane
młode, ładne, zgrabne, potrzebne do pierwszorzędnego baletu. Zgłoszenia 4—5 po południu. Baletmistrz Alexis, Palais de Danse. zdw 50 302

Potrzebna
krawcowa samodzielna siła, Św. Wojciech 7 mieszkanie 11. zdw 50 313

Dziewczynę
19 lat zdrową, czystą, chętną, miłującą dzieci, do wszystkich prac domowych wolną zaraz lub 1. polecić mogę. — Za Grobią 6. III., mieszkanie 8. zdw 50 342

Blacharz
samodzielny może się osiedlić w mieście na prowincji. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdw 50 338

Krawcowa
początkująca do szycia i pomocy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 3[illegible]0

Krawcowa
początkująca do wszelkich skromnych prac 1.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 389

Cukiernika
samotnego, na wyborne ciasta warszawskie który pożyczy 2—5.000 celem uruchomienia cukierni i kawiarni w Gdyni poszukuje. Gdynia, skrytka pocztowa 141 nw 9 963

Pomocnik
krawiecki na małe sztuki i do roki potrzebny zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 50 3[illegible]

Agentów
do sprzedaży maszyn do szycia na miasto Poznań poszukuje firma „Singer" ul. 27 Grudnia 1[illegible] zdw 50 229/30

Służąca
na wyjazd do Puszczykowa z gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Pocztowa 29 mieszkanie 6 Zgłoszenia od 6—8. zdw 50 2[illegible]

Służąca
dobrze polecona samodzielnie gotująca do wszystkiego potrzebna zaraz, Starołęcka 58, Borowiński. zdw 50 28[illegible]

Dziewczyna
potrzebna do wszystkiego od 1. 5. 32. Rzeźnictwo. Górna Wilda 2[illegible] zdw 50 406

Potrzebny
młodszy robotnik do składu skór kaucja 100 zł. tygodniówka 24 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 465

Uczeń piekarski
z dobrym poleceniem potrzebny. Zgłoszenia godz 8 wieczór. K. Sporakowski, Poznań Półwiejska 40. zdw 50 49[illegible]

Służąca
umiejąca gotować i lubiąca dzieci do wszystkich prac domowych potrzebna zaraz Bukowska 43 mieszk. 28 zdw 50 51[illegible]

Posługaczka
potrzebna. Ul. Słowackiego 27 I. prawo zdw 50 25[illegible]

Hafciarka
na sztandary potrzebna zaraz — Krajewska, Kramarska 23. Zgłoszenia 5—6. rw 5 36[illegible]

Aptekarz
magister z dłuższą praktyka, rutynowany, samodzielny potrzebny zaraz. Zgłoszenia z podaniem referencyj i warunków do Kurjera Poznańskiego dw 3 363

Samodzielny
młodszy cukiernik potrzebny. — Zgłoszenia z podaniem warunków Kawiarnia „Esplanade", Leszno. nw 9 973

Pomocnik
krawiecki na dobrą pracę miarową potrzebny. Staszica 14. zdw 50 550

Młodszy
krawiec potrzebny. Rybaki 19, m. 58. zdw 50 551

Przychodnia
czysta zdrowa do dzieci. Słowackiego 34 m. 3. zdw 50 552

Człowiek
do sprzedaży lodów, gwarancja potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 561

Inkasenta
z kaucją, solidnego, inteligentnego, oraz początkującej maszynistki, poszukuje zaraz. — Osobiste zgłoszenia z życiorysem w godz. 11—12. Polski Touring Klub, Dąbrowskiego 83/85. zdw 50 46[illegible]

Podróżującego
dzielnego poszukuje zaraz fabryka szczotek. Wysoka prowizja. Później pensja, spezy. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. nw 9 970

Humor zagraniczny

Bramkarz Kalosz: — Dałbym sobie po twarzy ze złości, że pozwoliłem umknąć piłce.
— Lepiej już będzie, jeśli ja cię wyręczę. Bo i tobyś potrafił sfuszerować!
(„Humorist", Londyn). S. F.

Przedpłata na maj 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00 w innych krajach zł 11.00 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr na stronie trzeciej 120 gr przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1 łamowego mm wysokości. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% zadwyżk. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach świątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461 1476, 3307 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305 — P K O Poznań nr 200 149